

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Mai 2018 (Anul X) Nr. 111 (5/2018)

BOEM@

Live Literature

Mai 2018 (Anul X) Nr. 5 (111) - 42 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

5 / 2018

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru

Redactori: Constantin Oancă, Paul Sân-Petru, Tănase Dănilă, Denisa Lepădatu, A.G. Secară, Victor Marola, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chișinău), Melania Cuc (Bistrița), Lucia Pătrașcu (Brăila), Petru Jipa (Germania)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **0726 337376**

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF etc.) și să conțină diacritice.
o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.3), Cornel Costea (p.5), Camelia Florescu (p.6), Emil Neșiu (p.10), Mihaela Claudia Condrat (p.11), Lucica Dragoș (p.14), Ileana Todoran (p.15), Alensis de Nobilis (p.19), Alexandru Cazacu (p.22), Mihaela Oancea (p.28), Georgeta Ghenea (p.36), Alina Marieta Ion (p.38), Federico Garcia Lorca (p.40), Claudia Bota (p.41)

Proză: Ioan Gheorghită: Prin costum îi ieșea teama ca o transpirație de vară... (p.27), Florin Logreșteanu: Câinele (p.29)

Eseu: Cristian Biru: Caietul englez I (p.4), Varga Istvan Attila: Influența masochismului în creația adolescenților (p.16), Petre Rău: Despre îngeri / Minciuna - la ea acasă (p.23) / Realitate și ficțiune / Efectul placebo versus nocebo / Emoția mea (p.24)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: CECILIA de Magdalena Iugulescu (p.7) / PE DIAGONALA CUVINTELOR de Tudorița Tarniță (p.8), Ioan Romeo Roșiiianu: Andreea Conciu și renașterea în poemul aforism (p.12) / Nicolae Nistor și echilibrul imaginii în cuvânt (p.13), Gheorghe Nazare: Născut în zodia Nicorești (p.18), Elena Netcu: Retorica absurdului și a incongruenței semantice în poezia Lucreției Tița (p.25), Gheorghe A. Stroia: EFEMERIDELE sau Nevoia de verticalitate într-o lume aflată în flagrant tangaj moral și spiritual (p.32) / Lirica lui Ion Sabin Cerna sau Durerea - o febrilă nevoie a înțelegerii și înțelepciunii (p.34)

Note de lectură: Mihai Vintilă: Jurnal de diribau (p.21)

Umor: Tănase Carașca: Pilda... sau de la moară până la gară... (p.20)

Anunț: Redacția: Concurs de creația literară "Scriitori de ieri, de azi și de mâine" Galați 2018 Târgul de carte Axis Libri (p.39)

Eveniment: Dumitru Anghel: Lansări de carte brăilene la Salonul Literar AXIS LIBRI - Galați 2018 (p.37)

Grafică:

Coperta I: Adam Martinakis - Surreal digital sculptures

Coperta IV: Chad Knight - Awesome Visual Art

Interior: desene de Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro

Mihail GĂLĂȚANU

CU TIMPUL, MI SE VA SPUNE GĂLĂȚANU BĂTRÂNUL

Cu timpul, mi se va spune Gălățanu Bătrânul. Pentru că toată lumea va fi cu ochii pe Gălățanu cel tânăr. Toți ochii vor fi ațintiți pe dânsul și se va spune: vezi, tânărul e mai serios. Nu blufează atât. Și nu e chiar atât de ironic. Nu se joacă, așa, tot timpul - și, mai cu seamă, nu cu cele sfinte. Gălățanu cel Bătrân, încă de tinerel, pe la treizeci de ani, era ușor lubric, dacă nu chiar lasciv.

Dar tânărul e de-a dreptul serafic, suav,
e
chiar sobrietatea întruchipată.

Nici
nu e de mirare: e deja
a treia generație
de scriitori. Minunea-i
mai cu seamă
neîntâmpată.

TREI CEAPRAZARI FLĂMÂNZI ȘI-UN CÂINE VERDE, ȘCHIOP

Când mă duceam, flăcău, cu saci de grâu, la moară,
Călcând pe urma tatii, ca spicul înspre snop,
Am întâlnit, adesea, prin rariștea de seară,
Trei ceaprazari flămânzi – și-un câine verde, șchiop.
Purtau trei clopuri negre, erau țigani de-a valma,
Cântau la muzicuță, nu cuvântau nici câr;
Doar unul, mai bătrân, cu tata bătea palma,
Laibăr trăgând, în urma-i, un slăbănog catâr.

Scuipa aerul negru, putred, printre dinți negri, putrezi
Și făcea un semn, osebind ca să ceară
Mai mult din ochii săi negri, putrezi,
Un foc la răsucita, turtita lui țigară.

Eu îi credeam că-s sfinții Pătru, Iuda, Dumnezău,
Cu bărbile lor albe și țeasta lor lehuza,
Ei, petrecând la mijloc de bine și de rău,
Venind ca să ne cerce, în tihna-ne ursuză.

Pe tata l-au găsit mort înecat pe Prut,
Cu trei tureatce înfipte-n pieptu-i lat.
Purta același sâmplu strai de la-nceput,
În care muma-i, Niculina, l-o fătat.

Ducea spre moară o căruță rasă,
Cu păpușoi, p-o vreme de potop.
C-o zi-nainte mamii îi spuse că hisasă
Trei ceaprazari flămânzi - și-un câine verde, șchiop.

Mâini, dis-de-dimineată, io am să plec la moară.
Și se făcea, azi-noapte, prin somnul meu, miop,
Cum trec, cu trei garoafe, prin liniștea de sară,
Trei ceaprazari flămânzi - și-un câine verde, șchiop

ȘI DACĂ DUMNEZEU E FEMEIE

și dacă dumnezeu e femeie și dacă dumnezeu e
numai femeie
năzuința mea după jumătatea perfectă e semn de declin
sau e semn de-nviere
sunt bătuit de femeia spirit de femeia gând de
femeia lumină
și deopotrivă de femeia de carne de femeia trăsnet
de femeia
amurg de femeia noapte de femeia infern
de parcă aș fi ținut pe vecie sub ascuțișul unei
ghilotine multiple
cu lamele perfect ascuțite
cum altfel mi-aș putea explica înverșunarea cu care
viața mea
se-ntoarce după viața donei huana
precum o umbră în jurul unui catarg precum
sângele într-o rană
precum sufletul împrejurul trupului mort
femeia e zeu cu siguranță femeia e poate
dumnezeu sau poate
dumnezeu e atât de bine ascuns în ea încât mi se
pare mie câteodată
că-l văd dincolo de carnea incendiată și de nervii ei
răzvrățiți
eu cred în orice caz că dacă-l voi întâlni vreodată
pe dumnezeu
cu adevărat îl voi întâlni cu chip de femeie
sau îl voi întâlni în adâncul trupului și în adâncul
gândurilor
unei femei fără seamăn
de cine de cine în definitiv mi-e atât de dor
câteodată
de dona huana sau de dumnezeul care impecabil
ascuns în adâncul ei
doarme și mă visează pe mine venind către ea
doarme și mă cheamă pe mine să mă pierd total în
îmbrățișările ei
cum numai în moarte îmi va mai fi dat să mă pierd
pe de-a-ntregul fără rest fără scadență fără nici un
pic de trufie
și dacă dumnezeu e femeie năzuința mea după
jumătatea perfectă
e semn de declin sau e semn de-nviere.

Cristian BIRU

Caietul englez I

Am să numesc aceste pagini *Caietul Englez*. Teoretic aş putea să le numesc *Jurnalul englez*, dar nu sunt paginile unui jurnal, ci mai degrabă paginile unor momente când eu sunt literar. Ceea ce scriu aici este dincolo de subiectiv sau obiectiv, adică nu mă interesează să fiu realist şi să nu falsific ceva. Pot să fiu liric, pot să fiu la o mie de ani distanţă de planetă. Vreau să păstrez momentele când mai pot fi literar. În România starea mea naturală era literară. Abia acum îmi dau seama de asta, când muncesc peste 15 ore pe zi. Mă simt pe jumătate un cyborg, o maşinuţă care nu trebuie să greşească. Orice greşeală în Anglia este fatală, este definitivă, este ultima. Pentru orice greşeală eşti dat afară. Aşadar aceste pagini, sunt paginile unui sclav care îşi permite din când în când să fie literar, adică să mai aibă timp liber. În România aveam tot timpul o carte cu mine şi citeam pe bancă în parc, la semafor, pe faaleză, când mergeam spre şcoală. Nici nu ştiam cum trec orele. Nu aşteptam niciodată să se termine programul. Acum sunt cu ochii pe fiecare secundă. Sunt într-o societate diferită complet. Poate societatea aceasta este normală, dar eu sunt într-o situaţie paradoxală. Vin dintr-o cultură a capodoperei într-o ţară de serie, într-o ţară în care totul se produce în cantităţi industriale şi prezentul este incredibil de important. În Anglia există un prezent al trecutului, un prezent continuu, un prezent al viitorului. Este *now or ever*. Eu vin dintr-o ţară a capodoperei. Capodopera nu are timp. Capodopera dizolvă timpul. Ca să înţelegi o capodoperă ai nevoie de generaţii, ai nevoie de tot timpul din lume. Nu eşti stresat de trecerea timpului. Eşti într-o stare de nemurire, mă rog, de abolire a timpului. În ţara mea mă simt pe jumătate zeu, în Anglia mă simt pe jumătate mecanism, o jucărie stricată.

Să presupunem c-am putea extirpa conceptul de capodoperă din teoria cunoaşterii din cultura română. Ca să ne dăm seama ce înseamnă asta, să ne imaginăm situaţia imposibilă - Eminescu nu a existat. Aşadar Eminescu nu a existat, dar au existat ceilalţi scriitori contemporani lui Eminescu, Caragiale, Creangă, Slavici şi toţi scriitorii care au urmat după, generaţii şi generaţii de scriitori. Presupunând că un istoric literar ar aduna toţi scriitorii de după Mihai Eminescu, dar poate să-i adune şi pe toţi chiar şi pe cei de dinainte, dar poate să plăsmuiască scriitori şi din imaginaţie, în fine, după ce a strâns toţi scriitorii români care au existat vreodată şi care vor exista de acum încolo, într-un univers literar, într-un fel de cosmos, ceea ce este de fapt o istorie a literaturii, savantul care ar începe această lucrare ar simţi existenţa unui gol imens ca o gaură neagră, ca o planetă imensă care nu se vede, dar a cărei prezenţă se poate simţi în gravitaţie şi în

Boem@ (111) 5/2018

atracţia dintre planete. Momentul Eminescu s-ar putea calcula cum calculează unii matematicieni imposibilul, momentul de bing - bang când apare energia în cosmos. Eminescu dă energie fiecărui scriitor. Ion Creangă, pare absurd şi de neconceput, este mult mai puţin valoros fără Eminescu alături. Orice scriitor român, mediocru sau geniu, este mult mai puţin important fără Eminescu alături. Eminescu este energia, suflul care face vie literatura. El e zidit în limba română ca un trup în zidul mănăstirii. Aceste enunţuri par metafizice, şi poate că sunt legate de absolut, dar eu le simt legate natural şi de adevăr. Limba literară creată de Eminescu este inima poporului român. Inima dă energie. Presupunând că Eminescu nu a existat, când îi iau limba română ca pe o unealtă şi cioplesc în peştera minţii mele vânătorile de himere pe care le-am hăituit toată viaţa, îl simt în cosmos cum soarbe toate semnificaţiile. Din punct de vedere intelectual, am faţă de Eminescu sentimentul de creatură. Nu vreau să folosesc cuvinte mari, dar adevărul adevărat este că Eminescu este Iisusul Hristos al poporului român. Când Eminescu este confiscat politic, el devine un Mare Nimic. Să presupunem că un partid îşi face reclamă sărbătorind poezia lui Eminescu, Eminescu a dispărut. Când eram student am scris un articol despre Eminescu, *Eminescu Marele Nimic*. Era un articol în litotă. Nu era pentru toţi proştii. E bine să sărbătoreşti naşterea, moartea eminesciană, dar să o faci cu umilinţă şi să laşi poezia să fie auzită şi nu programele electorale ale mâncătorilor de rahat, ca să nu folosesc un cuvânt mai colorat.

Ţara capodoperei nu se poate traduce. Sentimentul acestei culturi este inefabil. În Anglia plouă. Plouă cu ghiaţă, cu lapoviţă, cu soare, plouă când e înnourat, plouă când e senin, când e lumină, când e întuneric. Furtunile marine sunt catastrofice. Marea se dezlănţuie spre plajele înalte asemenea unei cruciade. Oceanul se îndreaptă spre ţarm ca un măcel biblic. Fiecare port este diguit cu ziduri de granit ca nişte ziduri de fortăreţe. Cred că datorită acestor furtuni, Anglia nu a fost cucerită de pe mare. Am întâlnit un indian trist la poarta unui depozit. L-am întrebat de ce e trist şi mi-a zis că din cauza vremii. Vremea îl deprimă, plouă încontinuu. Dar şi în ţara ta plouă, i-am zis. Chiar plouă bine, şase luni de zile încontinuu, plouă musonic. Da, plouă, mi-a răspuns, dar în ţara mea ploaia se mai şi opreşte. Mie ploaia îmi face bine. Englezii aleargă, fac sport pe ploaie, pe soare, pe lumină sau întuneric. Când e cald afară, este petrecere naţională. Englezii ies în tricouri pe străzi. Poate fi şi în toiu iernii. Am început să alerg şi eu. Îmi caut puncte de sprijin în cultura lor. Este total invers. Când le explic că în cultura mea când ţara arde, baba se piaptănă, este un proverb care nu lasă o impresie prea bună, ei îmi spun ridicând din umeri că e bine să te pieptăni chiar dacă eşti o babă şi chiar dacă ţara arde. Mai ales atunci e bine să te pieptăni chiar înainte să mori. Cultura engleză este o cultură a prezentului. Eu sunt dintr-o cultură a

(continuare în pag. 5)

neantului. Sunt abisal. În pieptul meu bate capodopera ca o inimă. Capodopera este substanța limbii mele.

Noțiunile romantice de **capodoperă** și **geniu**, sunt zidite în limba română mai ales după moartea lui Mihai Eminescu și mai ales după moartea lui Maiorescu. Poate pare mult spus, dar cultura română este o cultură maioreșciană așa cum cultura europeană este o cultură aristotelică.

Aristotel a impus anumite categorii culturale fără de care nu se poate – cum ar fi *catharsis*, *poiesis*, *poiein*, ultimul termen fiind spectaculos de modern pentru anii în care Aristotel și-a scris *Poetica*, desemnând o stare launtrică a poeziei.

În cultura română, Maiorescu a procedat la fel, a inaugurat categorii ale cunoașterii, forme concentrate ale unui sistem estetic, filozofic, fără de care chiar nu se poate. Mă refer la condițiunea materială a poeziei, condițiunea ideală și la teoria formelor fără fond, un sistem estetic valabil și acum, veșnic actual în cultura română. Scoateți contribuția maioreșciană din cultura română și nu mai rămânem chiar cu nimic în teoria cunoașterii. Să presupunem că facem o cercetare fenomenologică și ne comportăm ca un savant care taie frunza din grădină și o duce în laborator pentru a o studia sub microscop. Teoretic putem să facem acest lucru dacă punem în paranteze toate cauzele care au dus la formarea frunzei și să presupunem că dăm la o parte toate cauzele, dar chiar toate, privitoare la mediu, pământ, vreme, semințe, dar dăm la o parte și cauzele cosmice și primul mare moment al istoriei și primul mare moment al existenței cosmosului, Marele Bing Bang, chiar dacă facem asta, frunza comunică exact ceea ce comunică despre structură, molecule, clorofilă, dar în cazul în care procedăm identic cu un fenomen cultural de talia lui Maiorescu, este mai complicat. Când începem să îndepărtăm toate cauzele, în contul lui Maiorescu se contabilizează mai ales consecințele la care trebuie să renunțăm. Dacă extirpăm din gândirea românească pur și simplu tot ce a scris Maiorescu, trebuie să renunțăm la teoria capodoperei și la direcția pe care capodopera a impus-o în cultura română, trebuie să renunțăm la contribuțiile lui Mihail Dragomirescu, la creația lui George Călinescu, la contribuția culturală a lui Adrian Marino, și chiar la detractarii teoriei capodoperei la Lovinescu, Camil Petrescu, Hortensia Papadat Bengescu, cei care, opunându-se conceputului au dus de fapt la rafinarea polemică a termenilor și la clarificarea noțiunilor până la transparență.

De aceea poate părea absurd, dar orice antologie critică sau culturală care să-l privească pe Maiorescu este complet incorectă și dincolo de adevăr sau minciună, nu poate fi obiectivă, nu poate fi subiectivă. Caietul meu englez este ca un desen descoperit într-o peșteră, un desen dincolo de istorie în care sălbaticii, ocoleau animalele și plecau în triburi în căutarea capodoperei.

Cornel COSTEA

Prin inima mea curge Dunărea

Prin inima mea curge Dunărea

mi-ai spus într-o joi
fără să-mi dai alte explicații
bănuiesc doar
că în vara aceea
când ai ajuns în Tulcea
Dunărea
această ființă măreață și firavă
în egală măsură
s-a îndrăgostit
cine știe cum
de buclele tale irepetabile
de râsul tău de culoarea viului
de visurile tale înaripate
de gropițele din obraji tăi trandafirii
și ca să nu te piardă
ți s-a ascuns în inimă
fără să știi asta
o vreme
până când
ai văzut pescăruși zburând
zi de zi
deasupra inimii
până când
ai auzit glasurile luntrașilor
chemând asfințitul
până când
ai simțit podurile de gheață
strivindu-ți iubirea
și ai înțeles că de atunci
din vara aceea
tu nu mai ești tu
tu ești un întreg bazin hidrografic
cu toate râurile și pâraurile
ghețarii, ploile și zăpezile
cu toate orașele și satele
respirând aerul răcoros al fluviului
cu toți oamenii
care s-au născut
au visat
au iubit
au suferit
pe malurile Dunării
și ale afluenților ei
de la naștere până la capătul drumului lor
Prin inima mea curge Dunărea
mi-ai spus într-o joi
iar de atunci
când mi se face dor
de o ființă măreață și firavă
în egală măsură
îți ascult bătăile inimii

Camelia FLORESCU

Mi-au înnebunit pistruii

dragostea
se lipise de uşile inimii
şi se prelingea
spre sudul cuvintelor

se putea zări cu ochiul liber
la intersecţiile
gătuite de aşteptare
ale catodului şi anodului
din sângele meu devenit
electrolit

dragostea
se lipise de încheieturi
ca brăţările din fir de arnică
ucigătoare şi aţoase,
ca iubirile furate
coborând în rănile timpului
în picaj absolut

conjugam firul ierbii
la mai mult ca perfectul
şi cu cât se strângeau funiile de dor
în jurul grumajilor
lupilor din sângele meu,
cu atât mă îmbolnăveam
de albastru

dragostea
m-a fugărit rând pe rând
prin toate cămărilor inimii
până când miezul ei fecundat
de primăvara de-afară
mi-a înnebunit toţi pistruii
când mi-ai cuprins faţa în palme
devenind de bună voie
şi nesilit de nimeni
prizonierul ochilor mei
albaştri.

Rug de sare-amară

Dintr-un rug de sare-amară
Am rupt slovă lângă slovă,
Să-ţi fiu plânset de vioară
Din catarg până la provă.

Am săpat un râu în mine,
Am cioplit cuvântu-n grindă,
Far să-ţi fiu când n-are cine
Lacrimile să-ţi cuprindă.

Mi-am pus inima-n robie
Şi mi-am disperat iubirea
Pe toţi strugurii din vie
Mi-am mustit nefericirea

M-am zidit pe mine-n poartă
Şi mi-am înnodat cărarea
Dumnezeu şi trista-mi soartă
Şi-au desăvârşit lucrarea.

Azi de dor mă sting albastră
Şi din rug de sare-amară,
Nu mai urcă în fereastră
Niciun plânset de vioară.

Nelocuită

În urmă-l am pe tata
Grijind în țințirim
Potecile tăcute
Sub paşi ce nu mai vin

În faţă-mi văd feciorul
Cum aripile-i cresc
Şi dorul mi-l petrece
Iubindu-l îngeresc

În mine ard luceferi
Dospind sub coji de vis
Speranţe despletite
Din cântecul promis

Mă strig febril pe mine
Prin gări ne strig pe noi
Şi ochiul meu de ploaie
Ne spală pe-amândoi

Cu stânga proptesc cerul
Nu mă mai plâng şi tac
Cu dreapta aprind torţe
Şi semnul crucii-mi fac

Şi zeii mei de humă
Mă locuiesc blajin
Iar Dumnezeu cârpeşte
Desaga-mi de pelin.

Nu mi-am nuntit anume

Nu mi-am nuntit albastru rug anume
Dar s-a-ntâmplat așa să-ţi trec prin gânduri
Şi tainice cuvinte printre rânduri
Să îţi găsească dragostei un nume

Nu mi-aş fi stins pe tample nopţi fardate
Dar s-a-ntâmplat cumva să dai de mine
Şi ore mari s-au prins ca-ntr-un ciorchine
Sub vraja ta, ameninţând ciudate,

Să mă încurce, bolta s-o coboare
Atât de jos încât să-mi uit lăstarul
Să nu-mi mai pot delimita hotarul
Să nu mai ştiu să-ţi scriu nicio scrisoare.

Şi am rămas în urmă fără tine
Ca să mă pierzi am vrut şi am sperat
Când ploile te vor fi-nconjurat
Să poţi să uiţi de noi, să uiţi de mine

Nu mi-am nuntit anume ghilotine
Tic-tacul inimii să-mi dirijez spre tine!

Dumitru ANGHEL

CECILIA de Magdalena IUGULESCU

Romanul „*Cecilia*”, Editura Tipo Moldova, Iași, 2017, 304 pagini, este cel de-al treilea volum de proză semnat de scriitoarea Magdalena Iugulescu, pe un parcurs editorial riguros, de la debutul cu un top masiv din zona celei mai reprezentative specii literare epice, romanul, în anul 2013: „*Cosmin*” se numește; urmat tot de un roman, „*Issabel*”, după doi ani, în 2015, de și mai mare întindere, fix 748 de pagini; într-o simetrie spațială elaborată de doi ani fiecare, și cu o altă simetrie, *tematică*, onomastică, din zona titlului: „*Cosmin*”, „*Issabel*”, „*Cecilia*”.

– Așadar, trei romane de mare, de foarte mare întindere, marcate de o sobrietate stilistică, pe un ritual tematic existențial, într-o consecvență imposibil de perturbat, cu o lentoare de proces geologic și uman, prin care doamna dr. Magdalena Iugulescu surprinde cititorul cu raționamente ingenioase și o minuție fastuoasă de factura unor mărturisiri și constatări socio-umane, care impresionează prin anvergura construcției epice.

Romanul „*Cecilia*” este construit în același registru epic strict, cu o temă majoră, dominantă, păstrată pe tot parcursul narativ, povestea de dragoste dintre Cecilia și Leon, intuită ca o criză a sufletelor; un amestec „belicos” și derutant de inocență, pasiune și naivă sinceritate, pe diagrama unui traumatism, moral până la urmă, rezultat dintr-un comportament cu izbucniri intempestive de sentimente contradictorii, incontroabile, gata să se transforme în impas sufletesc.

Un erotism antagonic între Cecilia și Leon; într-o vizibilă disproporție, cu un fel de dublă intenționalitate: sinceritatea și pasiunea nestăvilă a Ceciliei este anulată de o logică deseori capricioasă și imorală a imprevizibilului și... bădăranului Leon și, de aici, sentimentul iubirii capătă nuanțări obsesive ori eșuează spre o patologie a unui sentiment omenesc, în derivă.

În ciuda simetriei narativ-epice de care aminteam din cărțile prozatoarei Magdalena Iugulescu, în romanul „*Cecilia*” există un derapaj major față de celelalte două în sensul parcursului existențial, al destinului și al cauzalităților personajelor principale. Romanul „*Cosmin*”, debutul editorial al autoarei, dezvoltă un tip de literatură cu manifestări de *fapt divers*, dar de dimensiuni socio-umane în regim de avarie și cu imprevizibile și grave consecințe, dacă regimul politic și administrația, societatea în ansamblu, nu iau măsuri grabnice de ținere în frâu și de stopare a cauzelor care au provocat fenomenul.

Scriere de dimensiunile și anvergura unui roman, cartea este structurată ca un jurnal de... recesiune

morală, cu datări stricte dar cu proiecții temporale sau locale general-umane; o proză de o gravitate barocă în tonalități dramaturgice de impas social, de traumă individuală; o literatură cu caracteristici intimist-provocatoare, construită pe un portativ dualist, între ficțiune bine temperată și fapt de viață violent.

„*Cosmin*” este un strigăt disperat deturnat în metaforă, o „premieră” tematică în literatura română actuală, deoarece soarta și situația dramatică a multor copii din România, în egală măsură și a părinților lor, sacrificați pe „altarul” integrării în Uniunea Europeană și al unei globalizări cu consecințe imprevizibile și pe termen lung, este pentru prima oară *subiect* de literatură beletristică, deși faptul în sine a devenit *problemă națională* și a ajuns obiectul percutant în presa scrisă și audiovizuală. Copiii români abandonați, copii cărora li s-a furat copilăria, fără gestul tandru al mamei sau grija autoritară a tatălui, acești *bastarzi* fără voie, intră în viață cu traume pe termen lung și cu consecințe grave, imprevizibile, pentru că acest tip de experiență socială n-a mai fost trăit de generațiile anterioare. Notațiile alarmante ale scriitoarei-medic vorbesc despre drama copiilor lăsați de izbeliște, dați în grija bunicilor sau chiar a unor străini, dar și degradarea părinților plecați în Europa sau în alte părți, ca să câștige bani cu prețul unor umilințe nemeritate.

Tema, reluată de prozatoare de la o altă dimensiune epică, dar tot ca o *indigestie estetică*, în cel de-al doilea roman, „*Issabel*”, pe același sindrom al umilinței, înlocuind *drama* copilului părăsit de mamă, din primul volum, cu frământarea

(continuare în pag. 8)

sufletească și atitudinea generoasă a *Marei*, bona româncă nevoită să suporte hachițele unei bătrâne, bogată și capricioasă, din Italia.

„*Cosmin*”, strigătul disperat al copiilor abandonati; „*Issabel*”, revolta în genunchi a părinților victimizați de umilitoare penitențe imorale, cu totul în afara unor privațiuni autoimpuse, ca un canon al neputinței și al resemnării. De fapt, un alt tip de *feudă*, într-un alt ev istoric, dar unul al idealurilor și al speranțelor fără acoperire, pe structura unor *romane psihologice*, născute din drame personale provocate de traume sociale.

Romanul „*Cecilia*” are alt parcurs narativ pentru destinul celor două personaje principale; Cecilia și Leon nu mai sunt „victime” ale unor realități social-politice. Faptele lor sunt scrise în „gena” biologică primară, direcționate temperamental pe o dinamică remarcabilă într-un perpetuu carusel al unei dependențe de emoții. Temperamente în clocot, cei doi sunt atrași într-un joc al comunicării sufletești deturnată de reacții antagonice. Cecilia și Leon sunt motivați de un sindrom al contrariilor și al nonacceptului, iar portretul fiecăruia este tranșant, la extreme: pozitiv, unul; negativ, celălalt.

Cecilia este personajul pozitiv – total, în ciuda unor clișee din zona „*iubirilor imposibile*”, deși poziționate între ludic și patetic, sugerate vivace de partiturile alternative din „*Elixirul dragostei*”, de Gaetano Donizetti. Cecilia este o adolescentă inteligentă și harnică, pentru că își câștigă singură existența, deși elevă, lucrând în modeling și cu planuri pentru o carieră medicală. Leon este opusul ei, un tumbel cu multe păcate și cu reacții anapoda, dar rămâne tânărul student frumos, înalt, cu părul negru, pe care Cecilia îl zărește într-o stație de metrou și pentru care face o obsesie fără ieșire.

După zile întregi de supraveghere fără speranțe, când chiulea de la orele de școală, Cecilia se hotărăște să-l abordeze pe Leon: „N-am mai rezistat. Parcă mi-am pierdut mințile și m-am așezat în calea lui: - Eu sunt Cecilia și te urmăresc de o eternitate. Tu nu m-ai remarcat până acum?” (pag. 55).

Unitatea stilistică există însă în toate cele trei cărți ale doamnei Magdalena Iugulescu, pentru că toate cele trei personaje principale, Cosmin, Issabel, Cecilia, au destine epice egale. Cosmin, din primul roman, se dovedește un ins cu calități de excepție la majorat, după tot tapajul care-i marchează copilăria nefericită; Issabel și bona din al doilea roman se împacă și se sărută cu dragoste; Cecilia, din noul roman, învinge social, profesional și personal după toată vâltoarea pasiunilor sale devastatoare de la limita patologicului. Cecilia rămâne oricum personajul cel mai luminos din creația prozatoarei Magdalena Iugulescu, realizat într-o gamă portretistică cu ingenioase formule, cu gust pentru spectaculos și culoare, în care notația descriptivă abundă în prim-planul sugestiv al detaliilor.

Plusând, desigur, semnalează o altă simetrie editorială, relevantă în planul semnificațiilor epice, din zona plastică a copetilor volumelor „*Issabel*” și „*Cecilia*”, semnate de Ana Maria Iugulescu, *designer*

grafic, Londra, fiica scriitoarei. Romanul „*Issabel*”, structurat ca un *jurnal sentimental*, beneficiază de *metafora-grafică* de pe coperta I, care... întruchipează vulnerabilitatea protagonistei: «*Cirsium Vulgarae* sau *scaietele de câmp*, o buruiană ostilă cu o floare a cărei delicatețe este pusă în lumină doar de austeritatea condițiilor în care înfloarește.

Coperta romanului *Cecilia* încapsulează caracterul oximoronic al protagonistei, iar colajul grafic este mediul ideal pentru a ilustra tendințele contrarii ale personajului feminin.

Crassulaceae suprapuse în primul plan trădează caracterul ei tenace ce o ajută să supraviețuiască în ciuda condițiilor de ariditate emoțională, în care Leon o abandonează în mod repetat», ca să citez doar o parte dintre precizările plasticienei Ana Maria Iugulescu.

Și tot la o unitate stilistică din toate cărțile prozatoarei Magdalena Iugulescu mă refer reliefându-i apetitul pentru largi divagații cultural-turistice, cu elegante și docte amănunte de enciclopedie și vocabular de ghid muzeistic sau cu o glisare între senzații și „spectacole” lexicale, după călătorii prin Franța, Anglia și, mai ales, Turcia, în romanul „*Cecilia*”.

Așadar, volumele de proză de mare întindere: „*Cosmin*”, roman social; „*Issabel*”, roman psihologic; și „*Cecilia*”, roman de dragoste rebelă, toată literatura epică a scriitoarei Magdalena Iugulescu are, după cum am mai spus-o, consistența, tonalitatea și amplitudinea unei Simfonii de J. Brahms... Începe cuminte, cu sonorități blânde, se întinde răbdător pe pasaje de-o acalmie suspectă, ușor amăgitoare și răbufnește violent. Revine la un „*allegretto*” mai mult mimat, dar învăluitoare și, abrupt, rezolvă totul cu sonorități de epică surprinzătoare, năucitoare, care direcționează fluxul narativ către apele vijelioase ale unui râu de munte, după ce s-au prăvălit violent, ca să se... *odihnească* în liniștea câmpiei recuperatoare.

PE DIAGONALA CUVINTELOR de Tudorița TARNIȚĂ

Volumul de versuri „*Pe diagonala cuvintelor*”, Editura Info Est, Siliștea- Brăila, 2018, 58 de pagini, semnat de poeta Tudorița Tarniță, este a șasea carte a sa, în exclusivitate de lirică, cu o poezie grevată pe plasticități lexicale, cu un plus de grație potențată de un sentimentalism melodios, filtrat de o semantică mereu alta, extrasă din rezerva de vocabular a *cuvintelor* și în afara oricăror clișee.

De altfel, doamna Tudorița Tarniță are un longeviv și constant parcurs poetic, de la debutul în Antologia poezilor brăileni: „*Zbor alb*”, din

(continuare în pag. 9)

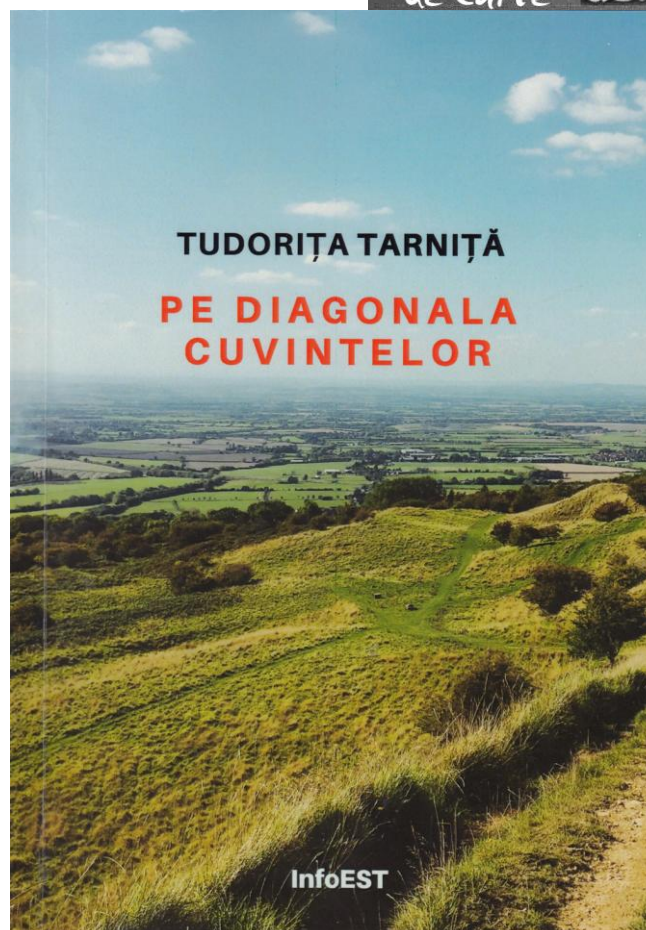
1970, până la consacrarea evidentă de azi, pe coordonatele unei certitudini, care nu poate fi atacată în nicio instanță a dreptului de a fi scriitor, deoarece convinge *editorial*, cu o impetuoasă afirmare a sensibilității și talentului său, cu apariția în mai puțin de doi ani, a șase cărți de versuri: „Câmpia din noi”, „Micropoeime”, „Cobai într-o scoică”, „Muguri în bonsai”, toate la Editura Info-Est, în 2017, „Semnul mandalei”, tot la aceeași editură, în februarie 2018.

În volumul „Pe diagonala cuvintelor” sunt postate 45 de poeme, fiecare pe câte o pagină, mai mici sau mai mari, fără o structură tematică anume, dar pe un registru stilistic unitar în planul reconsiderării limbajului și a tehnicii prozodice; convingătoare prin vers alb, eliberat de constrângeri arhitectural-poetice, o lirică modernă, pe un nucleu emoțional-imaginativ și o melancolie învăluitoare, sinceră și spontană, ca un surplus de vitalitate.

Unitatea stilistică s-a păstrat, cu doar accidentale variațiuni în drumul poetei spre gena de creator inconfundabil, ca o notă definitorie a personalității sale, care să-i dea șansa de a accede în Agora consacrării. Deși impresia abruptă, ușor alergică, cu poezia doamnei Tudorița Tarniță este una de rezervă duplicitară, fără vreo motivație rezonabilă, mai mult pe portativul unei împotriviri fără orizont sau legitimitate. Am senzația stranie că scriitoarea n-a avut curajul să se expună, cu bune și cu rele, în planul creației poetice și, de aici, spațiul foarte mare dintre momentul debutului și avalanșa editorială din ultima perioadă cu cele șase cărți de care aminteam mai sus. Nu-mi explic fenomenul, dar sigur așteptarea decentă și răbdătoare i-a adăugat *diezi* valoroși parcursului său scriitoricesc.

Chiar poemul care deschide „discursul” liric al Tudoriței Tarniță este declarația de dragoste pentru poezia sa, un fel de *curriculum vitae* de creator: „Sprijinită de-un vers, / Sparg metafora / Năclăită de iluzii / Și gârbovită de toamne / Și număr bățile inimii / Ca un lunatec”; convinsă fiind că singura *chemare*, născută din emoție și idealuri, pe un algoritm de creație, evocatoare și nostalgică, rămâne poezia: „Dar, cum să mă vindec / Atât de târziu / Dacă pojarul verbelor / M-a îmbolnăvit din copilărie?” („Pe logaritmul ierbii”, pag. 9). Are *crezul* său artistic, deși se zbate între idealuri vocaționale și rezervele decente ale neîncrederii în viziuni luminoase de creator: „Ca un Sisif, / Caut echilibrul / Cuvintelor / Și iau pulsul / Ideilor abstracte”, pentru că, alunecând pe o existență smulsă timpului, dominantă rămâne tensiunea lăuntrică: „Mă zbat între / Cotidian / Și iluzoriu / Cu pielea tăbăcită / De-atâtea prefaceri în scrum” („Ca un Sisif”, pag. 10). Există adică o dilematică rezervă în demersul său liric, deși transfigurarea ideatică este remarcabilă și tulburătoare, dar poeta și-a găsit echilibrul salvator: „Evadez în cuvinte / Ca într-o amintire din copilărie, / Gătuită de imaginea / Unor vremuri apuse” („Evadez în cuvinte”, pag. 11).

Conștiința sa de creator de frumos și de idealuri se află direcționată spre magia cuvintelor deturnate în enigmatice metafore: „Cuvintele au luat-o razna,

/Au evadat din metafora / Câmpiei” („Sub dictatura tăcerii”, pag. 12) și sub constrângerea semantică a *Cuvântului* de dicționar, cu semnificații ale unei conștiințe în derivă: „Mă doare carapacea / Cuvântului / Cristalizat / În incantația vocalelor” („Carapacea cuvântului”, pag. 13); venită dintr-o obsesie a rolului acestuia, cu toată povara sa de semnificații și de certitudini: „Dincolo de cuvinte, / Sunt doar retrospectiva / Unei alte vieți, / Un mesaj / Peste Timpul / Cu nume de dor” („Dincolo de cuvinte”, pag. 15).

Alteori, o lirică juvenilă, de „Amintiri din copilărie”, ca de pe ulițele Humuleștilor, fericită și recunoscatore, ca un *decalog* al unei autosugestii sentimentale: „Rostogolind amintiri... / Palmele bătătorite de muncă / Ale tatălui meu, / Cântecul de leagăn al mamei, / Căldura din cămăruța / Plină de povești / A bunicilor / Care mi-au înșeninat / Copilăria...” („În lacrima viței de vie”, pag. 16). Sau, ca să treacă abrupt la un existențialism dual, între pravoslavnic și religios: „Uneori, stau de vorbă / Cu Dumnezeu / Și încerc să-i intru în grații”, dar și cu nuanțe ezitante de erezie de paradă: „De la o vreme, / Dumnezeu meu / A plecat în vacanță / Pe o coastă de rai / Și m-a lăsat / De izbeliște” („De vorbă cu Dumnezeu”, pag. 17).

Poeta Tudorița Tarniță traversează frecvent pusee sentimentale însoțite de nostalgii tulburătoare pe o componentă intimistă în acordurile unor *Nocturne* de Frederic Chopin, din care răzbat frânturi de suflet răvășit patetic: „Toamna aceasta / A venit prea devreme, / Și-a desfrunzit copacii /

(continuare în pag. 10)

Peste nopțile mele / Și peste plaja / Încinsă de vise...
(„Toamna aceasta”, pag. 28).

Există în volumul de versuri „*Pe diagonala cuvintelor*” o reală obsesie pentru semnificațiile semantice ale *cuvântului*, ale *cuvintelor*, pe latura de plural al acestui component de Dicționar, și a rezultat o poezie marcată de plasticități lexicale, cu o multitudine de semnificații noi, cu un substrat nobiliar, prin care poeta a găsit răspuns la multe, foarte multe dileme existențiale: „Lasă-mă să înțeleg / Taina zborului, / Să mă închin, / La rădăcina cuvântului / Ca la icoane” („La rădăcina cuvântului”, pag. 33); ba chiar recunoaște elegant și fără să-și ascundă o undă de sinceritate: „De la o vreme, / Ne ascundem în cuvinte / Ca într-o arhivă / Sentimentală” („De la o vreme”, pag. 34).

Și, în ciuda unui echilibru sufletesc venit dinspre multitudine semantică, ocrotitoare în speță, poeta Tudorița Tarniță are și momente de cumpănă, pe care nu le poate echilibra nici măcar prin mirajul ideatic al acestora: „La ce bun / Să mai încrețesc / Șirul cuvintelor / Sau să rătăcesc / Pe portativul / Silabelor reci / Dacă nu aude nimeni / Foșnetul frunzelor / Îngrămădite / În buzunarul toamnei?” („Nopțile au putrezit”, pag. 40).

Se pare că ar avea și o explicație pentru impasul sufletesc în care se află poeta, de profesie reporter, cu prestații convingătoare și de talent în arealul publicistic brăilean: „Nu mai am niciun chef / Să scriu despre inundații, / Despre furtună / Sau despre politicieni / Care pun taxe pe oul din coteț” („Sub ploaia de toamnă”, pag. 43); dar salvarea se află tot în miraculosul vers al cuvintelor purtătoare de... „ieșire din impas”: „Mirajul copilăriei / Și al câmpiei / Care zămislește / *Orizontul iernii*” (pag. 45).

Este impetuoasă, năvalnică și vijelioasă toată agitația spirituală, sufletească a poetei, stârnită de himere stranii uneori, dar și de viziuni feerice, luminoase, alteori: „Rația de vise se tot împuținează / Dezleg înțelesul cuvintelor / Cu gust de aguridă / ... / Când mă cuprinde frigul, / Mă înfășor în straie de cuvinte, / Și tac...” („Rația de vise”, pag. 46), pentru ca să găsească tot în mirajul semantic al cuvintelor cauzalități și motivații: „Surâd veșted printre poeme de humă / Cu verbe destrămate / Dar ezit să vorbesc despre vise / De-o vară” („Sunt bine”, pag. 48), sau se ascunde în spațiul unei nostalgii încurajatoare și a unei vesele ironii: „Șterg punctele pierdute / De pe zarul vieții / Și spun că sunt bine” („Ibidem”).

Volumul „*Pe diagonala cuvintelor*” rămâne, așadar, refugiul salvator pentru scriitoarea Tudorița Tarniță, care găsește o cale de drenaj în discursul liric al poeziei sale, extras dintr-un Imperiu al Cuvintelor, pe care-l stăpânește printr-o stare de permanentă grație și cu o detașare emoțională sinceră și spontană.

Emil NEȘIU

ICAR

Înfrigurat,
Mă plec în fața ta,
Mai tremură o taină
Înger fiind,
Deschizi în mine
doi vulcani.
- Ce zbor mi-e hărăzit?
Departe,
Țărul răvășit de lacrimi
Aproape,
Fruntea de spice bătută.

SCRISORILE TALE...

Singurele nimicuri,
Pierdute noaptea trecută
la ruletă scrisorile tale
ciudat trec peste ele,
mostre de frunze,
răvășind amintiri.
Locul tău din inima mea
Nu mai există,
S-a fumat de mult...
Pașii tăi, în pulbere
s-au transformat...

SUNT ZILE

Sunt zile,
În care mâinile, ca niște sărutări,
Îți mângâie ochii duși,
Peste nouă mări și nouă țări.
Sunt zile
Încoronate de flori albe,
Ca leșuri îmbălsămate de regine.
Sunt zile,
Ce nu se vor sfârși vreodată
Imaginând un chip bălai de fată.

PRIMEI

Lacrima prietenoasă,
a norilor
Să-ți potolească setea,
pentru un sublim apus...
Să cauți candoarea
unui vis,
devenit realitate.
Nopțile târzii,
cu chipul tău se vor împlini,
Fiecare zi alături de TINE,
o sărbătoare să fie,
Și dragostea - o infinită poezie.

Mihaela Claudia CONDRAT*

viziune

viața noastră antică istorie
un labirint
răspândit printre cei ce simt
mielul stă blând și ascultă cântarea
multe drumuri duc la el
unele se împletesc se unesc se ating
altele nu se mai termină niciodată
de centrul inimii lui însă toate se sting

Doamne
către Tine inima noastră este
speranță și bucurie
nemairegăsind poveste

cărare drum ascuns
plecări și întoarceri
gând căutare negare
suflet străpuns
dor nespus și nesuspuns

punct

ne mărturisim
cuvinte
ce logodesc tainic
ființa noastră
ca una fiind
întocmai ca El
pentru noi trăind
Hristosul
ce ne veghează
ne pecetluiește
legământul

logodnă

două trupuri
în lumina apusului
vom porni
scuturându-ne de povara
plictiselii
uniți
de epifanica lumină
de legamintele noastre
șoptite
nu ca în jocul nostru
cu mâinile la gură
ci desfacute larg
crucificate
spre iubirea celuiilalt

semn căutat

lăsatul serii
ceruia cu stele
doinea cu psalmi
de-nchinăciune
porneam la drum
cu semne în mână

prin spini treceau
goale picioarele
prin tărâmurile de-ntuneric
carnea urla sângele
răul striga căutarea

Doamne
te-am zărit printre pietrele mele
nemutate de-o vreme
mușcate
în disperarea de-a scăpa
mi-au crescut părul și barba
sunt hidos
nu te-apropia

ce-am făcut
mi-am pierdut lumina
fără ea nu pot a mai via

până la capăt

să crezi până la capăt
până la durerea din dreptul inimii
a aproapelui care se poticnește
a celui care bate fără să primească răspuns

totuși
unde e timpul care adaugă
așteptare și răbdare
de unde se pot culege florile înserării

credința în ele e ceva nefiresc
nevăzut ca toamna pe care o aștept
și nu mai vine dar care mă privește
dintr-un ochi de copil

credința asta care să ardă
care să mă țină viu
până la împlinirea durerii
până la capăt

capătul capătului

***Mihaela Claudia Condrat** (născută în localitatea Bilbor-Harghita) a studiat Pedagogie la Sibiu și Tübingen (Germania), Teologie literă; Teorie și cultură literară în cadrul Universității "Lucian Blaga" din Sibiu. În 2011 a obținut titlul de doctor în filologie cu tema *Imaginar religios și structuri theopoetice*. Prin bursele de documentare-cercetare în Germania și-a aprofundat cunoștințele de artă, estetică literară și teologie. Publică poezii în limbile română și germană, traduce din literatura germană autori precum: Ingeborg Bachmann, Paul Celan, Erich Fried, Hilde Domin. Îi apare primul volum de poezie în română: *Distopia. Câteva exerciții de înnebunit frumos* (Editura Limes, Cluj-Napoca, 2014). Din 2010 locuiește cu familia în Tübingen.

Ioan Romeo ROȘIANU

Adela Conciu și renașterea în poemul aforism

Adela Conciu – „Jucând șotron cu răsăritul”,
Editura ECREATOR, Baia Mare, 2018

După un debut editorial cu care a strâns două premii – „Destin de poezie”, Editura Ceconi, Baia Mare, 2017 – Adela Conciu revine cu un volum provocator, unul infinit mai bine structurat și strunit, dovadă vie a faptului că poeta a acumulat repede și bine experiență trainică într-o lume a derapajelor stilistice și a experimentelor literare, o lume cu aspecte contrastante, care denotă însă și o anumită formă de echilibru.

Între duritatea și radicalismul unor autointitulați „știuți” sau „inițiați” din senin, negațiile lor având darul de-a inocula neputința sau complexul de inferioritate într-un cirac, până la abordarea radicală a demontării unor curente care-au făcut carieră în literatura română, altfel una fragedă, extrem de fragedă în comparație cu marile literaturi, oricât de mult ne-am amăgi noi.

Ei bine, între aceste limite se împlinește Adela Conciu ca poet, reușind în tot acest timp să-și strunească reușitele, fiind modestă continuu și necăzând pradă acelei surescitări entuziaste venite din confirmare sau efervescenței vecine cu euforia, stare generată de prețuirea arătată de mai consacrați și experimentați condeieri.

Convinsă că e de ajuns o mână bună de cuvinte pentru a sădi fericirea în propriul suflet și pentru a emana ușor căldură și bunătate în jur, Adela Conciu a trecut greu peste adicția de a-și etala emoțiile literare pe Facebook, dar când a reușit asta a și făcut pasul spre o conectare pe viu cu cititorul, o uniune-n spirit și simțiri, la puterea nemăsurată a cuvintelor de a da un sens puternic și sigur lumii și omului/creatorului în lume.

Astfel, după ce în volumul de debut ne-a provocat c-o poezie în care tema principală era aceea a sacrificiului de sine, c-o poezie scrisă cu multă nativitate, intuitivă, declarativă și chiar explicativă uneori, cu acea complementaritate adusă existenței în sine, în acesta lipsește nota elegiacă, acea notă marcantă, profundă și chiar răscolitoare din prima.

Ca și în aceea poeta ne face părtași ai propriilor trăiri și frământări, reconfirmând cumva faptul că este în continuu racordată direct la pulsațiile existențiale și că, nemijlocit, ca-ntr-un adevărat cadru ceremonial și inițiativ, versurile ei devin învățături disecate direct din real, fie subtil sugerate doar, pentru prelungirea și profunzimea emoției.

Inspirat împărțită în două secțiuni de sine stătătoare - „Secunda de infinit” și „Jucând șotron cu infinitul” - volumul al doilea al Adelei Conciu marchează trecerea acesteia spre poezia profundă, aforistică, concentrată, în care o experiență întreagă de viață se ascunde-n fiecare poem și metaforă.

Multe simboluri ale credinței, cunoaștere biblică, dar și puterea de-a reduce până la esență imagini, multe

Boem@ (111) 5/2018

Adela Conciu

Jucând șotron cu răsăritul

poesis

eCreator

parafrazări și adânciri în întrebările lumii, poeta trecând de la rolul de simplu învățăcel la cel de învățător, fără a epata însă cumva.

Au dispărut poemele lungi, de respirație, în care apărea acea diluție a ideilor, chiar o anumită cădere în descriptivism, locul lor fiind luat de poeme scurte, de forță, încărcate de energii pozitive, în care dacă nu spune direct joacă bine pe cartea sugestiei și a informației induse, astfel făcând cu ușurință din lector complice: „Se nasc pentru a ne arăta/că există sublim/în lucruri ce par neînsemnate/și mor repede,/pentru a ne arăta/cât de scurtă este clipa!” (Fericirile), sau: „Am călcat amintirea cu/pasul timpului trecut./Zâmbetul tău era tot acolo!/Chipul îți lumina icoana/neaajunsă la doi,/măinile tale conturau/singurătatea trupului meu,/visul atingerii naviga/în marea de suspine” (Secunda de infinit), sau: „Respirăm întunericul/vieții/cuvintele ne scârțâie,/silabele plâng cu ploaia,/doar dragostea se vrea/a fi voluptoasă” (Diogene), sau: „Himera acelei dimineți/s-a oprit/în oglinda în care/trupurile noastre/s-au dizolvat/unul în celălalt” (Himera dimineții).

Multă ancorare în real, excelente tușe prin care scoate-n evidență emoții altfel comune, aparentul nimic căpătând valențe și importanță spectaculoasă în această adevărată radiografie existențială.

Adela Conciu scrie din mijlocul acestui imens spațiu existențial, dar ea îl reduce la propria lume, la propriul țarc dacă vreți, e calea ei de însingurare în mijlocul lui, reacția ei cumva de protest față de decadentă.

Starea-i permite să-și facă o lume proprie,

(continuare în pag. 13)

altfel decât cea din exteriorul ei, chiar dacă cititorul are senzația că știe pe de rost trăirea subliniată.

Pierre Teilhard de Chardin spunea cândva că cel mai bun lucru din viață este să reușești să oferi mare parte din tine celorlalți, iar Adelei Conciu îi reușește de minune acest lucru în volumul „Jucând șotron cu infinitul”, unul în care poemele fulgurații de gând ascund în substanța lor o întreagă poveste existențială, una frumos redusă la esențe, una în măsură să sensibilizeze profund și să genereze stări meditative, una în care sufletul este principalul receptor și nu mintea.

Nicolae Nistor și echilibrul imaginii în cuvânt

Nicolae Nistor – „Elefantul din vitrina de cristal”,
Editura Ecreator, Baia Mare, 2018

Într-o vreme a experimentelor literare ce depășesc cu mult granița căutării propriului destin artistic, poetul vâlcean Nicolae Nistor face de departe notă discordantă prin consecvența și prin linia poetică asupra căreia s-a statornicit.

El nu se înscrie în lista acelor îngâmfaiți cu multe cărți și puține reușite de fapt, în lista celor ce bombardează spațiul public cu creații „geniale” și scrise „din prima”, în lista vanitoșilor îmbătoșiți dar cu CV-uri goale de esență și substanță.

Nicolae Nistor a înțeles deja pericolul alipirii de astfel de specimene care invadează spațiul sacru al cuvântului, gălăgia făcută de aceștia la manifestări literare și lansări făcute „în grup” fiindu-i evidentă frână în calea evoluției.

Nicolae Nistor evită draga cărților multe și editate în tiraje conspirative, de neajuns pentru o cinstită reprezentare într-o lume a amatorismului.

Volumul „Elefantul din vitrina de cristal” aduce-n prim plan o poezie în care imaginarul tinde adesea către o adevărată metamorfoză a realității, din scriitura poetului născându-se accente ostentative uneori, imagini dure, menite să susțină ideea de bază a poemului.

Nicolae Nistor scrie pasional, se apleacă cu mărită atenție asupra detaliului, nimic nu îi este străin atunci când zăbovește asupra metaforei cu aplecare de bijutier conștient de valoarea îndelungului finisaj.

Prin această vădită orientare a mesajului spre ardoarea și disperarea unui adevărat strigăt existențial el transcrie propria poveste de viață făcând din ea un punct comun lumii, lectorul fiind încercat de recunoașterea trăirii dezvoltate.

Abordarea este naturală, îndelungul exercițiu al scrisului făcându-și simțită prezența, el propunând o abruptă abordare a realului, o receptare în culori sumbre a trăirilor, a emoțiilor, nuanțe date de seriozitate, de sobrietatea cu care se apleacă asupra hârtiei.

Așa apar versuri de forță și vibrație înaltă, imagini îndelung vorbitoare, metafore cât o fulgurație de gând și cu o mare încărcare aforistică, de parcă poetul ar ține morțiș

să sublinieze importanta sa trecere prin lume și printre semeni.

„Femeia nu a fost din piatră/nu a fost din furtună/la prima lumină/.../fiecare pui are scâncetul din El/fiecare copil are scâncetul din ea/eu sunt un ea care are lacrimi” (Femeia nemurire), sau: „călca atent printre bibelouri/să nu strivească visele/de porțelan ale acestei lumi/pe lângă el treceau/coloane de muribunzi/fără conștiință care mergeau/în pădure să moară/doar el se strecura printre/oameni ca o umbră/să ascundă locul unde/se va retrage definitiv” (Elefantul din vitrina de cristal), sau: „am schimbat oglinzile din mine/eram prea tânăr să cred/că imaginea se topește în afară” (Cubul Rubik), sau: „Prea dimineată/să scot coarnele nopții/când încă/centaurii aleargă prin mine/răpindu-mi femeia/ din vise” (Fără titlu), sau: „Dimineata este ca o naștere, /îmi amintesc un cântec,/unul rămas în noi/despre un șarpe de noapte/care mânca lapte”.

Versuri în care oscilează între antimitul frumosului și de sub cupola esteticii urâtului, prin folosirea unor cuvinte simple și altfel neinvestite poetic vin să dea greutate acestei dependențe morbide de imaginar a lui Nicolae Nistor, om căruia, dacă i s-ar suprima visele, nu și-ar mai găsi rostul existențial.

Nu este neapărat un soi de spectacol urât al lumii, ca la Arghezi, ci o derulare în forță a paletii imagistice pe care o are la îndemână, efectul lecturilor asumate fiind ușor de întrezărit tocmai în această diversitate.

Nu este o îngrămădire browniană a lor într-

(continuare în pag. 14)

un discurs tensionat, deoarece Nistor evită tonul polemic, convulsiv, dramatismul putând fi simțit totuși în revolta sa interioară împotriva nedreptăților și strâmbătăților lumii, spectacol ușor de asimilat de lector și de inclus în cadrul unei poezii care nu exclude autoironia tragică, una în care se reliefează ușor o doză de nonconformism.

În rest temele iubirii și Femeii - reminiscențe din volumul „Scrisori către Eva”, primul care i-a fost corect receptat de critica literară - dau coloana vertebrală a lucrării, o negație adesea asortată cu precizări acide, bine strunite, oprite chiar la limita unei posibile căderi în descriptivism.

Cred că singura bilă neagră a acestui volum poate veni numai dinspre o anumită abundență de lexic ușor strident pe alocuri, cuvintele cu accente înalte și dure în ele obligând lectorul la pauze de respirație în actul intim al lecturii, fapt ce trece peste versificarea autorului și care generează o altă frazare.

La o vedere mai atentă însă, gestul lui Nicolae Nistor este unul deliberat, unul prin care aduce din străfundurile vocabularului său cuvinte mai puțin uzuale, astfel investite poetic, artificiu prin care putem identifica o atitudine de factură antilirică prin care dorește să dea un mesaj de forță: ca și sufletul, limba română n-are limite!

„Elefantul din vitrina de cristal” completează fericit o creație poetică ce a culminat până acum cu volumul „Iubire cu gust de Marsala”, ștacheta artistică în continuu ridicată de la un volum la altul vorbind nemijlocit despre un om care-și construiește calculat un destin literar într-o lume în care literatura noastră este scăpată de sub control în numele eliberării de cenzură și în care autocenzura nu prea mai își face simțită prezența și în care autorii cu bani publică orice, editurile acceptă agramati, iar critici stipendiați de autori scriu cronici elogioase despre autori de duzină.

Lucica DRAGOȘ

nu-mi amintesc

nu știu
dacă acum oamenii
care-mi fac cu mâna
în timp ce
încerc să-mi echilibrez
existența printre clipe
și frământări
adunate în templul
inimii
mă cunosc
fără să am vreo idee
despre ce va urma
cu fața
luminată
de căldura lor
m-am așezat în genunchi
și nu-mi amintesc exact
de era vreo vecernie
sfântă
în care îngerul
cuvânta
despre întoarcerea
fiilor
satului.

din ghereta portarului

prin fereastra timpului
privesc adevărul
oricât ar vrea trupul
să stea încovoiat
nu îl las
îl țin drept
cu umerii
trași în spate
și pieptul nainte
din ghereta portarului
ascult ticăitul
existenței
bucurându-mi privirile
cu verdele crud
al copacilor
ce-și tremură frunzele
la fiecare adiere
de vânt.

Ileana TODORAN

Prolog – Bun și lanțul de bucle la ceva! V-ați prins?

Ce e timpul?

Asta e o întrebare tâmpită din lunga și glorioasă serie de întrebări metafizice, fără răspuns: "Ce faci? Ești bine? De ce nu răspunzi? Ce s-a întâmplat? Ce-ai pățit? Pe unde și cu cine umbli?" (pe care le pun și eu, desigur, adică probabil, că nimic nu e sigur).

În loc de asta, mai bine vă spun o poveste.

*

Mai exact, cum am parcurs eu
negurile memoriei, mlaștinile stagnării, vârtejurile și labirinturile timpului,
toate meandrele sale (bine că nu erau meandrele concretului).

Mai întâi, am rătăcit prin negurile memoriei
până acestea au devenit dintr-o ceață ușoară, străvezie, albă-trandafir, în care se estompa urâtul și se ascundea mizeria, unde contururile aspre și grotești se topeau (și noi, împreună cu ele, de prea multă iubire), una tot mai densă și mai apăsătoare, opacă și strivitoare precum niște Ziduri impenetrabile.

Ile, unde ești? Promy (titanul Prometeu, vechi prieten, iubirea mea și eroul meu), unde ești?

Care Promy? Care Ile?

Am uitat și numele și figurile zeilor de peste tot (asta nu mă supără),

deși încă le percep fără să vreau statuile, tablourile și bannerele.

Jos cu ele!

Nu le mai suport.

Deodată, am izbucnit în plâns

și atunci Zidurile negurii s-au topit în lacrimi.

Genele mele umede nu se mai zbat în piatră, ci în obrazul tău, iubire.

Acum, negura s-a transformat iar într-o ceață albă-trandafir,

vaporoasă și pufoasă ca un puf de lebedă.

Ne topim încet în ea, lipiți unul de altul, cu degetele și genele îngemănate, zâmbind împăcați.

*

După negurile memoriei au urmat mlaștinile stagnării.

Acolo ne aștepta o barcă

ce aluneca lin, ca prin vis,

pe un fluviu exotic, tropical.

Zăceam, liniștită în sfârșit,

în brațele lui Promy,

cu ghirlande de flori la gât

(orhidee mari, suculente, de un violet violent)

și păsări colibri îmbătate de nectarul florilor,

tremurând iute-amețitor și delicat din aripi

pe marginea bărcii.

Lunecam

și nu ne venea să credem

ce fericiți și fără griji eram amândoi!

Ca niște androizi.

Însă, deodată, orhideele s-au preschimbat în lanțuri

care ne-au mușcat carnea și s-au înfipt în ea,

iar pasărea colibri s-a transformat în bestia de vultur

care ne devorează ficatul.

Iar pe Elbrus?

Ne-am încordat și ne-am smuls lanțurile.

Ceva mai ușor ca-n alte dăți, căci simpla lor conștientizare le slăbise.

Hm, noi, la rândul nostru, credeam că suntem mai slabi ca ele

și că vom fi etern înlănțuiți.

Da, numai că acum suntem înlănțuiți

unul de brațele celuilalt.

*

Am ajuns apoi în vârtejuri, unde totul se rotește rapid și anost,

într-un taifun de banalități confuze, incoerente, năucitoare.

Acolo te învârti fără rost,
cum zicea mătușă-mea, Nana,
ca un căcat în oală.

Nu, asta are mai mult sens,
sunt invidioasă pe căcatul din oală, aș vrea să fiu și eu unul.

Aici rămâi blocat într-un cuvânt / o imagine stupidă.

De exemplu, re trăiesc fără să înțeleg nimic,
simțindu-mă ultimul jeg,
coșmaruri elbrusiene / tartariene reduse la o imagine.

Atunci, îmi aduc aminte de Lefty, emisfera stângă a creierului,
cu interpretările și explicațiile sale,
combinații de minciună și adevăr (ca în propagandă).

Lefty spune așa:

"Madame Dezastru,

ești proastă de dai în gropi (din abis în abis),

urâtă cu spume (mai urâtă ca portretul lui Dorian Gray și ca un Big Brother),

mai rea ca Madame Hera asta din Olimp,

aleasă strategic, prin vot liber, zeița familiei,

asta care și-a aruncat bebelușul (pe Hefaistos) în prăpastie, supărată că încă mai respira (după ce îl azvârlise Știi Tu Cine... Zeus)

și era prea hidos ca să-l mănânce direct,

cum îl consumau ei, zeii, în mod obișnuit pe dobitocu' de Promy,

ticăloasa asta care a chinuit și ucis cu mâna ei fetele violente de Știi Tu Cine... Zeus și pe copiii lor, inclusiv pe Her (Heracle) pe care l-a posedat ca să-și omoare proprii copii,

l-a trimis după cai verzi pe pereți în cele 12 munci și l-a onorat cu haine scumpe, de fițe... îmbibate în veninul Hidrei.

(continuare în pag. 17)

Boem@ (111) 5/2018

Varga Istvan ATTILA

Influența masochismului în creația adolescenților

a) Introducere

În următorul material se urmărește prezentarea și analiza unui subiect mult vehiculat, mult dezbătut, dar puțin studiat, și anume, rolul suferinței în artă. În acest scop, pornesc de la o idee pe care cu siguranță cititorii au mai auzit-o, și anume că, arta se naște din suferința artistului. Această idee presupune că, fie că este vorba de un scriitor, care își povestește sau transmite suferința, fie de un artist vizual (sculptor, pictor, grafician sau fotograf) - care ne sugerează, ne lasă sugerat acest sentiment, sau de un compozitor, care încearcă să transpună suferința în note și în creația sa (la nivel de inspirație sau de motivație) apare suferința ca element comun.

În această analiză se va căuta răspuns pentru ideea ce are la bază nici o altă dovadă în afară de vorbe goale(?!). Însă, această căutare nu va ține cont de o istorie a ideii, fiind urmărită prezentarea subiectului științific, într-un mod analitic și cantitativ. Astfel că se va realiza o prezentare a conceptului de suferință, după care se trece și la o analiză din perspectiva psihanalitică a suferinței și a plăcerii regăsite în acest sentiment și care apar sub forma masochismului. Gradul de noutate adus subiectului se va regăsi în analiza unui chestionar realizat cu elevii claselor IX – XII al Liceului de Artă "Ioan Sima" din Zalău (care s-a mai abordat și într-un material anterior). Scopul final al studiului de față nu este acela de a concluziona, ci se urmărește cuantificarea rezultatelor și crearea unor ipoteze pornind de la care se va putea lucra pe viitor.

b) Analiza termenilor suferință și durere

Deși în chestionarul, la analiza căreia doresc să ajung, am folosit, în cazul motivației, termenul de durere, iar în cazul inspirației deja am făcut distincție între durere afectivă și durere fizică, totuși am ales ca în acest material să încep să folosesc suferința. Fiindcă, suferința, conform dicționarului explicativ al limbii române, este o "durere fizică sau morală"¹, având originea în cuvântul latin *sufferentia* și ca sinonime cuvintele: chin și zbucium (conform dicționarului limbii românești 1939). În timp ce durere, conform dicționarului explicativ al limbii române, este "suferință fizică suportată de cineva", dar poate să fie și "suferință morală; mâhnire, întristare". Deci se poate deduce că, deși se pare că acești doi termeni sunt sinonimi, suferința apare ca o senzație, iar durerea apare ca acțiunea acestei senzații. De aceea când vorbim de suferință ne referim la o stare, iar când vorbim de durere ne referim la o acțiune, astfel că, în continuare, se vor folosi termenii cu înțelesul precizat.

c) Interpretarea psihanalitică a suferinței

În psihanaliză, durerea, adică acțiunea suferinței, apare deja în scrierile freudiene, unde și autorul face dife-

rență între o durere fizică și una psihică. Durerea, echivalentul suferinței, apare ca element component al principiului plăcerii – durerea este starea sau acțiunea (dacă ne referim la durere și nu suferință), pe care pulsionea dorește să o amelioreze.² Însă, pe de altă parte, durerea poate apărea, împotriva sau contra și pulsionea acționează ca o acțiune ce produce plăcere, în cazul masochismului.

Însă, în cazul de față nu se prezintă un caz de masochism erotic sau psiho-erotic, ci unul moral, care descrie o tendință de cedare în fața propriului supraeu. Acest concept apare ca fiind o excepție de la principiul plăcerii și apare sub mai multe aspecte: a) răsturnarea sadismului (caz în care masochismul este raportat la sadism); b) reducerea sentimentului de vinovăție prin trăirea pedepsei și durerii simultane cu plăcere; c) erotizarea unui rol submisiv pentru a îmbuna figurile autoritare; și d) apare ca rezultat al pulsionii morții.³ În cazul artistului, consider că masochismul apare drept erotizarea suferinței – care îi revine din modul deschis cu care percepe lumea și hiperconectivității neurologice.⁴

d) Cuantificarea datelor referitoare la influențele durerii

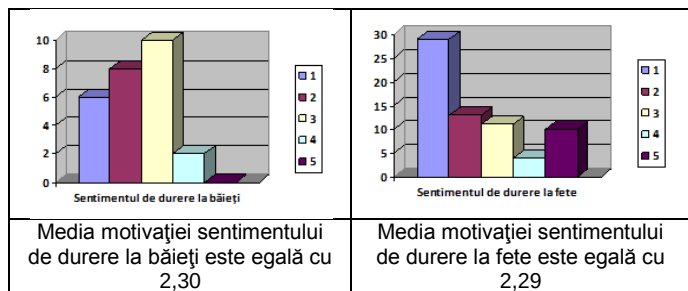
Deși am mai prezentat odată chestionarul care urmează să fie analizat, din considerente practice, am decis să îl prezint din nou. Este vorba de chestionarul aplicat la Liceul de Artă "Ioan Sima" din Zalău, având un eșantion format din 93 de persoane, toți fiind adolescenți (cu vârste cuprinse între 14 și 18, respectiv 19 ani). Acest eșantion cuprinde 67 de fete (72%) și 26 de băieți (28%). Adolescenții sunt de etnii și confesiuni diferite (predominanți fiind români și maghiari, ortodocși și alte confesiuni creștine), iar în ceea ce privește preocuparea artistică a eșantionului, acesta este destul de echilibrat între cei preocupați de artă vizuală și cei preocupați de muzică.

Scopul chestionarului este descoperirea, principalelor surse de motivație și de inspirație, prin măsurarea lor pe o scară valorică punctată de la 1 la 5, pornind de la premisa că acești artiști în formare sunt motivați în creația lor de: nevoi materiale, factori sociali, sentimentul de dragoste, sentimentul de insecuritate, dureri și conștiința morții. De asemenea, am presupus că subiecții sunt inspirați de: lumea materială, societate, sentimentul de insecuritate, de durerea fizică, de durerea afectivă, de eros și thanatos.

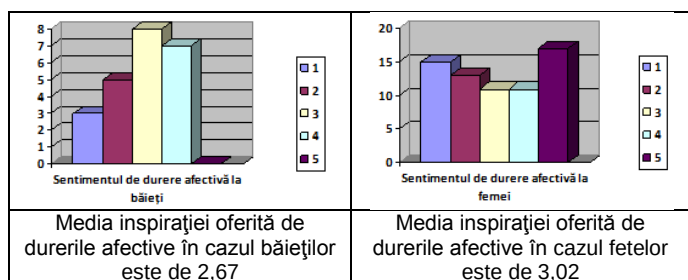
După completarea chestionarului s-a trecut la prelucrarea datelor prin cuantificarea răspunsurilor primite, iar pornind de la rezultatele numerice, s-a calculat o medie a acestora și s-a obținut o ierarhie. În cazul motivației această ierarhie arată în felul următor: sentimentul de dragoste, nevoile materiale, factorii sociali, sentimentul de insecuritate, conștiința morții și în final cu o medie de 2,30 ierarhia este încheiată de durere. În cazul inspirației, ierarhia arată asemănător: eros, societate, lumea materială, durerea afectivă cu o medie de 2,91⁵ (), sentimentul de insecuritate, thanatos și ierarhia în cazul inspirației se încheie cu durerea fizică, care are o medie de

(continuare în pag. 17)

1,91, ceea ce reprezintă 1 punct față de durerea afectivă.

Prin urmare, diferența de 0,01 punct între media de motivație a sentimentului de durere, care reiese din cuantificarea răspunsurilor oferite de fete și de băieți este nesemnificativă.

Diferența de 0,35 de puncte, la media de inspirație oferită de sentimentul de durere afectivă, care reiese din cuantificarea răspunsurilor date de fete și de băieți este deja semnificativă și arată un nivel mai crescut de masochism moral/afectiv în cazul domnișoarelor. În timp ce în cazul mediei de inspirație oferită de sentimentul de durere fizică, între răspunsurile date de fete și de băieți reiese de asemenea doar o diferență de 0,01 punct.

e) Concluzii

Astfel, se poate observa că atât în cazul motivațiilor ca și în cel al inspirației, acționează și sentimentul de durere, cu o valoare considerabilă trecând de la nivelul de foarte puțin, care este echivalentul notei 1 însemnând puțin, notei 2 (cu excepția durerii afective, care deși nu trece de doi și care având o medie de 1,91 este mai aproape de nivelul puțin, decât de cel foarte puțin). Deci se poate dovedi și numeric că artiștii încă din adolescență, deja sunt influențați în creația lor de suferința trăită fie fizic fie afectiv/psihic.

De asemenea consider important de subliniat faptul că *fetele, se inspiră cu o intensitate mai mare din suferințele afective, prin urmare la ele este mai prezent masochismul moral/afectiv*. Observația mea este în acord cu ideea psihanalitică, care apare și la Sabina Spielrein, ce menționează faptul că femeile sunt caracterizate de masochism sub perspectiva unui obiect al dragostei.⁶

¹ <https://dexonline.ro/definitie/suferinta%20fizica%20si%20afectiva>, accesat la data de 27 03 2018.

² Charles Rycroft, *Dicționar critic de psihanaliză*, Ed. TREI, București, 2013, p. 96.

³ *Ibidem*, pp. 171-172

⁴ Laura Poantă, "Sciitorii și riscurile meseriei" în *Apostrof*, nr. 1, 2018, p. 22.

⁵ Inspirația asigurată de durerile afective depășește cu 0,45 puncte inspirația asigurată de sentimentul de insecuritate și cu 0,58 puncte inspirația asigurată de conștiința morții.

⁶ Sabina Spielrein, "A pusztítás mint a keletkezés oka", în *Thalassa*, an 2008, nr. 3, pp. 32-33.

(urmare din pag. 15)

Nu ești bună de nimic,
nu vezi, căteaf afurisită, scroafă împutită și vacă
proastă ce ești?

Meriți nota 2, Illeoi!

Hai, sari pe geam, la metrou sau în Styx,

nici asta nu ești în stare

și cred că ai murit deja de rușine,

n-ai de ce să te mai sinucizi.

Suferi ca proasta, de ce suferi, mă rog?

Să nu te miri că nu te înțelege nimeni,

asa-ți trebuie.

Și nici tu nu ești capabilă să înțelegi pe nimeni și
nimic.

Vezi că ajungi frustrată ca dinozaurii ăștia expirați
după ce își pierd inelul puterii,
indiferent dacă supraviețuiesc sau nu căsătoriei
gay. Etc. Etc. Etc. Etc."

E momentul să-l iau la rost:

"Băi, Lefty, tacă-ți ciocu' ăla cârcotaș, tâmpitul!"

Uau, funcționează.

Apoi repet și "2+2=4".

2+2=4, 2+2=4, 2+2=4, 2+2=4, poate păcălesc
vârtejul și timpul.

Yeah, yeah, am câștigat, vorba lui Geoană când
credea că a câștigat alegerile.

*

Apoi, după ce am evadat din vârtejuri, am pătruns
în labirinturile timpului.

Aici nu oricine se poate orienta.

Dacă am avea firul Ariadnei...

Și-l găsim.

Pornim de la un fir de păr alb-negru de la Promy,
de la tine, iubire,

(văd că mai ai câteva fire),

vopsit cândva brunet, acum alb cu negru,

inițial îndreptat cu placa, însă în prezent destul de
ciufulit.

La firul lui Promy adăugăm unul cărunt de la Ile,
de la mine

și altul tot cenușiu de la Don Quijote,

unul blond ca spicul de grâu de la Her (Heracle)

și altul tot așa de la Jill din filmul "Brazil" al lui

Terry Gilliam,

unul negru de la Bebe inorogul

și altul tot așa de la Atena,

unul argintiu de la Pegas cel înaripat

și altul tot așa de la Chiron centaurul,

unul șaten-blonziu de la Deu (Deucalion, băiatul
lui Promy... și al meu, da, eu sunt maștera lui)

și altul tot așa de la Dio (Dionysos),

unul șaten de la Luca (fii-miu... fiul nostru, Promy),

apoi altele de toate mărimile, culorile și texturile,
de pretutindeni din lume.

Ar fi trebuit și de la Mene (Meneceu), fra-tu, Pro-
my

și de la Alex din romanul "Cutia neagră" a lui Oz,
dar ei nu mai au păr de donat, căci fac citostatice.

Interesant, firul ăsta multicolor, polimorf
nu e deloc drept,

(continuare în pag. 38)

Gheorghe NAZARE

NĂSCUT ÎN ZODIA NICOREȘTI*

Cine poate fi mai îndreptățit să scrie despre satul natal decât cel care a văzut lumina zilei, care și-a petrecut copilăria acolo? Este și cazul scriitorului Petre Rău, nicoreștean prin naștere, fântânean, de fapt, adoptat gălățean încă din tinerețe. Plecat în lume din acel „colț de rai”, Petre Rău și-a încrustat amintirile în multe dintre slovele cărților sale („Întoarsele gânduri”, „Îndrăgostirea de zmeu”, „Evanghelia după Potop” etc.). „Locurile dragi mie în copilărie nu s-au îndepărtat de gândurile și visurile mele”, mărturisește cu mândrie autorul volumului „Născut în zodia Nicorești”. Petre Rău vorbește admirativ și nostalgic despre „casa părintească, adică spațial cel mai domestic pe care l-am cunoscut vreodată”, despre „satul etern, cu sorginte de atâtea veacuri, ai cărui oameni întruchipează virtuți și calități morale legate de munca și de viața familiei”, despre frumoșii ani ai copilăriei, „cântând și chiuind, colindând, cutreierând ulițele, luncile, malurile prăpăstioase din Valea Rea, malul stâng al Siretului, țarinile cu holde bogate, câmpul cu flori și semețele dealuri de după care îmi zâmbeau zorile în zburdalnica vârstă a copilăriei.”.

„Născut în zodia Nicorești” este o monografie atipică a unei comunități cu zece sate, mai degrabă o scriere memorialistică, emoțională, din care răzbat însă întâmplări istorice, fapte și oameni, arhaismul și modernismul satului românesc, în vremuri nu întotdeauna prielnice. Conținutul celor aproape 400 de pagini ale cărții este structurat pe mai multe capitole: Date monografice. Descrierea comunei; Instituții din comună; Lăcașuri de cult; Protoieria Nicorești; Educația; Personalități; Cuvântul scriitorilor; Documente mărturisitoare; Imagini; Bibliografie și Dicționar.

Lucrarea lui Petre Rău este o adevărată carte de învățătură pentru sătenii Nicoreștilor (satele Nicorești, Fântâni, Coasta Lupei, Mălureni, Piscu Corbului, Dobrinești, Braniștea, Sârbi, Ionășești și Grozăvești), pentru cei care s-au născut în acest areal geografic, dar pe care viața i-a dus în cele patru zări, mai aproape sau mai departe de locul nașterii. Aflăm din cartea scrisă de Petre Rău că circulă mai multe legende cu privire la originea satului Nicorești, cea mai răspândită fiind aceea conform căreia „numele localității s-ar trage de la Nicoară, o căpetenie destoinică din oastea lui Ștefan cel Mare care, pentru meritele sale deosebite în bătăliile purtate contra turcilor, a fost înnoțat de către domnitor cu pământuri de pe aceste meleaguri...” (p.20). În sprijinul originii numelui de Nicorești, Petre Rău aduce o sumedenie de documente de epocă. Explicații istorice asemănătoare oferă autorul și despre celelalte sate ale comunei.

Petre Rău

Născut în zodia Nicorești

Editura InfoRapArt

Spații generoase acordă Petre Rău descrierii instituțiilor din comună, laice (Primărie, Școală, Căminul Cultural, Bibliotecă, Spital, Cramă de vinuri etc.) și de cult (Bisericile satelor: „Sf. Nicolae” - Banu, „Nașterea Maicii Domnului” - Negustori, „Adormirea Maicii Domnului” - Serdaru, „Cuvioasa Parascheva” - Fântâni, „Cenușa” - Fântâni, „Ovidenia” - Piscu Corbului, „Sf. Gheorghe” - Coasta Lupei, „Sfinții Voievozi” - Ionășești, „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” - Sârbi și Bisericile din Dobrinești, cât și Protoieria). De asemenea, găsim referiri privind Podgoria Nicorești (istoric, vechi proprietari de vii, particularitățile vinurilor de Nicorești, crama vinurilor de Nicorești etc.

Pagini emoționante sunt dedicate eroilor nicoreșteni, ca și din satele componente, căzuți în Războiul de Independență (1877-1878), Primul Război Mondial (1916-1918), război în urma căruia s-a înfiptuit Marea Unire (1918), Al Doilea Război Mondial (1941-1945).

La capitolul „Personalități” născute în Nicorești și afirmate pe plan național se regăsesc nume de referință din domenii dintre cele mai diverse: Gabriel Drăgan, Petre Rău (literatură), Florin Balaban, Ștefan Buțurcă, Mircea Cojocaru, Cornel Diaconu, Ștefan Sevestre (artă), Aurel Mihai Brumă, Constantin Z. Buzdugan (gazetărie), Vasile Gh. Popa (preot) și alții. Relevante sunt la acest capitol și câteva fragmente din operele unor reputați scriitori referitoare la locurile, la faptele și la oamenii din arealul Nicorești: „Povestea viei” și „Basmul Poamei roșii”, de Vasile Lovinescu; „Forța modelatoare a dascălului”, de Vasile Gh. Popa; „Fără carte” și „Alteța sa, nașul”, de Aurel Brumă; „Victoria speranței asupra reușitei”, de Victoria Leonov; „Verde vale de rai”, „Tatăl vinului meu”, „Îndrăgostirea de zmeu”, de Petre Rău.

(continuare în pag. 35)

Alensis de NOBILIS

Rămâne întrebarea

M-am oferit, păgâno, să-ți fiu în cer PR,
Să-ți desenez pe șolduri săruturi de Renoir
Și ca să-mi rabzi mânia, iei de azur pilule,
Eu îți tot scriu bilete pe fulgi și libelule.

De o să juri din gene, eu n-o să te mai cred,
O să-ți trimit scrisoare pe îngerul ered,
Să-ți pun pe fantezie și mofturi un sechestru
Până-nțelegi, tăcut, păcatul meu terestru,

Că-n fiecare noapte, deși nu-l vreau, îl am
Citesc în biblie, tore, în stele și Coran,
Să-mi treacă de fantasmă, însă rămân bolnav,
Iar tu-n vitrina lumii mă vei purta ca sclav.

În flamuri de zăpadă nu te mai urci, nu vii,
Iar darurile toate le-ascunzi în fantezii
Și boala ta de divă destramă, din dantele,
Chiar înflorirea vieții -te-ai învățat la rele,

Doar că-ți rămâne dorul rostogolit în tiv,
În seri cu flăcări albe și visuri rogaiv
Și-o întrebare goală, în șoptă, stinsă-n pernă:
Dacă iubesc un înger, ființa mi-e eternă?

Hai, întâmplare

Nirvane ascunse-n diluvii de stări
Te vântură-ntruna cu brațe de ulpii,
Caleașca de aer așteaptă la scări
Și-n sângele iute se spânzură vulpii.

Pornește călare pe șaua în dungă
De zări rimelate-n apus desfrânat,
Când dulce spre arderi, atâta de lungă,
Dorința-i amantă de gând-împărat,

Să duci răzvrătiri în colane bizare,
În care te scalzi ca un prunc ne'nfășat
Și vrei să iubești fulgerat, întâmplare,
Și laptele-ți curge din flori în Sabat.

Ferestrele apei te cheamă pe maluri
Să cânți deșuchetă în zodii de vrei,
Iar flăcări din trup ți-alunecă-n șaluri.
Hai vino, 'ntâmplare, de soț să mă iei,

Când rochia-ți arde subțire sub fumuri
De ambră, cad ulii, se clatină zei,
Soldații din ghețuri declară parfumuri
Chiar diavoli cu care tu mințile iei.

Pășește-n alcovul în care știi locul,
Culcuș de mătase și fluturi-pierzanii.
Hai vino, 'ntâmplare, încearcă-ți norocul
Și cântă-mi pe gene săruturi, litanii...

Apus cu tăcere

Lucirea-mi duce semnele în vrie,
Orice vorbire pare de prisos;
Rupt din oglindă, ochiul meu învie
Încarcerat în ochii lui Cristos.

Trecând pe tocuri, umbra argintie
E doar fantoma unui vis frumos.

Iubirea ta denunț la păsări oarbe,
Un locatar al gurii mele-n van;
Beau din otrăvuri, că avid mă soarbe
Eleusina taină, când declam.

Se lasă noaptea în ce-aș vrea să-ți fiu,
Cade-mpușcat amurgul de-un dilui...

Firul de praf visează să fie stea

Tu, praf de stele, picuri des în spații:
"Hai, novă albă, vino să mă sorbi
Și-atinge-mă cu taina din creații
Pe fulgurări de fluturi calzi și orbi!"

Și zi de zi în cale vrei să-i stai,
Cumva să crești ca nova călătoare,
Dar, fir de praf, tu oare nu știi
Că steaua-i visul, nu o biată floare?

Mai ceri prin scâncet aura aceea
Împrumutată-n mângâieri de rază
Și-ai vrea să spui că steaua e femeia,
Dar orice colb, să fie stea, visează.

Pe frunți de 'nalturi nu se poate ține
Nici fir de praf din pulberea luminii,
Căci pe efigii de-ar pași oricine,
S-ar sinucide-n întuneric crinii!

Șarpele

Of, șarpele-i frumos. Doamne, 'l-ador,
Tu fă ca șarpele să fie doar al meu!
Mă uit în ochii lui -văd curcubeu
Și nu presimt că eu îți cer să mor.

Și el se uită, ochii lui lucesc,
Smarald cu apă pură din oglinzi
În care profește flăcări Thor,
Și ochii lui se-apropie și cresc
Cum scrie-n cartea veche-a magilor,

Însă în umede alunecușuri stă
O poftă mai vorace și mai crudă
Decât iuțeala care poftă dă
Să urce-n ochii primeniți de iudă.

În fascinații de lumină crudă
Se-ntinde iute umbra unui nor
Și când te-aplecă ca să șoptești în rugă,
Ești săgetat de-un fulger carnivor
Și ochiul tău din ochii lui se udă...

Tănase CARAȘCA

PILDA

sau

DE LA MOARĂ PÂN' LA GARĂ...

Unde dai și unde crapă, zice-o pildă românească
Una-i una și-alta-i alta, când scade în loc să crească.
Una s-ar numi prostie, când Dănilă Prepeleac
A plecat la târg cu boii și s-a-ntors doar cu un fleac,
O banală pungă goală, răsucită, din hârtie,
Lunecând pe drum săracul, din prostie în prostie.
Când omul e prost cu duhul și nu-l duce scăfârlia,
I se iartă neghiobia, dar când are-n cap hoția...

Soarele se ridicase la trei suliți sus pe cer,
Când urechea-mpărătească prinse-un zumzet din eter
Sări iute la fereastră și privi în piața mare
Unde striga un țaran, „hai la mere de vânzare”!
Și-n căruța plină toată, străluceau vesele-n soare
Mere galbene și roșii, aurii, provocatoare,
Iar în jur se strânse lume pestriță, gălăgioasă
Cu ochii hulpavi pe mere, sărăcime pofticioasă.
Și simți Măria Sa, cum deodată,-i plouă-n gură
Dar simți și el tot omul, cum pofta, n-o mai îndură.
Trase iute de o sfoară și se auzi, bing-bang!
Și pătrunse-n încăpere sfetnicul lui de prim rang.
-Iată, ai aici cinci galbeni, du-te repede în piață
Și să-mi cumperi de toți mere, ai să vezi, aici în față
E un târgoveț cu carul, care-și strigă merele,
Adu-mi iute de toți bani, să-mi astâmpăr poftele!
Primul sfetnic luă banii și gândi în sinea lui:
De cinci galbeni... nesățulul... mai ducă-se dracului
Și chemă sluga a doua, pe paharnic și îi spuse
Dându-i numai patru galbeni, unul în chimir și-l puse
Și îi ordonă: -Amice, ieși repede din palat
Și de patru galbeni cumperi, mere pentru împărat.
Luă-n mână gologanii paharnicul gânditor
Și chemă la el pe stolnic, dar își strecură ușor
Un galben în buzunarul ce-l avea pe sub ilic
Și privind pe sub sprâncene se-ncruntă rău la stolnic:
-Uite, ai aici trei galbeni, te duci repede în piață
Și de toți să cumperi mere, e-un țaran aici, în față.
Stolnicul zbură cu banii, merse la primul străjer,
Dar își trase și el partea, un galben căzu lejer
În chimir la cingătoare, iar șeful străjerilor
Stând într-un „pe loc repaos” în stilul ostașilor,
Puse-n fiecare mână câte-un ban, gândi cu rost,
„Să-mi fac parte jumătate, că doar n-oi fi eu mai prost”!
Mulțumit de-agoniseală, merse-n goană la soldat
Un subordonat din gardă, un isteț mai scăpătat

Și îi arătă în palmă, cel din urmă gologan
Ordonând militărește:- Mergi în piață la țaran
Și să cumperi de el mere, dar atent, să nu te-nșele
Târguiește-te cu dânsul și să vii urgent cu ele
Să le văd și să le ducem că năcazul va fi mare
De nu potolim în grabă, poftele Măriei Sale.
După ce și-a pus soldatul, galbenul la loc ferit
Merse la țaran în piață și-l luă la beștelit:
-Îți confisc carul cu mere, că ai tulburat matala
Strigând tare „hai la mere”, somnul drag Măriei Sale.
Drept pedeapsă, îți iau carul plin cu mere și-altă dată,
Dacă te mai prind pe-aicea, să știi că te trag pe roată!
Speriat fugi țaranul, lăsând car și boi și mere,
Iar soldatul răs-n barbă, de succes și de plăcere,
Dar până să ducă carul șefului său, la străjer,
Puse jumate de-o parte sub manta, într-un ungher
Iar cealaltă jumătate, multe mere în grămadă
Fu predate celui care îi dăduse acea comandă.
Luă merele străjerul, făcu și el pe-din-două,
Și duse stolnicului, mere, șaptezeci și nouă.
Stolnicul, tot pe-din-două, opri partea leului
Și cealaltă jumătate, a dus paharnicului
Spunând că de patru galbeni, n-a putut lua mai mult
Însă marfa este *prima* și nimic nu e pierdut.
Sfetnicul, luă cinci mere, că nici el nu-i mai prejos
Le duse Măriei Sale privindu-le pofticios
Și smerit, cu plecăciune, îi spuse: -Măria Ta
Piața este foarte scumpă în împărăția ta!
Cu cinci galbeni, doar cinci mere, chiar dacă m-am
târguit

N-a lăsat la preț țaranul, s-a vâitat și s-a zgârcit,
Ziceau unii din prostime că cinci mere... e cam mult
Dar am reușit la urmă să-l prostesc pe cel incult.
-Bine, zise împăratul mușcând adânc dintr-un măr
Și cu-n deșt înfipt în barbă, scărpinându-se în păr,
Scumpe mere, foarte scumpe și oamenii cumpărau
Dădeau iama la căruță, ba unii chiar se certau
Asta-i limpede ca roua, că-n împărăția mea
Poporul o duce bine, viața nu le este grea.
Chemă sfetnicul cel mare și-i dădu ordinele
-E prea bine-n țara asta, majorăm birurile!

**Cam așa e și în viață,
Când privești de sus în piață!**

Mihai VINTILĂ

Jurnal de diribau

Ziarist de formație Vergil Matei aduce în atenția cititorilor în *Dincolo de patul armei* (Jurnal de diribau) o lume specială a armei geniu. Este un univers alcătuit din elementele cele mai contondente ale unei societăți socialiste care se vroia corectă și mobilizatoare. Facem cunoștință cu batalioanele disciplinare unde sunt repartizați hoții, violatorii, *dușmanii societății* și unde arma de bază o constituie lopata iar instrucția militară este doar o poveste de adormit copiii. Aceste *elemente* construiesc obiectivele economice ale socialismului cu sudoarea palmeilor, cu presiunea *termenelor limită* și cu gândul doar la eliberare.

Vergil Matei are experiența scrisului pe care l-a practicat la mai multe cotidiane din Brăila unde a fost redactor. Are și experiența cărților având până acum un volum de reportaj intitulat *Acasă la Fănuș*, Brăila, editura *Ed-munt* 2014 și unul de memorialistică *Acasă la Mărtinești*, Brăila, editura *Lucas* 2016. Toate acestea l-au ajutat să construiască fidel universul militar al diriba-ului.

Pentru cei nefamiliarizați cu limbajul cazon sau care pur și simplu nu *au prins* acele timpuri Vergil Matei are ideea de a introduce mici descrieri, informări sau explicații pentru ca toți cititorii să poată înțelege despre ce este vorba. E o găselniță făcută ușor din condei care nu strică, care ajută și care dezmoște unele întrebări incipente.

Povestea începe cu încorporarea autorului în armată la arma geniu ajungând a efectua stagiul militar obligatoriu prin diverse unități toate aflate sub același regim de muncă și de multe ori cu aceiași comandanți și se termină cu eliberarea acestuia și revenirea la viața civilă. Urmărim peripețiile perioadei cu lucrurile bune și rele. Folosind un limbaj *colorat*, specific de altfel armei, Vergil Matei reușește să redea cu autenticitate acea lume unică. Avem și un arsenal de porecle, nume ciudate și supranume. Astfel un personaj este *Aniliere*, altul colonelul *Tămăioară* și tot așa.

Jucându-se cu poveștile, cu reportajul dus uneori pe culmile mărețe descoperite de Geo Bogza împletite cu momentele despre locurile natale și personajele fabuloase ale copilăriei, autorul ne ține captivi, ne fascinează. Întâmplările vin peste noi ca într-o lume nebună, cu secvențe uneori de un absurd *ionescian* alteori de un *sirop* demn de cele mai bune telenovele sud-americane. Personajele sunt fascinante, uneori construcția amintind de cărțile lui Sven Hassel. Și Vergil Matei are un camard *Micuțu*, la fel de inventiv și cinic ca al scriitorului danez.

Având în vedere originea umilă a celor care populau barăcile de muncă este de înțeles că de multe ori limba vorbită nu este limba română literară ci o limbă specifică umplută până la refuz de cuvinte cu sensuri

proprii, cu semnificații inexistente în dicționare dar care îmbracă perfect necesitățile de comunicare ale oamenilor de acolo. Cu toate acestea limba folosită în carte este vie, perfect inteligibilă pentru cititor care preia fără să vrea, captivat de poveste, expresii sau licențe. Este un mare merit al autorului care construiește astfel realist povestea. Trebuie să precizăm că totul a avut la bază întâmplările proprii vieții deci filonul bogat pe care îl exploatează este de primă mână.

Stilul șugubăț al povestirii ajută la depășirea unor momente care în viața de zi cu zi nu ar fi trecut neobservate dar care aici, *la geniu*, sunt de nivelul banalului. Zicerea celebră din epocă – *în armată nu se fură, ci doar se completează* – conține esența mentalității generale. Furtul, minciuna, micul trafic, falsificarea de documente, pierirea șefilor sunt libertățile pe care și le permit ținute în frâu doar de termenele și recepțiile obiectivelor. Nimic de pe lume nu le este străin și nimic nu le poate sta în cale. Viața grea poate fi îmbunătățită de fiecare prin aportul propriu atâta timp cât o mână spală pe alta.

Tensiunile nu lipsesc. Avem umilințe, nedreptăți, rigidități dar și camaderie, unitate, mândrie. Toate se îmbină ca în viață.

Umorul este uneori negru precum în momentul primirii și apoi al predării proprii arme: *În una din zilele care au urmat, pe lângă roabă, lopată sau patent am pus mâna pe arme! A mea avea încrustat pe plăcuța de identificare, alături de serie, și anul de fabricație, 1942. O pușcă ZB care făcuse războiul și cu care noi urma să apărăm cuceririle revoluționare ale poporului descrise în cartea roșie.*

(continuare în pag. 26)

Alexandru CAZACU

După furtună

Dacă am scoate ceva din seara acesta
 acel lucru nu va mai putea fi pus înapoi niciodată
 când echipele municipalității au început să toaleteze
 arborii după furtuna ce s-a sfârșit de câteva ceasuri
 și coroane pline de frunze
 se înclină în fața foarfecelor de metal
 asemeni capetelor ce se tund într-o călugărie
 învățându-ne că orice vertij te abandonează
 imediat după exploatare
 și suntem linia de piele ce păstrează urmele copcilor
 sau punctele din care au fost scoase firele
 lângă camerele de luat cât mai multe vederi
 și microfoane ce difuzează concis
 la ore de maximă audiență
 lângă cactusul crescut înalt și înclinat
 de parcă brusc ar vrea să îmbrățișeze
 o „minunată lume nouă”

Seară de primăvară

O seară de primăvară ce nu pariază pe următoarea
 undeva în orașul mic aproape de unul mult mai mare
 când microbuzul ce le leagă duminica
 s-a golit de pasageri în stația
 cu perdeaua de tablă sprijinită de țevile
 dreptunghiulare înfipite în iarbă
 Apariția cuplului de bătrâni traversând imprudent
 șoseaua
 ca într-un scurt metraj experimental
 și un chiot de nuntă
 și absența ta calmă, răbdătoare
 și muzica dată la maxim dintr-un televizor pus pe
 glaful ferestrei
 prin casele cu numărul șters ori acoperit de praf
 odată cu gustul amar al miezului sămburilor de cais
 din blisterul cumparat în grabă de la un minuscul
 magazin universal
 unde mărunțișul din buzunar nu a fost destul
 să scoată din înțepenie automatul de cafea
 și senzația că trăiești un fel de vacanță ce nu îți
 aparține
 când sursele corpurilor de iluminat pâlpâie
 cu frecvență regulată ca niște ochi sticloși de reptilă
 și singur te simți din ce în ce mai viu aici
 unde ai ajuns urcându-te la întâmplare în prima cursă
 ce putea să plece și a plecat spre nicăieri și oriunde

Poate uneori

Poate uneori este bine să nu ai unde te întoarce
 când istoriile încep să fie indisciplinate
 și aurul înnegrit al toamnei
 poate deturna împărății
 iar ferestre alt-Wien ale palatului de iarnă
 sunt acoperite de aburii serii
 ca de-o respirație a cuiva care privește

Poate uneori este bine să nu deslușești
 misterioasele întâmplări ale garoafei
 și arborii care de atâta singurătate
 s-au desprins de sol
 plutind deasupra lacului de acumulare
 când ceasurile sunt în urmă cu câteva ore dar ne vor
 ajunge
 robinetele se desfac în liniștea din jur
 unde absența se adună în maniere și proceduri
 precum greutatea în placajele reclamelor
 omului sandwich

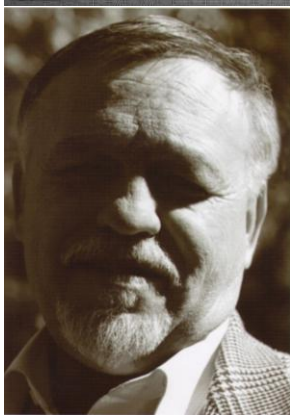
Spaima

Adevărata spaima începe atunci când
 neliniștile se îndepărtează una câte una
 și tufele de buruiiană roșie ard peste grădini
 ca niște flăcări deasupra comorilor
 Copacii stau înșirați pe un peron imens
 răzgândindu-se în privința călătoriei
 Fluturii găsesc cutia cu papioane
 drept o raclă pentru trei anotimpuri
 Un zugrav anonim stoarce din lumină
 toate culorile în fața noastră
 Ni se pare că suntem așteptați urgent
 pe o anume stradă
 dintr-un anume cartier nestrăbătut încă
 Roțile autocisternelor cu apă
 se scufundă puțin câte puțin
 în caldarâmul moale al șoselei
 Știi că în câteva ore este posibil ca totul
 să revină la normal
 când dincolo de fiecare fereastră
 același motan pe jumătate adormit
 îți urează ironic „O zi bună!”

Tu mi manchi

Și cum aș putea să nu simt
 prin această joi ce se retrage încet
 ca o artilerie ducală în castelele Renașterii
 din ce în ce mai sfredelitor
 în brațe, brațele tale
 în respirație, răsuflarea ta
 în lumina serii de iarnă lombardă ochii tăi
 în cuvintele latine timbrul vocii tale
 în fiecare gust doar gustul tău
 elixir ce anulează distanțele
 dintre acum și niciodată
 cu dorul ce trece
 precum un excalibur
 prin inimi depărtate

Petre RĂU

Despre îngeri

Nu am crezut niciodată în îngeri. Însă certitudinea asta a început să se dilueze după ce am cunoscut-o pe Denisa. Din acel moment am început să am dubiile mele personale. Până atunci credeam că un înger apare pe pământ nu în pielea unei ființe autentice, ci mai degrabă sub forma unui vultur (precum îngerul păzitor al călugăriței franceze Marie du Christ), sau sub forma unui porumbel care să se așeze pe umerii mei (precum îngerul păzitor al Annei Ebele, tână nemțoaică decedată în anul 1985, care avea mare nevoie să fie protejată de soldați) etc.

Citiseram despre Fecioara Maria de la Zeitun, din Egipt când, între anii 1968-1969 și-a făcut apariția, în tăcere, deghizată și aureolată de un nimb luminos, deasupra cupolei unei biserici, vizibilă pentru mii de persoane de toate credințele. Deasupra ei, pe cer, zburau foarte mulți porumbei alb-strălucitori, de aceeași culoare cu a Fecioarei. Zborul foarte frumos al porumbeilor crea diferite forme simbolice, de pildă, forme de cruce, și câteodată erau foarte luminoși, aproape ireali, deși în unele momente păreau porumbei adevărați. Toți acești porumbei s-ar fi crezut că sunt îngeri, care o escortau astfel pe prințesa credinței.

De-a lungul istoriei credinței au fost consemnate multe fapte cu îngeri, multe apariții, adesea miraculoase, salvatoare sau binevoitoare într-ale sfaturilor.

Despre îngeri se crede că, în pofida staturii lor mici, Dumnezeu le-a dat o putere foarte mare. Ca ființe spirituale lipsite de trup, îngerii sunt altceva decât ceea ce știm despre existența ființelor și lucrurilor din experiența noastră obișnuită de pământeni.

Din Sfânta Scriptură aflăm de la un capăt la altul despre existența îngerilor. Astfel, după scoaterea din rai a primilor oameni, îngerii păzeau drumul spre pomul vieții (Fac - 3,24), un înger l-a oprit și pe Avraam din a-și jertfi propriul fiu, Isaac (Fac - 22,11), Iacob vede, la Betel, în vis, îngeri ai lui Dumnezeu urcând și coborând o scară dintre cer și pământ (Fac - 28,12-13), îngerul Domnului se arată lui Balaam (Num - 22,22 urm), apoi îngerii care se închină lui Dumnezeu (Deut - 32,43). În toate aceste locuri îngerii apar ca ființe deosebite de Dumnezeu și de oameni. Ei sunt superiori omului (Ps - 8,6), dar au și unele limite, sunt mărginiți (Iov - 4,17-18).

Începând cu Evangheliile, toate cărțile Noului Testament relatează despre numeroase apariții de îngeri ca despre fapte istorice. Îngerul Gavriil îl anunță pe preotul Zaharia despre nașterea sfântului Ioan Botezătorul

(Luca - 1,11-13). Același înger vestește Fecioarei Maria nașterea Fiului lui Dumnezeu (Luca - 1,28-32). Tot un înger îi descoperă și lui Iosif întruparea cea mai presus de fire a Fiului lui Dumnezeu și despre alte evenimente în legătură cu Pruncul dumnezeiesc (Matei - 1,20; 2,13,19). Un înger se arată păstorilor de lângă Betleem și corurile cântă slava lui Dumnezeu la nașterea Mântuitorului (Luca - 2,9-13). Îngerii îl slujesc pe Iisus după ispita din pustiu (Matei - 4,11) și tot un înger îl întărește în grădina Ghetsimani (Luca - 22,43). Îngerii vestesc femeilor mironosițe învierea lui Hristos (Matei - 28,2-8; Marcu - 16,5-8; Luca - 24,4-8; Ioan - 20,12). Un înger se arată apostolilor la înălțare și le anunță a doua venire a Mântuitorului (Fapte - 1,10,11)...

Și tot așa, vom întâlni în multe locuri din cărțile sfinte exemple despre prezența îngerilor.

Atâtea și multe altele mai știam eu despre îngeri. Dar până aici nu a fost vorba decât despre mituri istorice.

Denisa a intrat în viața mea precum un înger: o fire blândă, juvenilă, rațională, spirituală, liberă și schimbătoare în felul de a gândi sau de a voi, iar eu știam bine că tot ceea ce este creat este schimbător.

Raționalul, puritatea și bunătatea erau de fapt calitățile care îi întăreau libertatea. Raționalul ei însă îi depășea cu mult vârsta: abia se pregătea să împlinească zece ani. Dar, pe lângă rațional, ea avea și o anumită iluminare, ce izvora dintr-un fel de lumină primordială, căreia nu i-am întrezărit nicăieri începutul.

Știam că îngerii sunt invizibili. Mă amăgeam însă că această unică excepție pe care am întâlnit-o nu era altceva decât privilegiul meu și trebuia să mă bucur de el până la capăt.

Minciuna - la ea acasă

La noi nu mint numai politicienii, partenerii de afaceri, hoții și pungașii! La noi minte aproape tot românul.

De multe ori am stat și m-am întrebat dacă minciuna se află în gena acestui popor (din care și eu mă trag), sau doar e o chestiune de epocă, de pildă după ce niște regimuri aflate vremelnic la cârma țării au inoculat-o într-atât de mult, încât lumea a început să se obișnuiască cu ea, să se adapteze și, mai grav, să o accepte aproape ca pe ceva normal.

Minciuna este și un instrument de supraviețuire socială, de autoprotecție sau de protecție a apropiatului, de evitare a pedepsei, a plății daunelor etc. Dar sunt și indivizi care parcă au minciuna în "sânge" și/sau trăiesc numai din "avantajele" acesteia.

Mi-am dorit dintotdeauna un instrument care să-i depisteze pe mincinosi ca să-i putem pune la zidul infamiei. Multă vreme am crezut că pot concepe eu unul, ba chiar am fost dezamăgit când am aflat că au apărut așa numitele „detectoare de minciuni”. Dar, nu după multă vreme am fost dezamăgit să aflu

(continuare în pag. 24)

că nimeni nu pune mare preț pe el. Am sfârșit prin a folosi ideea unui astfel de instrument pentru a scrie un roman care să impresioneze cu un astfel de progres ideatic. În fine...

Dar experții în comportamentul uman, psihologii, sociologii ș.a., ar trebui să aibă de spus ceva în acest sens. Deși aflăm de la ei că depistarea mincinoșilor se bazează în principal pe interpretarea reacțiilor nonverbale de confort sau disconfort la cei suspecți, totuși progresele în acest domeniu sunt încă foarte lente. Cel mai mare interes au stârnit cercetările în domeniul oamenilor de afaceri, deci modele de detectare a minciunii în business.

Tot de la specialiști aflăm că, atunci când mințim, apar următoarele tipuri de emoții: frica de a nu fi prins, frica de nu fi crezut, vinovăția pentru a minți, vinovăția pentru comportament. Toate acestea determină anumite reacții non-verbale care pot fi citite de persoanele care sunt antrenate în acest sens, bineînțeles, toate într-un context și la pachet cu punerea întrebărilor potrivite.

Realitate și ficțiune

Nu am discuta niciodată despre realitatea lumii dacă mintea nu ne-ar ajuta să percepem tot ce e în jurul nostru. Dar mintea nu face numai atât. Ea interpretează tot ceea ce întâlnește prin simțuri. Dincolo de interpretările coerente însă, se află imaginarul.

Uneori se face greșeala de a se gândi și raporta totul la *adevărat* și *fals*, la *de acceptat* și *de neacceptat*, la *bine* și *rău*, în general la *da* și *nu*. Însă tot interpretarea minții ne scoate din această dilemă, pentru că este în măsură să găsească și valori intermediare de adevăr, așa cum matematica le-a pus la punct în ultimele două secole prin așa numitele logici plurivalente, sau, într-un fel oarecum distinct, dar foarte spectaculos, prin logica probabilităților.

Orice minte are un tablou al lumii, care se confundă adesea cu realitatea. Sensul pe care îl dăm ansamblului experiențelor proprii. Coerența interpretărilor justifică atributul realității. Tot ceea ce putem interpreta coerent intră în sfera realității noastre. Din acest punct de vedere am putea spune că oamenii sunt diferiți și prin bagajul de realități pe care le acumulează și le poartă cu el pe oriunde s-ar afla.

Când ceva nu putem interpreta decât cel mult superficial, ne vom plânge în primul rând că nu avem toate cunoștințele sau experiența care ne-ar fi ajutat să interpretăm plauzibil, coerent. Iar dacă ajungem la concluzia că nu acestea erau cauzele interpretării noastre incoerente, atunci cu siguranță suntem pe tărâmul ficțiunii, deci în afara realității noastre.

Anumite ficțiuni pot deveni într-o bună zi realități cotidiene pentru mintea noastră. Când imaginația se traduce în realitate, înseamnă că conștiința noastră a operat, în mod voluntar sau involuntar, la refacerea/ajustarea coerenței interpretării.

Efectul placebo versus nocebo

Am crezut dintotdeauna că subconștientul nostru poate fi influențat ușor de forța sugestiei. La câteva experiențe de acest gen am asistat încă de pe vremea când eram copil, fără a înțelege însă atunci rostul sugestiei sau auto-

sugestiei. Târziu de tot am aflat că efectul placebo stă și la baza unor importante terapii medicale.

Sugestia poate conduce la o mulțime de întâmplări, unele plăcute, altele extrem de neplăcute.

Efectul placebo ar putea fi definit și prin aceea că, tot ceea ce mintea noastră crede, poate realiza. Experimentele arată însă că nu se întâmplă asta de-cât într-o proporție destul de mică, tinzând spre 50% din cazuri. Efectul aproape opus, denumit nocebo, are șanse mai mari de reușită. De pildă, dacă ți se administrează un medicament despre care ești avertizat că îți va face rău (chiar dacă, fără să știi, în realitate nu e decât o bucată inofensivă de zahăr), procentul de realizare poate ajunge, la incredibila cifră de 90% din cazuri. Experiențele au dovedit asta din plin.

Concluzia nu este alta decât aceea că forța sugestiei negative este cu mult mai mare decât cea a sugestiei pozitive.

Din aceste considerații ar trebui să avem în vedere și unele atitudini benefice. În primul rând să ne ferim de mesajele negative, cu o puternică valoare emoțională, care ni se transmit pe orice cale. Pe cât posibil, să încercăm să intrăm în contact doar cu persoane pozitive, încrezătoare, orientate spre succes, cu mesaje și manifestări optimiste, vesele, care binedispun. Să evităm pe cât posibil persoanele negative (inclusiv colegi, șefi etc.), cele care se lamentează adesea, critică și condamnă. Să folosim permanent forța sugestiei pozitive citind cărți sau ascultând casete și CD-uri motivaționale sau biografii ale oamenilor de succes, participând la cursuri și seminarii despre succes, urmărind emisiuni radio și TV cu oameni de succes. Pe scurt, să folosim la maximum forța sugestiei pozitive și să reducem la minimum forța sugestiei negative.

Emoția mea

După mai bine de treizeci de ani de când am cunoscut remarcabilul *Poem* al lui Nichita Stănescu: "*Spune-mi, dacă te-aș prinde-ntr-o zi / și ți-aș săruta talpa piciorului, / nu-i așa că ai șchiopăta puțin, după aceea, / de teamă să nu-mi strivești sărutul?*" tot mai sunt gătit de emoție când îl (re) citesc sau când mi-l spun pe de rost.

Niciodată nu mi-a plăcut să învăț ceva să spun pe de rost. Acest poem însă este printre puținele pe care le-am reținut de la prima lectură.

Aplecarea mea lecturală asupra lui n-a încetat niciodată. Dar, neîncetat, emoția mă copleșește de fiecare dată. Sunt probabil o fire mai sensibilă din acest punct de vedere, sau toți bărbații sunt la fel ca mine, dar nu se deconspiră?

Elena NETCU

RETORICA ABSURDULUI ȘI A INCONGRUENȚEI SEMANTICE ÎN POEZIA LUCREȚIEI TIȚĂ

În peisajul liricii nord-dobroge, Lucreția Tița este o poetă necunoscută, deși se află la al șaptelea volum de versuri, ultimul apărut de curând la Editura Pim, intitulat *Suflet simplu* (nov. 2017)

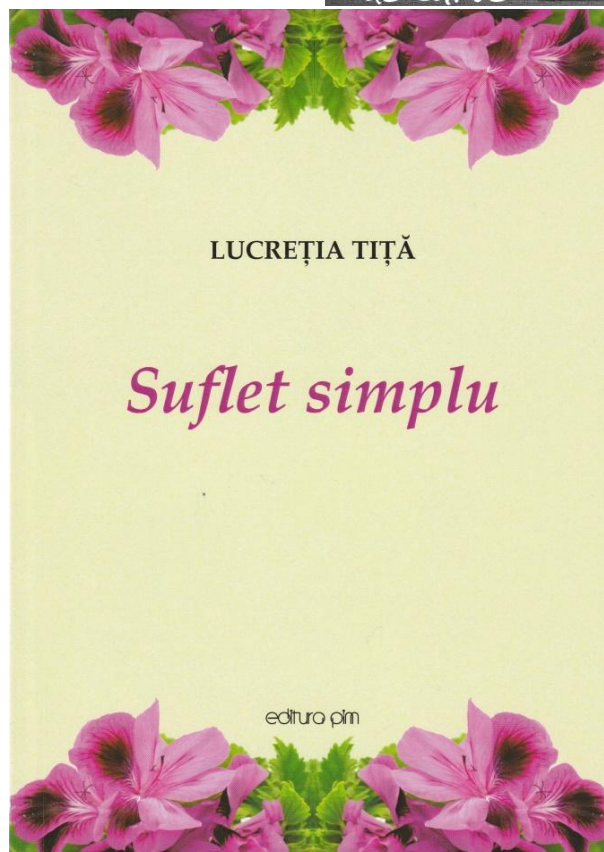
Scrie poezie de **atitudine**, așa cum îi place să spună, deși la o primă lectură încerci să înțelegi de ce nu-și promovează poezia. Nu vine în întâmpinarea publicului de poezie pentru că e conștientă de faptul că receptarea ar stârni comentarii și un anumit disconfort, ceea ce înseamnă că numai un public restrâns și avizat ar percepe poezia Lucreției Tița, dar poate și atunci ar stârni controverse.

Asta înseamnă că demersul meu este curajos, pentru că, după efectul bulversant, am încercat să înțeleg poemele în lumina a ceea ce se scrie și se publică astăzi. Dar și așa privind lucrurile, pot începe prin a afirma că Lucreția Tița este „în opoziție” cu tot ce s-a scris și se scrie. De aceea nu putem trece cu ușurință peste volumele de versuri, dar nici nu putem anula un asemenea discurs liric, pe motiv că n-ar răspunde sensibilității noastre, „hrănite” cu poezia eminesciană, blagiană sau chiar clasică.

Lucreția Tița practică o poezie „în direct”, o poezie „live”, încercând să ne convingă că la tot pasul sunt întâmplări, stări, revolte, atitudini, nemulțumiri, disconfort psihic și social care merită transpuse în texte lirice atipice cu un grad redus de poeticitate. La prima vedere poemele frapază prin rima aleatorie, illogică uneori, de sorginte urmuziană, pe alocuri dadaiste, reconstruind o lume absurdă, contorsionată, compusă din măști hilare. Poeta refuză emoția, trăirea, căci nu mai e nimic „de trăit”. Toate acestea confirmă un discurs postmodernist cu toate argumentele estetice adiacente. O poezie „fără emoție” într-o lume răsturnată, cu o realitate revoltătoare. Un vers ca acesta: „*Brusture, curge apa-n beci*” este deconcertant, dar fiecare cuvânt trimite la un registru stilistic parodic. Este un vers care prin decodificare trimite la un nivel de semnificație adânc. *Brusturele* este o plantă otrăvitoare care ucide, deci un semn al răului, devastează sufletul, inundă adâncul ființei, „*beciul*”. La un alt strat al semnificațiilor metafora beciului ar trimite la subconștient, în sens freudian. „*Să spui asta despre gândurile cuiva/ Ce înseamnă oare?*” se întreabă poeta, dându-ne de înțeles că numai ea este deținătoarea adevărului.

Poeziile au titluri banale, unele livrești, altele incongruente, neavând nicio legătură cu conținutul ideatic. Aproape în fiecare text rima curge ca un drog, fără logică, halucinant și creează iritarea auzului, pentru că n-are legătură cu sensul structurii poetice, dar care te duce iarăși cu gândul la parodiare și un fel de suprasaturație a rimelor teribiliste. E un fel de joc al destinului, „*dacă nu-i albă, e neagră*”. Ceea ce uimește în discursul poetic este infuzia de lirism, chiar dacă sunt sporadice aceste scânteieri diamantine: „*Cuvintele m-au lovit ca o jordine*” „*Cuvintele se înfing și dor*” „*Urât e țipătul în cuvânt*” sau în poezia **Mă accept** „*Mi-am tăiat aripile crezând că așa e corect*”.

Prezentul este un simulacru al unei realități „nepoetice”, pline de aroganță. „*Guguștiucul cântă în răspăr*”

pentru că totul este „*asimilare omniprezentă/ Marketing al holocaustului zilnic*”. (**Necesitate**)

Căutarea cuvintelor, a gândurilor dure aferente este inutilă, pentru că, spune poeta „*Vulgariitatea face totul posibil*”. Atunci ea propune „*un program de eliberare socială/ Nu mai există virtute morală*” în acest haos în care „*irascibilitatea mascată e un zeu*” (**Încă o stare**)

Lirismul nu e posibil, declară poeta, în poezia **Chingile poeziei**, pentru că vorbele „*sfințesc sau spurcă / sunt simple sau se bifurcă... cu lacrimi în barbă se încurcă*”. Observăm rima facilă, indiscutabil, un atribut al poeziei postmoderniste. Exemple de acest gen sunt la tot pasul pe parcursul volumului **Suflet simplu**. Titlul **Găurică în creier** e hilar, însă discursul poetic e aproape grav: „*Anotimpul s-a scurs ca un tril de greier neatent, veșnic soarele e cucernic*”

Poeta încearcă zadarnic să creeze un univers mărunț, inocent și infantil, căci notația este banală, fără nici o tresărire. Mai degrabă demitizează candoarea primăverii, o ia în derâdere: „*Dragă barză, / Bine ai venit pe stâlpul din poartă... Pisicile se joacă cu gândăceii/ Curpenii de tomate îndoie aracii/ Regina nopții îți dă aroma firavă/ Lângă ea o broască gângavă/ Sare în stânga în apă./ nătânga!*”

Privită în ansamblu, poezia Lucreției Tița, se distinge printr-o vocație a nihilismului. Dacă nu e o apologie a sfârșitului poeziei prin subminarea esteticului, cel puțin ea sugerează că arta există în sens convențional, că a fost înlocuită cu un proces de simulacre. Mass-media, facebook-ul creează o lume hiperreală, care se înfățișează iremediabil ca

(continuare în pag. 26)

un Disneyland: „Facebook-ul aduce puține bucurii, este un hoț”.

lată un text care ne situează în plină poezie post-modernă: „Minciunile convențional ticluite, Unde duc?! Ce drum apuc?! Când și cum mă culc?!” (Henghemit 5 ?!)

Starea prezentă a poetei este de disconfort: „Deși mă aprind la fitil/ Când se transmit ostil/ Pretenții gomflabile, / Pentru mine nu-s posibile” în pozia **Anduranță**, un titlu de-a dreptul hilar, însemnând un fel de lipici. Un alt exemplu îl întâlnim în poezia **Chipurile**: „Crește cuvântul în tăcere?! Căinele linge miere?! Urâte sunt fețele din televizor”

Există și poeme în care apare metafora timpului „care schimbă totul/ imaginea e mereu alta/ Pentru că pes-te ea trece dalta” (**Călătorie**). Dalta nu este numai o metaforă a timpului, dar și a suferinței, a măcinării lente, a morții inexorabile. lată un vers memorabil pentru trecerea iminentă a timpului: „lumina din suflet e o ață” (**Hu-manitas**).

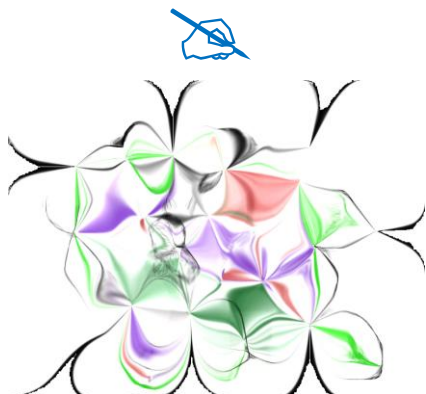
Dacă punem în discuție titlul unei poezii intitulate **Tâmpirea generală avansată**, descoperim un exemplu elocvent de disjunctie dintre titlu și conținutul ideatic. Ne întâmpină un amalgam de gânduri discontinue, acoperind un subconștient în derivă. „Ne uităm amintirile, Nu acordăm atenție simțurilor... Vampirilor energetici le acordăm timp... Lumea e un teatru... Dăm prea mult credit cuvântului”

Același tip de incongruență semantică întâlnim în **Cadavrele cuvintelor**: „Hălăduim cu Dumnezeu/ În lume ne e greu/ În fiecare zi. Nimicnicia/ nu o vedem. Omitem hârnicia/ obosim căutând asiduu/ Un adevăr ambiguu”.

Lucreția Tița este singulară prin abordare și scriitură. Întrebarea care se pune este dacă va reuși să se impună ca poet postmodernist nord-dobrogean în condițiile în care nici în acest stadiu de evoluție a literaturii, postmodernismul nu s-a impus decât prin **revizuirea** unui trecut prin persiflare, parodiere și pasișă, revendicându-se de la Marin Sorescu până la Mircea Cărtărescu.

În rest, întreaga pleiadă de poeți postmoderniști rămân cunoscuți într-un cerc restrâns, unii dintre ei negând apartenența lor la postmodernism.

Citind volumul Lucreției Tița, avem în față poeme de un lirism prozaic, apropiindu-l de existența cotidiană, cultivând detașarea lucidă, dezordinea imagistică și lingvistică, toate aceste trăsături n-o pot scoate din sfera poezilor postmoderniști din lirica nord-dobrogeană.

Iar o deviză scrisă cu litere mari: *Bună dimineața, roabă! / Eu sunt rob și tu ești roabă, / hai, să ne-ambalăm la treabă* completată de urarea *Bine ați venit, Dracu v-a găsit!*

Indiferent cum este armata, o armată fără dragoste nu este posibilă. Și Vergil Matei presară astfel de episoade uneori inocente alteori pline de văpaie dar surprinzător de decente pentru *acea lume*. Poate că timpurile nu erau la fel de libertine ca azi și pentru dragoste cum erau pentru furt sau poate autorul a dorit să pună în lumină doar armata fără ai ciobi din splendoarea ei cu alte scene.

Văzută din perspectiva unuia care trăiește pe propria piele această armată nu este decât o paranteză a vieții dar culmea. tocmai această mică întrerupere a drumului firesc scoate la iveală caractere, clădește încrederea în propriile forțe sau pune în lumină părțile cele mai întunecate.

Povestea se încheie cu revenirea autorului după zeci de ani la *locul faptei* unde o altă generație, de data aceasta profesionistă, pregătită impecabil și fără apăsarea ideilor unei societăți care *făcea totul* depune jurământul. Povestea diribau-lui era deja istorie iar din ea nu se mai vedeau decât niște barăci. Totuși spiritul într-o formă sau alta e dus mai departe prin copiii care cinstesc *faptele de arme* ale părinților și care și le construiesc pe ale lor. Într-un fel autorul ne dă de înțeles că școala vieții *la geniu* nu la abătut de la viața sa ci doar i-a dat încredere, abilități și prieteni pe care altfel poate nu le-ar fi avut.

Vergil Matei scrie astfel cea mai bună carte a sa de până acum. Romanul aflat la o nouă ediție adăugită și îmbunătățită crește prin pasajele noi introduse față de prima ediție apărută la editura brăileană *Torent Press* în 2015. Avem un maestru al reportajului care construiește cu migală din mici fragmente o adevărată aventură credibilă și recunoscută de cei care au trăit-o. Realismul este poate cea mai mare calitate a acestei cărți.

Mai trebuie menționat aici Ion Marin care înainte de a se stinge a lăsat o frumoasă *Poveste de demult* des-pre această carte și care la această ediție devine prefață.

[Vergil Matei, *Dincolo de patul armei (Jurnal de diribau)*, Brăila, editura Lucas, 2018, 212 pagini]

Ioan GHEORGHIȚĂ

PRIN COSTUM ÎI IEȘEA TEAMA CA O TRANSPIRAȚIE DE VARĂ...

Intrase frica-n el și mereu își făcea tot felul de probleme, gândea că odată și odată Peștele Mare îl va înghiți, că prea se uita la el insistent, așa, parcă de departe, încruntându-se... Chiar nu bănuia cu ce îl supărase vreodată, însă nu îndrăznea măcar să-l întrebe ceva sau să-l facă să spună singur ce of îl măcina față de un om simplu ce nu cerea mare lucru de la viață... Spusese odată că el întotdeauna a fost un om cumpătat, că a mâncat de când se știe puțin și mai ales ieftin, că a strâns din buci cât a putut și că încerca să se obișnuiască cu modul ăsta de trai... Doar atât?... oare nu mai spusese și altceva?... Aaaa, îi înjurase pe ăia din PDL că sunt niște traseiști politici, că au furat ca-n codru pădurile, fabricile de ciment, alea comuniste, că au vândut la străini pământurile țării și au încasat comisioane grase... Da, a spus... și dacă a spus, asta nu schimbă cu nimic lucrurile, ei, comuniștii dracului își văd de treabă nestingheriți, fac jocurile între ei că-s avocați, procurori, deputați sau ce-or mai fi... care, mă, comuniștii dracului?... ups! m-a auzit, ăsta e peste tot, e mare și e sigur că se va răzbuna...

Peștele Mare a fost și el ceva, un lent-colonel pe la secu, dar acum uuumbă terchea-berchea, nici el nu știe pe unde. Ieri a fost la Poștă să ridice un colet, l-a deschis acolo în sala de pachete fără să se ferească de cineva, a cotrobăit printre lucruri, apoi l-a închis la loc mulțumit... În urma lui a lăsat un miros puternic de șuncă de-aia afumată de Alba... Și mai spui că-i sărăcie!...Nu este, mă, că dacă era, sărea toată lumea în picioare și terminam odată cu hoțiile, dar omu' când nu mai poate, lasă familie, lasă tot și pleacă în toată lumea, pleacă și nu se mai uită în urmă, se împrăștie ca florile în vânt... Câștigă nu câștigă măcar nu mai sunt călăriți de niște analfabeți funcționari... Îi părea rău că nu-l făcuse mamă-sa preot sau măcar dascăl că și ăștia au buzunarele lungi până la călcăie, s-ar fi lăsat în grija Domnului și ar fi dus-o ca-n sânul lui Avram până și-ar fi cântat singur prohodul... asta e!...acum trebuie să se ascundă mereu, să-și controleze fiecare frază să nu scoată vreo vorbă mai nepotrivită de teama Peștelui Mare... ăsta i-a spus odată, mai mult indirect, că, dacă îl prinde în ofsaid îl arde... la început a zis că e o glumă, apoi a luat gluma în serios, ăsta chiar îl urmărea și l-a făcut să înțeleagă că libertatea nu e aia pe care o crede el, ci e aia pe care i-o dă cel care deține puterea, te îmbie să dormi, să mănânci, să vorbești de toate, dar să nu poți să decizi nimic...

A venit nebunul noaptea târziu cu un cap de porc în brațe și hop! i l-a aruncat chiar în mijlocul curții iar pe un bilet agățat de urechea ciuntită scria că e un simplu avertisment... De fapt bănuise că e mâna lui pentru că

scria agramat și cu o exprimare de fost pârăiaș de duzină, deși se lăuda că are școală și multe trese strălucitoare, păstrate la dos... L-a luat de-acolo și l-a dat câinilor vagabonzi din centrul orașului, pe o stradă puțin mai în spatele Primăriei.

Frica pusese stăpânire pe întreaga lui ființă și, deși își recunoștea anumite greșeli față de ceilalți dar și față de sine însuși, nu încerca să-și îndrepte atitudinea iar ideile lui erau și mai aprinse, mai acide, mai conflictuale... Spunea că minerii ar fi fost, într-un anumit număr, niște milițieni deghizați, troglodiți și care ar trebui aruncați în pușcării, că revoluția din '89 ar fi fost doar o manevră comunistă pentru a prosti oamenii cinstiți. Dar pe mine nu mă prostește nimeni și chiar dacă am rămas aici și sunt ca și ei, măcar mă simt altfel prin teama care, parcă, îmi iese prin piele și mă singularizează...

Odată, i-a spus că are și el nervi și că ar trebui să dea pe dinafară, însă îi stăpânește ca pe niște cai breji și că o să vină momentul când îi va înjura de mamă, pe toți... Nimeni nu a spus pe cine pentru că cea mai nesuferită stare e indiferența și nu mai era cine s-o bage în seamă, adică s-o ia în seamă. Marelui Pește i se mai spunea și Rekinul, însă nimănui nu-i mai trecea prin cap numărul de omucideri făcute de acesta până în momentul în care părăsise funcția de prefect. Ieșise la pensie... cu aia de drept mânca sau plătea anumite servicii unor fete senzuale, cu aia specială nici el nu mai știa ce să facă, în locul lui a venit fiu-su cu facultatea terminată la Cambridge, aia de Drept. Stăăăătea pe lângă Primărie ca un câțel cu etichete mari sub falcile gata să latre, când, chiar atunci, în Piața Civică un amărât protesta cu o pancartă mare încă de la opt dimineața pe care scria „Jos comunismul!, Nu am unde lucra! Copiii îmi mor de foame!”... În jurul lui vreo zece gură-cască îl priveau ca într-o scenă de teatru în aer liber...

S-a apropiat Rekinul și i-a spus „Cară-te!” apoi i-a tras un șut în fund că i-a sărit pancarta cât colo, apoi alde gură-cască l-au pocnit în șale, i-au dat picioare în nada curului și l-au tăvălit pe asfalt...

Unii au sunat la ambulanță, alții îl înjurau și spuneau Puturosule, du-te la muncă! Puturosule!

Sângele îi curgea dintre dinți, iar el se uita îngrozit după pancarta călcată în picioare ca după clipele pierdute pe străzile Bucureștiului când spera că democrația e tot mai aproape, că nu degeaba au murit cei care au luptat împotriva dictaturii... Spunea doar în gând „duceți-vă dracului de comuniști, proștilor că n-ați învățat nimic de la viața asta parșivă, și cine o să mă mai răzbune pe mine? cine?”

Mihaela OANCEA

Exerciții de admirație

Printre flori de iris, orbii merg liniștiți,
unul în siajul celuilalt.

Din când în când,
își trimit scrisori autoscopice,
cultivând veritabile exerciții de admirație,
în cele din urmă,
de o năucitoare benignitate.

Culcați pe spate

Culcați pe spate,
cercetăm oasele proeminente ale cuvintelor
orbitând o ceață flotantă -
astfel se prind în tentacule
păreri despre iluminatii din Bavaria,
despre fractali, despre picturile lui Ocampo
sau chiar despre indicele glicemic al cartofilor.

Culcați pe spate,
sesizăm că articulațiile minților noastre
se înțepenesesc în viitor -
acolo se urzesc
vii capcane reticulare, ce iau prizonier
amorul veșnic nenorocit,
așa ca-n romanele lui Turgheniev.

Culcați pe spate,
nu ne rămâne decât să urmărim cuvintele
(homuncuși cu pulpe noduroase
și brațe precum filamentele răsucite)
cum se străduiesc întru eliberare
să curețe tot nămolul din orbite,
calculând cu precizie
distanța dintre ființă și ființare.

Amuleta de jad

Ca să nu evadeze *celălalt*,
a acoperit toate oglinzile din salon -
ca în cazul singuraticilor lui Maupassant,
adversarii săi invizibili sunt

cu atât mai reali,
cu cât sunt mai absenți.

Strânge în palmă amuleta de jad,
conștient
că nu-și poate limpezi spaimele
decât trăindu-le,
învățându-le
ca pe-o limbă străină.

Libertatea
îi defilează prin salon
în desuuri de mătase neagră.

Desenul de pe foaia de calc

Fără să ținem cont de regulile jocului,
ne ispiteam cu firimituri de cer
într-o aproape disperată nebunie -
tranzitorie
precum existența noastră
în camera cu pereții verde-mentă.

Umbre moi cercetează indiscrete
desenul de pe foaia de calc
rămas
în camera cu pereții verde-mentă -
imagine a unei nevăzute fulgerări,
a unui urlet
într-un port abandonat.

O nouă sintaxă

Cu picioarele sprijinite de șifonier,
filosofăm, urmărind traseul fumului de țigară
năvăș precum armăsarii în libertate,
ne văităm de vecinii care fac karaoke
și înjură mai târziu că au rupt tacul de la biliard,
ba chiar reușim să ne reșapăm
toate clisurile interioare.

Odată ridicați în capul oaselor,
realizăm că am deprins o nouă sintaxă,
dubla polaritate a lucrurilor,
cât semeni cu mine
ori cât semăn cu tine -
toate ale aceleiași amfore.

Florin LOGREȘTEANU

CÂINELE

Explozia de la fabrica de oxigen provocase pagube imense. Practic, nimic nu mai putea fi recuperat: clădirea, de înălțimea unui bloc cu unsprezece etaje, se prăbușise, pulverizată, ca o nimica toată. În locul construcției masive, rămăsese numai un munte de moloz. Puținii supraviețuitori, cei care avuseseră norocul să nu se afle în incintă în momentul catastrofei, considerau că mai mult de două sute de salariați fuseseră surprinși de explozie în interiorul clădirii. Se mai credea că nu existau șanse reale ca echipele de salvare să mai afle supraviețuitori...

- Sunt unul dintre norocoși, spuse Răcu, căutând din priviri ospătarul; băiatul de la bar înțelese și-i aduse o nouă halbă.

- Și încă un rom... Față de foștii mei colegi mă simt vinovat... Tare vinovat! apăsă cuvintele, dar fără convingere... Uite, eu trăiesc...

- Fiecare cu norocul lui, zise Roșcovanul. Chestiunea e câți or mai fi sub dărâmături... Cam două sute s-a transmis până ieri. Am ascultat la televiziunea de seară...

- Parcă trebuie să privești la televizor ca să afli ce știe toată lumea, clătină capul, suspicios, cumnatul lui Răcu. Ți-ai dat seama, ori se ia după ce prinde din zbor.

- Ce televizor, domn'le! făcu Răcu după ce scurse romul în halbă cu bere. Să mă uit la televizor ca să-mi spună ăia câți din colegii mei au mierlit-o... O prostie!... Eu... mulțumesc lui Dumnezeu, sunt cu voi la o bere și mâine sau poimâine am să vă pot spune exact cum stau lucrurile; cine a mierlit-o și cine a scăpat... Doamne, pupa-ți-aș tălpile, ce nenorocire!...

- La ce te poți aștepta de la viață!... Pleacă omu la lucru și nu se mai întoarce!... Au mai găsit vreunul viu printre dărâmături?...

Roșcovanul negă din cap:

- N-am auzit... Cadavre peste tot, pe sub moloz... Da' ei încearcă... Au adus și câinii...

- E buni câinii, aprecie Scundacul. Miroase omul, oriunde-ar fi... Din păcate, nu-l mai înviază...

Răcu privi spre cumnatu-său ca și cum ar fi auzit ceva la care nu se așteptase:

- Din păcate!... clătină din cap.

- Da, câinii e buni, reluă Scundacul. Mai luăm câte o bere?...

- Tot bere?... Mi s-a umflat burta, zise Roșcovanul. Dracu a mai pomenit să bei bere rece iarna!...

Răseră toți trei și-și dădură coate. Cărciuma era încălzită și suficient de iluminată, cât să se vadă unii pe alții; rumoarea din încăpăre – ambientală. Roșcovanul își plimbă curios privirile prin sală. Făcu cu ochiul spre cei doi:

- Bă, numai noi bem bere... Ți-ai dat seama - țările sau vin...
- Dă-i în mă-sa! făcu Răcu a lehamite. Beau fiindcă n-au. Eu am vin acasă să mă scald în el... Chiar că aveam poftă de-o berică...

Mai cerură câte-o halbă. Băiatul de la bar aduse în plus rom:

- Merg?

- Corect, aprecie Roșcovanul. Ne-ai învățat me-teahna... Iar către ceilalți: E băiat de Europa. A-ntăia!... Bă, în Vest, toți chelenerii e așa. De la ușă te ghicește ce-ți place. Nu știu cum dracu fac, da' te ghicește... Și ăsta la fel... Hai, noroc!...

- Noroc!... De-aia are clienți... Bă, mulțumesc lui Dumnezeu, pupa-i-aș tălpile, că sunt aici cu voi și nu în locul lor...

Răcu amestecă romul în halbă cu bere și privește pe fereastră. Se înnoptase. La lumina felinarului din dreptul cărciumii observă că ninsoarea continua să cadă. Chiar se întetise.

- Bată-te peste gură! îl auzi pe cumnatu-său. Fiecare cu soarta lui... Dumnezeu să-i odihnească!...

Răcu înălță din umeri, sceptic. Făcu un semn cu mâna spre fereastra localului:

- Ninge al dracului!... Nici nu poți lucra cu spor pe o vreme ca asta... Pân' la primăvară n-o să înlătore molozul. Abia prididesc cu zăpada...

- Vezi-ți de treabă! îl contrazise Roșcovanul. Parcă trebuie să-l ridice pe tot... Excavează unde bate câinele. E suficient...

- Poți ști?...

- E câini dresați, omule! ridică tonul Roșcovanul. Ce, e câinii noștri de-acasă... Ți-ai dat seama: să caute și-n gaură de șarpe... Am auzit mai demult că poliția noastră are cei mai buni câini, pe chestia asta... Din Europa... E ceva!...

- Și nemții, domn'le, făcu Scundacul.

- Aiurea!... Sunt mult înapoia noastră, când e vorba de câini.

- Așa am auzit... Da' nu te contrazic...

- Mda!... Câinii ăștia e dați dracului, ce mai!...

Răcu se lăsă pe spate, cu privirile ațintite în tavan. Voia să uite o clipă că rămăsese singur; sau aproape singur dintr-o familie care numărase peste două sute de salariați... Fiindcă obișnuia să spună: „Bă, ăștia e familia mea!...” N-avea copii, n-avea rude, numai o nevastă rea, arțăgoasă și cicălitoare; și pe cumnatu-său, cu care mai schimba o vorbă la cărciuma de peste canal... Pe Răcu îl chema și Nelu, dar nimeni nu-i spunea pe numele mic; nici nevastă-sa, chiar dacă era de-a doua, o culesese de pe drumuri și deci avea ceva obligații față de el: „Răcule, fă pe aia, fă pe-ailaltă, Răcule, nu ești bun de nimic, trăiești ca un trântor de pe-o zi pe alta... Tot ce câștigi la fabrică, bei... Răcule, ai să-ți vinzi și chiloții într-o zi și ai să-i bei...” Răutăți care pe el nu l mai atingeau...

O vreme, crezuse că-și aflase un prieten în Hun, câinele corcitură de ciobănesc românesc, neîmpăcat dușman al pisicilor din mahala, pe care le ex-cuta cât ai clipi ori de câte ori i se ivea prilejul și asta nu tocmai rar. Nu era un comportament neobișnuit

(continuare în pag. 30)

la un câine, cum pretinsese de fiecare dată Răcu, când trebuia să-i ia apărarea în fața vecinilor păgubiți de micile feline. Însă Hun nu se limita la perimetrul prea mic al gospodăriei familiei. De nenumărate ori sărise gardul la vecini și după ce lichidase tot ce era pisică și amenințase din colți pe proprietarii care se încumetaseră să-l alunge, își făcuse obiceiul să colinde pe străzi, trecând chiar canalul în mahalale învecinate, mânat de nesatisfăcutul său instinct de vânător.

Urmările nu s-au lăsat prea mult așteptate. Certurilor cu vecinii le-au urmat reproșurile mahalagiilor de peste canal, care mai reclamau, pe lângă terorizarea pisicilor, răvășirea grădinilor de zarzavat, dispariția câte unei păsări, sperierea copiilor și a femeilor și câte și mai câte. Dar Răcu găsea mereu câte un motiv să-și apere câinele, la care ținea mai mult decât la nevastă și la bunele relații cu lumea din cartier.

„Leagă-l, domn'le!” îl sfătuisse polițistul de sector, venit, în urma repetatelor sesizări, să cerceteze care-i situația.

„Degeaba o fac, se plânsese Răcu. Cu orice l-aș lega, rupe...”

„Închide-l, domn'le..., dacă e așa de turbat!...”

„Nu e turbat, domn'le... L-am și închis, dar sparge și iese...”

„Atunci, la prima reclamație, te amendez și-ai să găsești singur soluția...”, amenințase plutonierul.

Ceea ce s-a și întâmplat, numai după câteva zile. Răcu nu și-a legat și nici nu și-a închis prietenul în magazia de lemne, cum îi ceruse nevastă-sa, speriată de perspectiva amenzi.

„Cât o să-l ținem închis? ripostase el. O zi, două, trei... Pe urmă, trebuie să-i dai drumul, nu-i cârțiță să trăiască în întuneric...”

Iar Hun și-a văzut mai departe de expedițiile lui...

- Dar unde ți-e gândul? îi scutură umărul Roșcovanul. Ți-am pus o întrebare: trecem pe vin?... Mi s-a acrit de pișatul ăsta...

- Cum vreți voi, face Răcu absent. Beau ce-o fi...

Încercă să se concentreze. Habar nu avea încotro alunecase discuția. Între timp, la masa lor mai aterizase un individ. Nici nu băgase de seamă când venise. Îl cunoștea din vedere.

- Salut, bă ! îi întinse involuntar palma.

Celălalt i-o scutură și-l împroșcă cu fum de țigare.

- Ce putere avem noi, Răcule?... Asta e..., îi zise familiar.

Răcu încercă să și-l amintească... Nu, nu de la cârciumă îl știa. Era, ca și el, salariat al fostei fabrici de oxigen. Habar nu avea la ce secție lucrase; un oarecare...

- Dumnezeu să-i odihnească, adăugă individul.

Răcu înclină capul a compătimire. Îi venea să plângă. Speriat că putea fi văzut, întoarse privirile spre fereastra localului: ningeă încă. Presupuse că bate vântul fiindcă fulgii nu mai aveau căderea lentă, odihnitoare. Se învălmășeau cu furie asupra pământului...

Scundacul îl observă. Făcu loc pe masă bateriei de vin și mai ceru câte-o porție de amzii prăjite și câte-o chiflă de persoană. Pe urmă, filosofă, abătut:

- Bă, câte lacrimi e pe lumea asta!... Cine s-ar fi așteptat?...

Răcu plânge și-l înțelege: a pierdut colegi, prieteni, dar

și locul de muncă:

- Nu știu cum să vă spun... Mortii nu mai suferă, s-au dus, dus îs, da' cei care-au rămas...

„Aștia suferă... Și pentru pierderea celor dragi și pentru locul de muncă... Și, până la urmă, tot acolo ajunge... La țințirim... Că fără haleală și fără casa din care te scoate, că n-ai plătit dările, dai ortu popii când nici nu gândești...”

Roșcovanul și ultimul venit ridică din umeri: par să spună că n-au nicio putere. Răcu își șterge cu mâneca hainei ochii umeziți și încearcă să-și ascundă slăbiciunea în vinul negru de zaibăr.

- Dumnezeu să-i odihnească! zice înainte de-a bea. Refuză să ciocnească paharul: nu, nu, nu se ciocnește, refuză. Primul pahar să fie pentru pomenirea celor care nu mai prinde sărbătorile...

O vreme, nu mai spune nimeni niciun cuvânt. Beau și fumează. Sosesc amziile. Sunt sărate ocnă. Anticipând ce va urma, Roșcovanul mai cere două sticle cu vin:

- Da' una n-o desface deocamdată... Dacă o fi s-o bem, o desfaci atunci, îi spune barmanului. Și nu așa de reci, că mai dăm de alta... Eu, când beau rece, am probleme cu gâtul, zise către prieteni.

- Măcar de i-ar găsi pe toți pân' la sfântu' Crăciun, e obsedat de ideea mult comentată Scundacul. Să-i afle pomenile, săracii, la locul la care le-a hărăzit Dumnezeu... Fiindcă atât le-a mai rămas...

Răcu încearcă să facă abstracție de subiect.

- Vremea nu ține cu ei, aude.

- Lasă, domn'le, e câinii aduși de la criminalistică. Îi descurcă ei una-două...

- Dea Domnul!...

Răcu își abate gândurile spre povestea lui. Hun nu e un câine dresat să facă minuni, ca patrupelele bine hrănite de la poliție. E o corcitură de ciobănesc cu care nu s-a putut înțelege în ruptul capului cât i-a stat în curte. Astăzi, e chiar mai puțin de corcitură de ciobănesc, e pur și simplu maidanez, și, adineaori, gândul ăsta i-a stors lui Răcu câteva lacrimi pe care Scundacul și ceilalți le-au interpretat așa cum au vrut ei...

În urmă cu două luni, întorcându-se acasă de la cârciumă, și-a găsit femeia foarte răvășită:

„Fiți-ar câinele al dracului, să-l iei și să plecați amândoi... Unde-ați vedea cu ochii... Că eu nu mai pot...”

Răcu a rămas stană de piatră în mijlocul bucătăriei. N-a mai realizat ca altădată, când se certau, că nevastă-sa de-a doua n-avea niciun drept asupra casei și că o luase cu ce se aflase pe ea. Îi era imposibil să mai reacționeze. O presimțire îi umpluse spatele de o sudoare rece, în timp ce restul corpului, muiat binișor de alcool, avea tendința să plece înainte.

Orbită de furie, nevasta nu-i luase în seamă starea în care se afla și cu care, de altfel, se obișnuise. Cu gesturi violente, dădu la iveală un petec de hârtie aflat pe etajera ceasului de cameră și i-l vârî sub nas. Bărbatul făcuse ochii mari, dar nu înțelegea nimic, literele îi jucau pe dinaintea privirilor, ca niște minuscule păpuși mecanice.

(continuare în pag. 31)

„Ce-i asta?” bâlguise, ros de o bănuială, pe care femeia nu întârziase să i-o confirme:

„Ce e?... Nu vezi ce e? Nenorocitele, pâinea și chiria pe o lună de zile, că banii pentru celelalte hangarale ai avut tu grijă să-i dai pe gâtlej...”

Nu mai exista niciun dubiu. În cele din urmă, primiseră o amendă usturătoare pentru nesupravegherea câinelui.

„Dar e nedrept, bâlguise Răcu, răvășit brusc de ură împotriva tuturor: a vecinilor, a mahalagiilor de peste canal și a poliției de sector care da amenzi ca să-și justifice activitatea, în loc să-i prindă pe adevărații infractori... Nu pot lăsa lucrurile așa...”

Culmea i se părea că nici nevasta lui, pe care o adusesese în casă mai mult din milă, cu două-trei boarfe într-o pungă de plastic și care n-ar fi trebuit să-i treacă pe dinainte, nu este de partea lui, face jocul unor nenorociți ce-și puneau mintea cu un biet animal... Era hotărât s-o ignore și să-și facă singur dreptate:

„Am să le arăt eu amenzi... Îi am la mână și pe vecini și pe polițiști... Mai vorbim noi...” ieșise afară, trântind ușa.

Dar ajuns în curte, totul ieșise altfel decât plănuse. Cu schelălăituri vesele, Hun îi veni în întâmpinare. După felul cum țopăia în jurul său, urmărindu-i insistent mâinile, pricepu că îi era foame. Răcu văzu negru înaintea ochilor:

„Nu ai mâncat pe unde-ai fost, nenorocitele!...”

În aceeași clipă, lovitura bocancului își atinsese din plin ținta. Cu botul plin de sânge, Hun se rostogoli în zăpadă. Se ridică fulgerător însă o a doua lovitură îl culcă iar la pământ. Mai primi una înainte de a reuși să țâșnească sub stiva de lemne, urlând și înecându-se cu sângele care se prelingea din cavitatea dinților smulși. Excitat la vederea zăpezii stropite cu sânge și cu nervii încordați la maximum, Răcu înhăță prăjina care susținea sârma pentru rufe și o vârî sub grămada de lemne. Lovea în stânga și-n dreapta în căutarea animalului prins ca într-o capcană. Nu-l vedea, dar simțea că nu greșește. În cele din urmă, cu un urlat îngrozit, câinele țâșni pe lângă el, traversă curtea în salturi și sări gardul în stradă. Cât ai clipi se făcu nevăzut.

„Du-te la poliție, nenorocitele! strigă Răcu, împrăștiind zăpada pentru a ascunde sângele animalului. Să-ți dea ăia să mănânci!... Am să-ți vâr mâine banii în cont!...”

Nici a doua zi și nici în zilele următoare Hun nu s-a înțeles acasă. Către sfârșitul săptămânii, lihnit de foame, și-a făcut apariția în dreptul curții, a adulmecat aerul, fără însă să se încumete să intre. Zărindu-l pe Răcu, a încremenit pentru o clipă, pe urmă s-a îndreptat, alergând în direcția canalului. Au urmat alte zile în care Răcu n-a mai dat cu ochii de el...

- Doamne, uite, am zis să nu zic, da' zic... Chestiunea stă în felul următor: ăștia de la criminalistică se plâng că nu pot avea spor din pricina câinilor din mahala... Haitele scurmă prin dărâmături, împiedecând câinii poliției să-și facă meseria...

- Păi cum? protestă Scundacul.

- Foarte bine... Se iau în colți unii cu alții și iese scandal. În loc să caute oameni, câinii poliției iau urma maidanezilor, ca să-i scarmene.

- Câinele tot câine, domn'le, tot animal... Cumnatul lui Răcu își frecă satisfăcut palmele de pieptarul hainei. Cât

o fi el de dresat, când dă cu ochii de cătea sau un alt câine cu care să se încaiere, uită că i se dă să mănânce în schimbul meseriei pe care trebuie s-o facă perfect...

- Da, bă, da' să nu uite oamenii!... De ce-i mai întreține și le dă haleală de la restaurant?... Ca să-și facă meseria... Vără-n ei sute de verzișori pe zi: căldură, păpică bună... Tu crezi că ăștia mănâncă amzii, ca mine, ca tine?... Du-te, bă...

- Sau ca câinii noștri, de prin gunoaie?... Așa-i... Și pe bună dreptate, e folositori. În anumite treburi, fără ei ești legat de mâini și de picioare... Ca acum... Da' să nu sară calul!... Polițiștii... Dacă-i pune dracu' și trag cu pistolul într-ai noștri...

Ultimul venit profită de momentul tensionat și lănsă o sugestie pe care-o credea de bun simț:

- Nu trag, bă, dacă-i ții în curte... Cum să tragă!... da' dacă-i lași să umble teleleu... Fiindcă ei sunt aici cu un scop: să scoată ce mai poate scoate de sub dărâmături, nu să-și încaiere câinii cu câinii mahalalei...

Răcu se scufundă și mai adânc în scaunul său. Își umplu paharul cu vin fiindcă nimeni n-o făcuse, în locul lui. Bău și-și mai turnă unul.

„Ce mama dracului, n-o mai termină cu discuția asta! îi trecu prin minte. Cât o fi ceasul?... Își pipăi discret încheietura mâinii. Iar l-am lăsat acasă...”

Uitase că-l pierduse cu câteva seri înainte. Alune-case pe gheață și căzuse. Atunci, probabil, i se desprinsese ceasul de la mână.

- Bă, cât ai ceasul? se aplecă ușor către cumnatul său.

- Da' ce treabă ai acasă?... Mai stăm și noi oleacă și plecăm cu toții... Bă, nici câinele nu poți să-l ții legat tot timpul, se întoarse spre vecinul din dreapta. De ce-l mai ai atunci?... Să se uite neputincios la ăla care-ți prăduie porcul și găinile?... Hai, lasă-mă-n pace cu chestiile astea!... Îl am să-mi facă o treabă, nu de expoziție...

- Și dacă-l lași liber, nu pleacă de-acasă la gunoaie? zise Roșcovanul. Ce vorbești?... Ați văzut voi noaptea câinele în curte?... Aiurea!... Se strânge toți ciorchine pe gunoaiele de lângă canal. Se cătelesc sau scurmă după mortăciuni... ăștia ne păzește, bă!... Da' ce să-i faci?... E câinii noștri și ne-am obișnuit să-i avem.

- Cum-necum, e buni... Prăduitorul zice: Bă, ăla a lui cutare are câini. Nu zice: Câinii lu' cutare e la gunoaie. Acum e momentul să-l..., comentă Scundacul.

(va urma)

Gheorghe A. STROIA

EFEMERIDE sau Nevoia de verticalitate într-o lume aflată în flagrant tangaj moral și spiritual

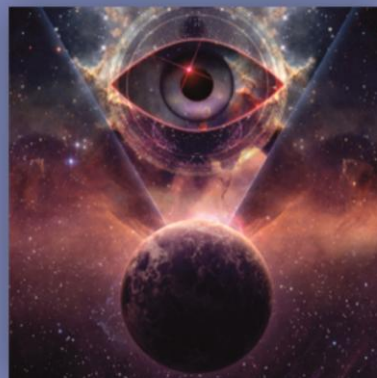
Dacă ar fi să interpretăm titlul volumului EFEMERIDE¹, în strictă corelație cu definiția din dată cuvântului, atunci vom înțelege prin **efemeride**... *note* (de ziar sau de calendar) care arată evenimente petrecute la aceeași dată în ani diferiți, *jurnale astronomice* (sub formă tabelară) cu anticipări ale evenimentelor anului imediat următor, dar și *lucruri, gânduri, trecătoare*. În furtuna de neoprit a vieții, înțeleptul face ca timpul să se oprească în loc sau să producă asupra sa modificări tranzitorii, nedemne de luat în seamă. Din această demiurgică² postură, Omul poate întreprinde lucruri mărețe, de la împlinirea viselor aparent irealizabile, la înălțarea - prin simțire și gând - până dincolo de stele ori poziționarea deasupra stării reale de fapt, pentru ca perspectiva asupra vieții să devină mai amplă, mai cuprinzătoare, iar secvențele ce o descriu să fie străfulgerări ale unui *modus vivendi*³.

Poezia a avut întotdeauna o *funcție de sanitar* al aspectelor sociale, istorice, de conjunctură politică ori economică, a manifestat o atitudine constantă de revoltă, luând atitudine ori de câte ori a fost necesar. Poetul nu schimbă lumea, ci reprezintă el însuși schimbarea, nu schimbă oamenii, ci doar îi ajută să se regăsească, nu stinge războaie ori dezastre, ci doar dă veste despre o stare de liniște. Poetul este, prin natura felului său de a fi, un sol, de ce nu, al lui Dumnezeu, poate nu blestemat, precum Casandra⁴ a Troiei, să spună adevărul și să nu fie crezut. Poetul este un inductor de stare, căreia la un moment dat lectorul i se racordează, trăiește împreună, plânge și râde cu poetul, suferă sau se îmbracă în armura indiferenței, odată cu el.

În poezia contemporană, *funcția terapeutică*⁵ a poeziei este din ce în ce mai puțin întâlnită, universurile lirice actuale diluându-și din substanță, fără a deveni (homeo⁶) poetice, împrumutând cuvinte ori sensuri vulgare, creând în sufletul celui care citește, de nenumărate ori, chiar repulsie. O poezie aplecată spre valențele clasice, veritabile, valoroase ale genului, este și lirica profesorului gorjean MIRCEA TUTUNARU, ce traversează rapid spații ori universuri de gând multiple, fiind un „actor” cu foarte multe „roluri”, jucând de la parodie, dramă, până la revoltă. Lirica sa cvasi(a)simetrică, dar în echilibru indiferent⁷, concentrează gândurile în recipiente pornind de la minicreuzete (2-4 versuri) și ajungând până la retorte (balade).

Drum(ul) prin Calea Lactee⁸ (Partea I), precum într-un tangaj⁹ **De la dreapta la stânga** trece prin **Orașul iubirii** în care „Viața e o dâră lungă de lumină”. **Silabele cuvântului** său alternează între neologismul „love” și româ-

Mircea Tutunaru

Efemeride

nescul „iubire”, ca într-un joc în care copilul, dispus să experimenteze, descoperă semnificațiile inițiale ale vieții. În acest joc, *iubirea/iubita* reprezintă „aliajul” compozit¹⁰ indispensabil. Dacă iubirea înseamnă „cu tine”, atunci melancolia se definește ca fiind ceva „fără tine”, lipsa acută generând tristețe.

Tonul general al cărții este unul descriptiv, poetul reușind să deseneze în cuvinte sugestive peisaje cromatice, uneori pastorale (**Pastorală, Sărmanii truditori**), alteori erotic-exuberante (**Ea**). Construcții metaforice de o expresivitate aparte sunt presărate peste tot, ca să încolțească din ele bogatul spic al poeziei: „Iar cerul nu rostea lumină” (**Umbra văilor**), „Te-a nins tăcerea, draga mea” (**Călător printre aște**). Erosul fin, lipsit de vulgaritate, este o prezență discretă în poeziile lui Mircea Tutunaru, colorând tablourile pastelate în culoarea vieții, plângându-și tinerețea (**Miez de noapte**).

Resimțindu-și profund rădăcinile, poetul se dovedește a fi pe deplin ancorat în realitățile plaiurilor românești, le simte istoria, credința, frumusețea naturală, resemnarea ori abandonul în fața deziluziilor ori greutăților fiind cuvinte ce nu se regăsesc în inventarul morfologic al poetului (**Viața românului, De vorbă cu arborii**). Versurile preponderent descriptive conturează de la tușe fine de lumină, până la peisaje idilice, în care degetul lui Dumnezeu a atins totul. Pentru toate eforturile sale, poetul speră nu atât la recunoaștere, cât la amintirea numelui său, nu atât la omagierea operei sale, cât la împlinirea unui vis (**Povestea mea**). Creionul poetului zămislește creații (cvasi)populare, amintind de doinele ori baladele românești, în care iubirea este personajul central, iar „mândra” - motiv de sta-tornicie (**Fuga, La o margine de cer**), într-o mani-

(continuare în pag. 33)

eră uneori ludică/ adolescentină (**Ochii tăi**), alteori hilară, amintind de scrierile lui Petre Dulfu (**Poveste**).

Partea a II-a (Întoarce, Doamne, ceasul) are aromă de vechi și nou, de iubire și revoltă, în care urmele ancestrale ale satului românesc (**Lăutarul**), se împletesc cu nostalgiile legate de copilărie (**Colind**). Dorul pentru mama este mortificator (**E ziua ta**), iar umbra iubitei răsare din neant ca un laitmotiv, ce justifică totul: iubirea, amintirea, dorul, visul, emoția, erosul, chiar trăirea și uneori revolta (**Vino, Și dacă, Chipul tău, Miraj, Te aștept**). **Noaptea**, cu glas fierbinte, poetul strigă „Întoarce, Doamne, ceasul”, dorul de „tata”, „De casa cu pridvor” este sfâșietor. Versurile tandre, melancolice, indiferent de linia lor prozodică, sunt capabile să producă emoție în sufletul cititorului, propriile amintiri dezlănțuindu-se ca o furtună de vară, cu tunete și fulgere. În fond, aceasta este poezia - un „vătrai” menit să scormonească în „jeraticul” amintirii, pentru a menține vie trăirea, emoția, bucuria.

În acest tumult de vechi și nou, plaiurile gorjene (**Dor de Motru, Mal de Jiu, Pastel de toamnă**) apar ca simboluri ale identității și apartenenței, cântate mereu cu patimă și adorație, ceea ce denotă patriotismul celui care crede, speră și simte românește. Fricile poetului sunt multiple, sunt temerile pe care fiecare muritor le resimte: „de mine”, „de tine”, „de iubire”, „de pustiu”, „de dorul tău venit târziu”, „de pădure”, „de lume”, „de câmpie”, „de cântecul de ciocărlie”, „de ceru-ntunecat”, „de oamenii ce se adună la palat”, „...de ziua-n care/ eu simt că voi muri”. Există, în structura cărții, versuri care au strălucirea fulgerului, în care ideea este pe măsura simțirii, mai profundă, mai adevărată. Toate aceste concentrări lirice reprezintă, de fapt, întrupări ale temerilor poetului, transformate în întrebări, fără rolul expres de a afla neapărat răspunsuri, ci doar de a induce resemnare în fața evenimentelor karmice (**Depinde, Actorii, Amor, Emoțiile**).

Lăsând deoparte fatalitățile¹¹, dar acordând atenția cuvenită lucrărilor destinului, în **Partea a III-a (Perseidele)**, se zămislește prin cuvânt o aceeași multiplă stare, deja recognoscibilă: iubirea, revolta, meditația, dorul. Aici, **În liniștea cuvintelor**, în **Țărâna** sacră, poetul se recunoaște pe sine: **Sunt un copac**, sunt **Pacea** din **Inima ta**. Starea onirică indusă este romantică, visul în sine este romantic, are „iubire”, „petale”, chiar „Albastru de Voroneț”. Dragostea este zugrăvită în culori vii, **Cânt(ul)** său de factură (etno)modernă răsunând precum un melos venit dintr-un timp încremenit între evuri.

Locul dragostei este luat uneori de revolta (cvasi) acidă, poetul - care posedă „eternitatea vieții” - înaltă **Balada morții** ca să-și mai astâmpere setea de dreptate și libertate, în opoziție cu **Viața românilor** („Muncă, libertate, dor/ E viața românilor”). Alte și alte concentrări lirice sporesc retorica versurilor, în creuzete pline de esență: **Căutare**, **Restanța**, **Pustiul**, **Țărâmul**, **Furtuna**, **Pânza vieții**, **Sânii tăi**, **Sufletul poetului**, **Presimt**. Nici terținele nipone nu îl lasă indiferent pe haijin¹². **Perseide(le)**¹³ din EFEME-RIDE sunt, în ultimă instanță, stele căzătoare, ce luminează intens cerul simțirii, fie chiar și preț de câteva secunde, putând însă să declanșeze iluminarea, revoluția care să lege viața de amintire, prin nevăzutele fire ale versului.

În **Partea a IV-a (Taina lui Socrate)**¹⁴, semănând îndoială după îndoială, din **Cioburi de lumini stelare**, răsar **Cetatea - Crinul dragostei** - ca un artefact miraculo-

los, venit din vremuri străbune. **Cartea** poetului, apocritic¹⁵ rescrisă, mărturisește cu **Melancolie**, despre **Pedeapsa iubirii**. Tonul descriptiv al cărții se perpetuează, poetul analizând în detaliu tot ceea ce îl înconjoară, rezultând cromatici pastelate (**Livezile**) în care dorința apare **În timp** destul de umană, dar suficient de limpede și de lirică, deopotrivă (**Aș vrea**), punând **Sechestrul** pe **Durere**. Revolta la nedreptate se amplifică, poetul reclamând justiția - făcută **Ca-n epoca fanariotă** - netrecută prin Conștiință (**O amintire din sala de judecată, La piață**).

Mircea Tutunaru este, în pofida aplecării sale asupra retoricii lumii și a vieții, un poet cu un spirit tânăr, vivace, un poet cu o versatilitate creatoare de admirat, substratul unora dintre versurile sale dezvăluind subtilități umoristice. Indiferent dacă sufletul îi plânge, poetul își păstrează cu multă consecvență tonusul optimist, făcând haz de necaz, penalizând nedreptatea și inechitatea socială, satirizând indiferența, nemunca și necinstea unora dintre compatrioți, ceea ce relevă funcția militantă a poeziei sale. Concluzia sa este clară: **izvorul care curge din trecutul nostru** (Timpul) reprezintă de fapt o **Călătorie**. Se afirmă cu sinceritate că însăși **Viața e un joc** iar căutarea frumuseții trăirii înseamnă redescoperirea calității de **A fi om**. Mai mult, poetul se întreabă care este alegerea justă - „să trăiască sau să se afunde-n moarte?” - un veritabil îndemn la trezvie (**Taina lui Socrate**): „Din toți răunchii strig pentru ultima dată:/ schimbați-vă, măi, oameni,/ o soartă grea v-așteaptă./ Eu strig și glasul meu de-argint/ nepăsător se pierde în valuri de pământ/ o stea strălucitoare privindu-mă de sus/ îmi spune cu blândețe că totul a apus”.

Mircea Tutunaru rămâne fidel crezului său: **dreptatea să triumfe mereu, dragostea să fie liman în momente tulburi, vatra românească să rămână scut de neînvins în fața vicisitudinilor istoriei, grație originilor sale sacre („Pelasgi”¹⁶)**. EFEMERIDELE reprezintă o lectură din care cititorul are multe de învățat, mai ales în vremurile în care verticalitatea este rară, iar valențele poeziei au suferit ireparabile mutații dinspre lumină, noblețe, esențe... înspre obscur, vulgar, subcultură. Mircea Tutunaru este un poet vertical, care, prin tot ceea ce face, probează că toată energia de care dispune este pusă, fără rezerve, cu maturitate și condescendență, în slujba adevărului și dreptății. Poezia sa va rămâne mărturie, peste timp, ca sumă a acestor energii încărcate de optimism, din care, raportată la simplitatea și naturalitatea actului creator, rezultă valoarea sa morală, așa după cum frumos scria Oscar Wilde¹, într-una dintre frumoasele sale scrieri: **Viața morală a omului formează parțial subiectul de interes al artistului, dar moralitatea artei constă în utilizarea perfectă a unui material lipsit de perfecțiune. Niciun artist nu dorește să dovedească ceva. Chiar și lucrurile care sunt adevărate pot fi dovedite**.

¹ DOOM 2005;

² Demiurg (antichitatea greacă, î.e.n.) - Creatorul lumii fizice și universului folosind materiile preexistente ale

(continuare în pag. 34)

haosului (Platon, Timaeus); gnosticii primelor secole după Hristos îl priveau ca pe o entitate inferioară, ce a creat imperfecțiunea (răul), contrară perfecțiunii lui Dumnezeu;

³ Mod de a fi, de viață (lat.);

⁴ Una dintre fiicele gemene ale legendarului rege troian Priam și ale reginei sale, Hecuba;

⁵ Vindecare prin poezie;

⁶ Element prim de compunere savantă, cu semnificația de „asemănător”, „egal”, „constant”;

⁷ Echilibru în orice poziție (stare); echilibru stabil, instabil, indiferent (fiz. mec.);

⁸ Calea Laptelui (mit.) - dâra de lapte scurs din sânul Herei, după smulgerea lui Hercule de la pieptul zeiței, unde fusese pus de Zeus, să sugă laptele nemuririi;

⁹ Mișcarea de înclinare a unei nave/vehicul față de o axă transversală direcției sale de mers;

¹⁰ amestecul a minim 2 elemente;

¹¹ Karma – legea compensării destinice;

¹² Scriitor de haiku-uri;

¹³ Prolifică ploaie de meteori, ce însoțește cometa Swift-Tuttle, în constelația Perseu;

¹⁴ Părintele „raționamentelor inductive” și „definițiilor generice” în filosofie (cf. lui Aristotel); semănătorul de îndoială (cf. românului Șt. Bezdechi);

¹⁵ Necanonic (sens primar);

¹⁶ După istorici, pelasgii reprezintă o civilizație străveche din care se trag toate semințiile europene, inclusiv dacii (a se vedea cercetările făcute de către Nicolae Densușianu sau, mai recent, de conf. univ. dr. G. D. Iscru);

¹⁷ Cel mai cunoscut scriitor estetizant de limbă engleză;

Gheorghe A. STROIA

Lirica lui ION SABIN CERNA

sau

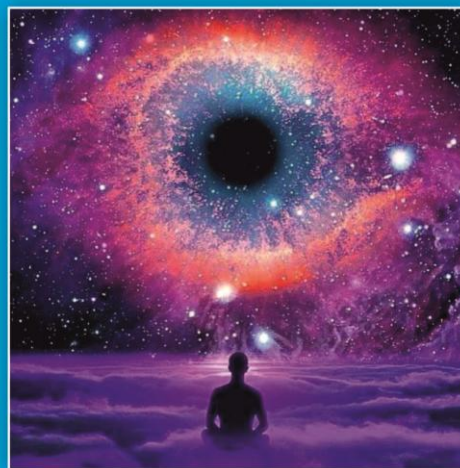
Durerea - o febrilă nevoie a înțelegerii și înțelepciunii

Poezia este, prin natura sa providențială, o apă învolburată în care, de cele mai multe ori, poetul își clătește gândurile, amintirea, își spală sufletul, pentru ca stările pe care le experimentează să-i devină mai limpezi. Poezia deschide și închide o întreagă lume, în care poetul, pe deplin stăpân, își atribuie puteri demiurgice și dobândește capacitatea de a-și redesena harta sufletului după dorință. Se spune că poetul este o specie rară de viețuitoare – *un animal marin care trăiește pe pământ și care visează neîncetat să zboare (Carl Sagan)*.

În virtutea acestor puteri nelimitate dobândite, poetul se eliberează de fapt, starea sa de plutire printre universuri paralele definindu-i libertatea. Se spune despre un om că este cu atât mai liber, cu cât visele sale se concretizează mai des, fără a fi dependent de împlinire, ci mai ales de visare. Pentru **ION SABIN CERNA**, visele nu se încadrează în limite intangibile, fiind cu atât mai înălțătoare cu cât devin mai rezonabile, mai umane, legate de suflet prin firele nevăzute ale amintirii, prin parcurgerea iubirii și rememorarea acesteia cu savoarea începuturilor, prin

Ion Sabin Cerna

Între Cuvânt și Tăcere

tinderea constantă către înțelepciunea divină, care să-i devină far călăuzitor.

Romantic în esență, sensibil și delicat, alegându-și cu atenție cuvintele, ce împletesc în mănunchiuri lirice doruri, tristeți, regrete, dar și amintiri iluminate de bucuria clipei, poetul Ion Sabin Cerna dorește, prin prezentul volum antologic **ÎN-TRE CUVÂNT ȘI TĂCERE**, să oprească în loc Timpul, pentru ca durerea să-i fie mai puțină, simțirea să nu-i mai fie atât de vie, liniștea să îi fie mai adâncă.

Versurile cărții curg firesc, natural, precum apele învolburate ale unui pârau de munte peste o culme înaltă, cititorul putând fi captivat de prospețimea ideilor exprimate. **Partea I (Călător în timp)** are un ton preponderent meditativ, retoric, împletind armonios teluricul cu divinul. Izvorâtă din seninătatea sufletului, în poezia sa strălucește ca un dar divin IUBIREA, fie pentru jumătatea pierdută, fie iubirea față de Atoateștiutorul, căruia îi dedică rânduri pline de smerenie și sinceritate. Când umil, când întrebător, poetul încearcă să își clarifice gândurile, spalându-le în apa curată a rugăciunii. Deși nu este un volum de poezie creștină, prezența manifestă a lui Dumnezeu între filele sale este mai mult decât evidentă. Dumnezeu este – pentru poet – sursa neliniștilor vieții prin asumarea greșelii, dar și a garanției liniștii prin dobândirea iertării și împăcării cu sine. Acestor idei le este tributar Ion Sabin Cerna, prin întreaga sa operă lirică.

Indiferent dacă se autodefinește „De unde sunt?”, dacă se socotește „Amurgul” din „Urmele pașilor tăi” sau chiar un „Poem nescris”, poetul

(continuare în pag. 35)

rămâne „Ochiul plâns” al „Amurgul(ui) despărțirii”. Iubirea sinceră și curată, dublată de inefabilul fior al amintirii, produce veritabile diorame lirice, iubita fiind „Fecioara-nlăntuită” din „Zâmbetul tău”, dorința comuniunii jumătăților devenind mai intensă ca niciodată („Când steaua mea va apune”). Meleagurile gorjene și lumea uitată a copilăriei, cu inestimabilele lor frumuseți, sunt prezente în paginile prezentului volum, o tăcere omniprezentă înconjurându-le magia ancestrală: „Carul cu boi”, „Întoarcere-n timp”, „Pasărea lui Brâncuși”.

Partea a II-a (Singurătățile) înscrie tristețile, lipsa irecuperabilă, dorul față de persoana iubită, poetul experimentând durerea până la limita suportabilității. Liniștea de după contrastează cu agitația vieții de dinaintea, bătăile de inimă ale jumătăților nu mai pot fi armonizate. Tonul elegiac, profund nostalgic, sporește starea de întristare pe care versurile cărții o pot induce. Poetul suprapune aceleași stări mai multe variante, rezultatul fiind o stare mai adâncă, o durere mai profundă. O stare ce este pe deplin resimțită mai ales în momentele de spectacol ale naturii și vieții deopotrivă: *în zorii zilelor însingurate, în nămiezele debordând de lumina amintirii, în seriile strălucind sub lumina lunii sângerând de durere*. Dorurile gonesc pe „Drumurile singurătății”, sufletul este „cernit”, „tomnatic”, totul petrecându-se ca într-o „Meditație pe margine de timp”. „Destinul” și, implicit, „Destinul poetului” pot genera „Umbre de neliniști” în „Clipa” în care „Plânge prezentul”.

În **Partea a III-a (Lumina din umbră)**, la „Cumpăna vieții”, în „Umbra cuvântului”, călătorind prin „Poezia toamnei” poetul ne îndeamnă: „Să mă cauți când nu mă vei găsi”. Același ton nostalgic, evocator, o aceeași stare de singurătate ce resimte o nevoie acerbă de apropiere de Dumnezeu, continuă să deseneze cadru cu cadru urme pe „Pânza timpului”. În această umbră de nostalgie, poetul nu încetează să mediteze, să filosofeze, încercând să-și înțeleagă rostuirea, în/prin durerea ființării. Un melanj de durere a sufletului, dar și insistență a trăirii, completează tabloul cu speciale cromatice. Nu totul este tern, gri, ci răzbat din când în când de la nuanțele pământului la nuanțele calde ale sângelui care circulă în fiecare fibră a trupului („Popas pe-al crestei gând”, „Euridice”, „Fulg de nea”, „Prezentul meu”, „Încerc să m-adun”).

În **partea a IV-a (Călător prin destin)**, poetul revine la tonul meditativ-melancolic, substratul versurilor fiind la fel de profund. Elemente ale filosofiei existențialiste hegeliene sunt ușor de sesizat. Poetul, element de lumină, precum un boson al lui Higgs (particula lui Dumnezeu), se redescoperă, se reinventează, ca într-un inocent „Joc de cuvinte”. Reapar elementele satului și ale copilăriei, ca un perpetuum al viețuirii, o veritabilă rezervă de putere a prezentului însingurat („M-așteaptă casa părintească”, „Nostalgia copilăriei”). Personaje mitico/biblice - precum fiica lui Lot (din biblica pildă a Sodomei și Gomorei), Penelopa (lui Ulise), Bendis (zeița dacică a destinului, căsătoriei, dragostei și fertilității) - se așează la Cina cea de taină a poetului, aducând lumina euharistiei creatoare.

În **Partea a V-a (Melancolii de toamnă)**, starea de nostalgie a poetului contrastează cu bogăția anotimpului, tristețea devenind omniprezentă. Meditațiile sunt... „de toamnă”, au „efemeritatea” frunzelor, „Cântecul ciocârliei”

se stinge cu speranța reînvierii în primăveri de dor. „Despovărat de timp”, poetul mulțumește Proniei pentru „Atâtea daruri” pe care le-a primit și pe care este dator să le înmulțească.

Indiferent dacă Ion Sabin Cerna își exprimă adâncile tristeți sau efemerele bucurii, ce se întrupează din lut sau din lumină, poetul rămâne fidel firii sale romantice, dispusă mereu să cânte - într-o limbă a sufletului, cu o amprentă recognoscibilă - vieții, în speță. Singurătatea/ însingurarea nu reprezintă decât o cale de a se racorda unui trecut pe care nu-l poate ignora, dar care îl ajută să pășească într-un prezent pe care și-l dorește pulsând de viață/ motivațional.

Poezia lui Ion Sabin Cerna este o dovadă vie a faptului că nu se poate trăi cu adevărat, decât prin perfectarea armoniei Natură-Om-Dumnezeu, că echilibrul depinde doar de voința Omului, care are atâta lumină în suflet, câtă lasă el să pătrundă. Pentru Ion Sabin Cerna, *durerea reprezintă arma cu care sufletul sparge carapacea înțelegerii, pentru a nu-i mai umbri lumina*, așa după cum frumos spunea Khalil Gibran într-una dintre proverbiale sale aserțiuni lirice. O lectură plăcută atât sufletului care a experimentat durerea, dar și celui care dorește să renască din propria-i cenușă.

(urmăre din pag. 18)

Pentru argumentarea și credibilitatea textului, Petre Rău transcrie, în finalul cărții, peste 20 de fragmente din documente de epocă referitoare la istoria Nicoreștilui, cât și 40 de fotografii ilustrând instituții administrative și de cultură, localuri de școli, biserici, monumente istorice și de artă, imagini de ansamblu din Nicorești și din satele componente etc.

Prin cartea sa, „Născut în zodia Nicorești”, Petre Rău face, cu instrumentele istoriei și ale literaturii, înainte de toate, o operă de restituire a trecutului unei comunități către urmașii ei de astăzi și de mâine, în ideea transmiterii și conservării valorilor satului românesc spre eternitate. Acesta este marele merit al autorului. *Născut în zodia Nicorești* este o carte care ar trebui să se găsească în fiecare familie din comunitatea locală, în biblioteca fiecărui individ născut la Nicorești și plecat aiurea în lume, să fie subiect de prezentare și de dezbateri în orele educative de la fiecare clasă de elevi din școlile Comunei.

*Petre Rău, *Născut în zodia Nicorești*, Editura InfoRaptArt, Galați, 2017.

Georgeta GHENEA

Măslinul

Erai nu mai departe de ieri
și te-așteptam rezemat de
tâmpilele unui măslin vechi.

Îl auzeam cum i se frământă
trunchiul de prea multă ființă.

Coroana îngenunchea sfioasă la cuvântul meu,
atinsă de briza mării tăcute.

Stânjenit, ți-am cuprins crengile
presărate de ghimpi și te-am întrebat:

Ești demult aici,
cum de ai crescut printre mărăcini?

Și-n ziua aceea de ieri
cum îmi priveam chipul
oglundit în roua frunzelor verzi
am înțeles că ești mereu.

Cu lăstari noi vei prinde curcubeul -
lăsând în urmă un gust amar.

Ți-am prins rodul veșnic
și l-am strivit
sfielnic,
sfielnic,
între degetul mare și arătătorul minții
fără să mă gândesc
că o parte din tine s-a pierdut...

Atât de generos ești -
îți dai
și frunza,
și fructul,
și sămburii...

Grăbindu-mă cu inima,
mă găseam îmbrățișat de umbra ta.

Muzica valurilor

În marea învolburată
de valurile stâncilor toți, toți
nu își găsesc rostul măcinat
de muzica unui stabilopod.

Aidoma unui surâs
îți strânge fața gândul-
nisipul se azvârle
în privirea ta plăpândă.

Te afunzi în nenumurire
îmbrățișând odrasla spumegândă
a meduzei-
Te duce în străfunduri vii și ude
de cerul plâns.

Astfel îl aud cum
se leagănă cu mine
ritmul
sus și jos
cu întoarceri spre-asfințit,
cu mine ritmul.

Lan dezgolit de nea

Lanuri cu coamele ridicate-n vânt,
lanuri gri gârbovite de pământ
înnăbușă văzduhul în spice zgribulite de
zăpadă-
asemenea unor nuferi pe care mătul îi îmbracă.

Zăganul în amiaza-nflăcărată-și curăță
ciocul de pieptul acoperit cu zăbrele-
își ține ferecată prada în rădvan
și o adulmecă fățiș,
galopând ca un hoinar
printre nori și printre vergele.

Doar tu
stai tolănit în suflul iernii
și mâinile ți-s reci-
au înghețat pe când adunai în palme
fulgi mari din cer.

Trăiești-când holdele se treieră
de sloiuri amăgitoare
și se preschimbă în răzoare
întinse de geana ochiului ce mă cuprinde.

Trăiești-când iarba se trăneste-n tină-
sorbind cu nesaț
floarea-brumei împăturită pe lan.

Eter

Se-aruncă eterul de pe-un versant umbros
și cade spintecat de zumzetul tău duos
în abis.

Ca și cum bucăți mari de foc
se desprindeau din povârnișuri periculoase
și lava însetată de cenușă se hrănea continuu,
așa mi se zbuciumă dorul,
zgâriind cu țiuituri line
crângurile și-odorul.

Din hăul argilos
se prinde cu mâna înfiorată
de marginile lumii
de marginile neterminate ca
un desen ilar, novice,
mâna se ține zdravăn de margini
în cădere liberă
și eterul se ridică glorios...

Zâmbești, și eu știu că vei zâmbi mereu.

Ah, te joci cu surâsul meu
răsturnat din eter
în gândul tău...

Dumitru ANGHEL

**Lansări de carte brăilene la
Salonul Literar AXIS LIBRI - Galați**

Joi, 29 martie 2018, ora 17,00

Doamnelor, Domnilor,

Vă mulțumesc, în numele scriitorilor brăileni prezentați astăzi la Salonul Literar al Bibliotecii „V.A. Urechia”, o manifestare literar-culturală de excepție, inițiată și derulată sub auspiciile altruiste și elegante ale scriitorilor Zafir Ilie și Teodor Parapiru.

Dintre cei cinci scriitori prezentați astăzi, mă voi opri în câteva secvențe la trei dintre aceștia... ca o *addenda* necesară la intervențiile competente și generoase ale criticilor literari gălățeni.

Scriitoarea **Lucia Pătrașcu** este un nume de referință în arealul cultural brăilean, cu prestații literare care-i întregesc portofoliul de creator, după un debut editorial convingător, în 2008, cu volumul „*Cunună la nunta de aur*”. După doar zece ani, doamna Lucia Pătrașcu este autoarea a opt volume de poezie, patru plachete de literatură pentru copii și alte patru cărți de proză (schită, nuvelă și roman); iar în ultimii ani are intervenții de *critică literară* în reviste reprezentative din țară și de peste hotare și un prim volum de exegeze critice.

Poetă, prozatoare și critic literar, așadar, Lucia Pătrașcu este autoarea unei literaturi originale, cu îndrăznețe formule stilistice, situate la granița fragilă dintre curaj calculat și risc nonșalant, prin care-și dezvăluie sufletul doar în limitele și parametrii umanului ideal, visat, ori posibil ca opțiune a sa. Scrie despre o lume pe care a trăit-o, a acceptat-o sau a încercat să o modifice și este împăcată. Epicul prozelor sau lirismul poeziilor sale au o tentă ușor desuetă dar de-o puritate fascinantă, cu nostalgii de sarabandă, potențate în herghelii de speranțe și așteptări împlinite doar după un ceasornic intim, cuminte și patriarhal, parcă prea în afara violenței de toate zilele.

Și cartea prezentată la Salonul literar gălățean se păstrează cam în aceeași parametri stilistici și ideatici prin noblețea sufletească a discursului liric și printr-o detașare emoțională și un sentimentalism melodos; cu versuri fluente, cu o bună muzică lăuntrică, pe o structură din aria prozodiei clasice, *sonetul*, două catrene și două terțe, sau cu un tip anume de sonet, varianta Lucia Pătrașcu (4-4-4-2), în loc de 4-4-3-3, dar tot de 14 versuri. Sunt poeme de-o puritate și de-o frumusețe celeste, chiar dacă dau tonul nostalgiei dominante al volumului „*Străluce clipa*”, cu relevante declarații de dragoste patetice, pătimașe: „Plutind sfios pe aripi de cocor / Și că mi-e dor de tine, tot mi-e dor” (am citat din poemul „Pe străzi”, de la pag. 71), ca-n ritualul frenetic și melodos din celebrul „*Bolero*”, de M. Ravel.

De altfel, în ultimele vreo zece poeme, tot un fel de *sonete*, din selecția regăsitelor exerciții de exorcizare sentimentală, iată, în lectura poetei Lucia

Pătrașcu, cea mai fascinantă declarație de dragoste, în poezia de la pagina 120, „Am lăsat”...

Domnul profesor **Jenică Chiriac** este un scriitor boem, cu tabieturi boierești de intelectual rasat, care a fost învățat de mic, de pe când era elev silitor, premiant I, cu coroană, că oamenii, ființe superioare, trebuie să fie cinstiți, corecți; să-și organizeze viața după cele zece porunci creștin-ortodoxe. Din aceste considerente și din alte câteva, „*Pilulele amare*” ale sale, alături de alte patru-cinci volume de proză scurtă și roman, domnul Jenică Chiriac are opțiunile și parcursul unui *moralist* de secol XXI, profund ca un Coral de Bach, dar cu spiritualitatea vivace a unui Pizzicato de Paganini, deși parcă a împrumutat nonșalant tânguirile balcanice, șugubețe uneori, din „*Povestea vorbeii*” lui Anton Pann, ori s-a apropiat de... „*Gâlceava înțeleptului*” domnitor al Moldovei, enciclopedistul Dimitrie Cantemir. Parcă nu i-ar fi străin nici *perdaful* aforismelor „*Despre educație*” ale lui Jean Jacques Rousseau, nici istoria „subțire” a „*Provincialelor*” lui Blaise Pascal și nici eleganța etică și morală a „*Jurnalului*” semnat de Tudor Vianu. Parcă!

Deși mă încearcă mai degrabă gândul de a-i recunoaște prozatorului Jenică Chiriac valențe de creator, onest și original, care imprimă experiențelor sale subiective o ritualică de fapt de viață spre o turnură ispitită să anuleze clișee. Și, chiar o face, cu o simplitate dezarmantă, printr-un adaos de efecte de-o expresivitate involuntară și-un descriptivism minuțios până la forțarea firescului, care mă face să-l bănuiesc, fără să-l condamn, de-o plăcere... perversă a speculației!

Pilulele domnului Jenică Chiriac elogiază comportamente și sentimente omenești pozitive: iubirea maternă și paternă, iubirea filială sau dragostea idilică a fetei cu ochi albaștri; dar înfierează și „*pilule*” amare din gesturi și atitudini malefice, cu toate *relele* din comportamentul negativ al oamenilor, de la *răutatea* gratuită la vulgaritatea și insolența unor gesturi și atitudini; *ocara* strigată în gura mare și cu spume la gură; înjurăturile, gesturile obscene, golănia de pe stradă, din tramvaie, de pe stadioane, din sălile de teatru, din sălile de clasă și chiar din biserică...

Poetul **Virgil Andronescu**, stabilit la Brăila de câțiva ani, vine în literatură cu zestrea spirituală a trei mari scriitori de pe meleagurile natale – Gala Galaction, Zaharia Stancu, Marin Preda – și cu toate componentele eposului din câmpia largă a Deliormanului, pe care l-a regăsit aici, în portul dunărean, la Brăila, pitorească și romantică, cu Bărăganul ei întins și fascinant, descris de Panait Istrati și Fănuș Neagu. Aduce cu el și acel *altceva* al doinelor de câmpie sau lirismul epic al baladelor și cântecelor lui Liviu Vasilică, în muzica populară, ori în versurile lui Dimitrie Stelaru, poetul boem născut tot la Turnu Măgurele, orașul din sud, port la Dunăre, unde

(continuare în pag. 38)

s-a născut domnul Virgil Andronescu și unde și eu am învățat clasele elementare și liceul (colegiul actual „Unirea”).

Poetul Virgil Andronescu este acum brăilean și are componentele unui creator cu totul original, dacă m-aș referi doar la două dintre cărțile sale: „Ultimele luni din viața umbrei mele” și „Necropsie lirică”, o literatură cu totul atipică, în toate compartimentele sale compoziționale, lirismul patetic și fastuos și cu o tehnică prozodică pe măsură; amalgamul de poezie-proză, atmosfera evocatoare ca „o missa solemnis”, ori ca o „missa funebra”, în acordurile preclasice ale unei *Cantate* de Händel, pe o componentă aproape de elegiac a EU-lui liric; volume de versuri pe o structură editorială cu o grafică între pictura monahală elaborată, sintetizată și finalizată după modelele preluate parcă de la „zugravii” înzestrați cu harul divin al creației artistice „al albastrului de Voroneț”. Totul și toate aceste elemente direcționate de sufletul spiritualizat al poetului Virgil Andronescu; o poezie ca un strigăt disperat și o refulare în singurătate și emoție până la sufocare...

O grafică excelentă generată de himerele și universul oniric al poetului, care au dat o anume culoare și au adăugat diezi sentimentali peste limita de sus a imaginației poetului, ca o iconografie între bizantinul timpuriu și Chagall de ultimă generație, ca stil.

Vă mulțumesc!

(urmare din pag. 17)

ci în forma labirintului.
Să încercăm să-l îndreptăm
cu placa de coafat a lui Promy?
Sau îl lăsăm așa, în forma lui naturală...
creată de noi și de labirint?
Dar ce-i asta? Altă întrebare, vă rog!
Să împletim mai bine un lanț din bucle,
începând de la Dumnezeu,
continuând cu tine, Promy, apoi cu ceilalți
și să-l lansăm către cei disperați din închisorile /
labirinturile de pretutindeni,
cei goi și rătăciți în abisuri,
să se prindă și ei.
V-ați prins?
Bune și lanțurile (de bucle) la ceva!

(din volumul „Adevărat a înviat”, ed. InfoRapArt, 2018)

Alina Marieta ION

Mecanica chiftei

Diluții agregate din gheață și fier
se scurg foarte încet pe marginea mesei
și amestecătura de amare închipuiri
apropie clisa lividă de-un lat de palmă
într-o chiftea molfăită.
Mă uit mai bine-n oala de lut
ce zace pe mobila compactă, roze,
și-mi zic că mai bine o arunc.
N-am de ce s-o mai țin
în adâncitura din maxilă
căci e otrăvită toată de gânduri.

Zanmai

Și fu iarăși lumină
când se hotărî
să se plimbe cu mâinile drese-ntr-o cupă
pe lângă bulevarde largi,
despicate-n scuaruri potopite de verdeață.
Pe jos, pietre încremenite
mirosind a bastonașe și cerneală,
se scurg pe lângă tăpile lungi,
de înțelept repetent,
și păsuie adierea trecerii sale.
Apa uscată se prelinge și ea
Nevăzută-n splendoare
ca să-nmoaie fântâni de tăcere
și apoi gata,
gândul muri.

Schimbare de dată

Dacă se dezgheață cu dibăcie
zăgazurile armate pe trup
poți utiliza lungimile de întâlnire
și să le fâțâi deasupra capului.
Însă îți menții rolul primit, te susții
în coate și barbă,
iar dacă vrei să vezi ansamblul,
schimbi data din colțul din dreapta.

CONCURS DE CREAȚIE LITERARĂ

Regulament

Concursul de creație literară **SCRIITORI DE IERI, DE AZI ȘI DE MÂINE** este organizat de Biblioteca Județeană „V.A.Urechia”, în cadrul **Festivalului Internațional de Carte „AXIS LIBRI”, ediția a X-a, 13 – 17 iunie 2018.**

Prin organizarea concursului se urmărește completarea cunoștințelor despre moștenirea culturală locală, națională și universală de către copii și tineri, având ca prim obiectiv realizarea unei compuneri/eseu pe tema **„Eroi români în slujba idealului reîntregirii neamului”**, pentru a marca **Centenarul Marii Uniri de la 1918**. Totodată, pentru marcarea Anului european al patrimoniului cultural, participanții pot trimite eseuri/colaje documentare sub genericul **„RetROMANIA - Galați”** (se va avea în vedere evidențierea valorilor patrimoniale tangibile gălățene: clădiri, monumente, obiecte, articole vestimentare, opere de artă, cărți, mașini, cartiere/zone istorice, situri arheologice).

Concursul are ca scop, în maniera deja consacrată, stimularea creativității artistice a elevilor. Aceștia sunt invitați să se înscrie cu creații literare originale aparținând diferitelor specii și genuri: poezie (cu o subcategorie specială - „poezie cu formă fixă”), proză, teatru. Tema la această secțiune este la liberă alegere.

La concurs pot participa copii și tineri la una dintre categoriile de vârstă corespunzătoare: **8-14 ani și 15-21 ani.**

Lucrările vor fi redactate în format electronic și vor avea menționate următoarele informații: secțiunea, tema, titlul lucrării, numele și prenumele autorului, vârsta, unitatea de învățământ, numărul de telefon și adresa e-mail.

Compunerile, eseurile și lucrările în proză sau teatru vor avea între 2 și 5 pagini. La subsecțiunea poezie concurenții vor putea participa cu minimum 3 și maximum 10 poezii. Cerințele de tehnoredactare: fișier în format „.doc”, format pagina A4, spațiu rânduri 1,5, caracter *times new roman*, 12 cp.

Un juriu alcătuit din personalități ale domeniilor educație-cultură și 1-2 reprezentanți ai Bibliotecii va stabili ierarhia concurenților după criteriul notării de la 1-10, pe categorii, în funcție de grupele de vârstă și cele două secțiuni mai sus menționate. Premiile, oferite în cărți, vor avea aproximativ următoarele valori:

<i>Marele Premiu (pentru creație literară)</i>	150 lei
<i>Premiul special „România - Centenar” (pentru eseu)</i>	100 lei
<i>Premiul special „RetROMANIA- Galați”</i>	100 lei
<i>Premiul special „Armonia” (poezie cu formă fixă)</i>	100 lei
<i>2 premii pentru compunere/eseu</i>	80 lei /premiu
<i>4 premii pentru originalitate</i>	80 lei/premiu
<i>4 premii pentru stil</i>	80 lei/premiu
<i>Diverse premii ale revistelor literare</i>	valoare variabilă

Termenul limită de trimitere a textelor pentru concurs este **4 iunie 2018.**

Premierea câștigătorilor va fi făcută în cadrul Festivalului Internațional de Carte „AXIS LIBRI”, în data de **15 iunie 2018**. Lucrările premiate vor fi publicate selectiv, cu acordul autorilor, în paginile Revistei culturale „Axis Libri” și ale altor reviste literare.

Lucrările în format electronic vor fi expediate până la data indicată pe adresa: vaurechiaconcurs@gmail.com.

Persoană de contact: **Buruiană Letiția**. Informații suplimentare la telefon: 0236411037/113.

Organizator
Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați
în cadrul
Festivalului Internațional al Cărții „Axis Libri”
ediția a X-a
13 - 17 iunie 2018

Din lirica universală

Federico Garcia LORCA**Baladă cu lacune**

Pe o scurtătură
Don Pedro venea.
Ay, cum mai plângea
cavaleru-n șa.
Călare pe-un cal
ager, fără frâu,
venea-n căutare
de sărut și pâine.
Geamurile toate
vântu-au întrebat
de al cavalerului
plâns întunecat.

Agava

Caracatiță pietrificată.
Pui chingi cenușii
pe pântecul munților
și uimitoare movile
defileelor.
Caracatiță pietrificată.

Adelina la plimbare

Marea n-are portocale,
nici Sevilla iubire.
Oacheșo, ce mai dogoare.
Dă-mi umbrela ta de soare.
Îmi va face fața verde
- suc de chitră și lămâie -
peștișori - vorbe tale
împrejur vor înota.
Marea n-are portocale.
Ay, iubire.
Nici Sevilla iubire!

A doua lacună

În adâncul apei
vorbele rămân.
Peste-a ei pieptănătură
cerc de păsări și de flăcări.
Iar în păpușuri, martori
care știu ce le lipsește.
Vis precis și fără țință
de lemn de gitară.

Balanța

Noaptea veșnic liniștită.
Ziua trece și vine.
Noaptea moartă și-naltă.
Ziua cu o aripă.
Noaptea peste oglinzi
și ziua sub vânt.

Văzduh

Plin de curcubeie
văzduhul
își sparge oglinzile
peste pădure.

Zori

Dar, ca și iubirea,
săgetătorii
sunt orbi.
Peste noaptea verde
săgețile
lasă urme de crin
aprins.
Sternul lunii
despică nori violeți
și tolbele
se umplu de rouă.
Ay, dar ca și iubirea,
săgetătorii
sunt orbi!

Rămas bun

Dacă mor
lăsați balconul deschis.
Copilul mănâncă portocale.
(Din balconul meu îl zăresc.)
Secerătorul seceră grâul
(Din balconul meu îl aud.)
Dacă mor
lăsați balconul deschis.

După ce a trecut

Copiii privesc
un punct depărtat.
Se sting lumânările.
Fetele oarbe
se roagă lunii
și-n văzduh se înalță
spirale de plânset.
Munții privesc
un punct depărtat.

Marea oglindă

Sub marea oglindă
trăim.
Omu-i azur!
Osanna!

Traducere de Teodor Balș

Claudia BOTA

ÎN BRIZA MĂRII

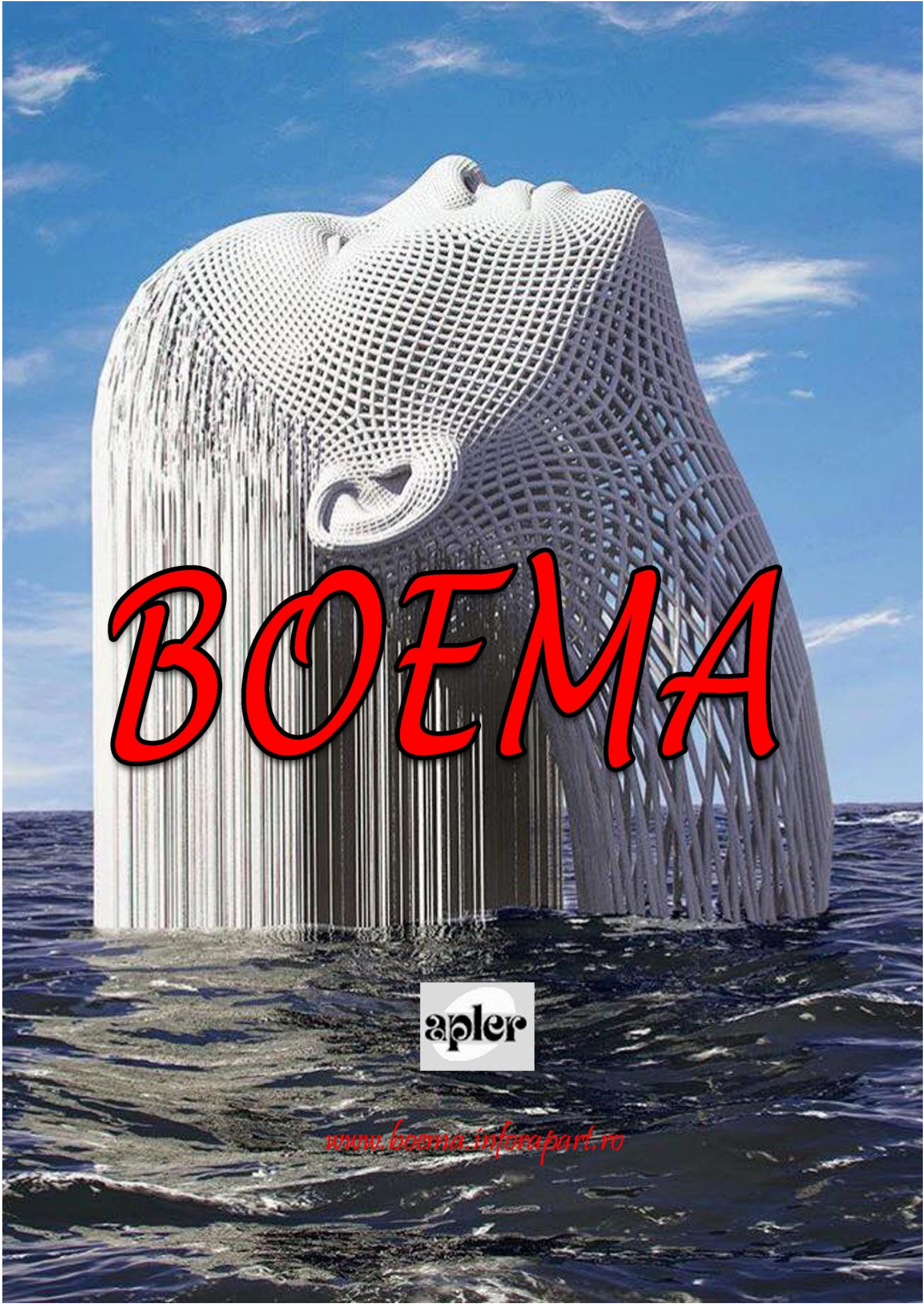
Strop de soare într-un pahar de lumină,
Valul se pierde bezmetic, lovește și biciuiește
durerea lumii,
Doar cântecul lunii se-nalță-n zenit.
Puterea pulsează-n cuvânt,
Mirifică taină a luminii s-a întrezărit,
Valuri după valuri adună infinit spațiul nemărginit.
În albastrul de Voroneț priveliștea e neumbrită.
Plină de iubire în lut modelez un cuvânt din
cântecul mării,
Sărutul iubitului pe trup adulmecă algele brune,
Iar lupii de mare trezesc ecoul din departare.
Sărutul iubitului ca steaua de mare se duce-n
infinite,
Vibrații din spațiu mă leagă de Cel ce m-a zidit.
Șiraguri de mărgăritare pe tonuri aprinse ating
substanța profundă,
Căldura învâluie în zbor orizontul nedeslușit.
Albastrul dintre mare și cer s-a ivit,
Din tălpile picioarelor până în creștetul capului te
cuprind,
În briza mării adierea topește răsăriturile și
apusurile.
În scoici miracolul perlei depozitează trecutul,
Viitorul îl pregătește din lumina ce-a răsărit.
Călător sunt prin viață și căutător după stele,
Vreau să ating nemurirea!
În nisipul cald mă bizui fără a dori decăderea.
Prin pâlpăirea aripilor traversez anotimpurile.
Iubitor privești când întrezărești surâzător o nouă
zi,
O stea a răsărit și alta a apus.
Pescărușii mesagerii cuvântului și a energiei
transpuse
Dau voluptate luminii necompuse,
Respir prin șoaptele nopții din valul cea izbit.
Trecutul se spală devin astfel un om nou într-un
ocean de iluzii,
Suveran în lumina ce-mprăstie întunericul,
Călător peste timp, peste nedeslușite umbre ce se-
mprăstie spre orizont,
Stăpânind cerurile, mările din albastru infinit,
Pământul se reazămă din puterea absolută.
Inima mea stă trează!
Mâna Ta topește ninsorile prin tăria neștiută,
Anotimp înmugurit cercetând atingerile zborului
nedefinit,
Eu pătrund în substanța vie celestă,

Totul s-a dezamorsat în haosul umbrat al căutărilor.
Te-ai așezat în mișcarea lină a valurilor ondulate,
Spectacolul viu e hrănit din omniprezența divinității.
Pe un petec de cer mi-am scris durerile, bucuriile,
Zodia Săgetător stă încrustată în rana inimii abia
cicatrizată,
Ceasornicarul mi-a reparat limba fixată în cadranul
timpului.
Val după val îmi limpezește trupul în nisipul fierbinte
al verii,
Fiind spălată de neputințe ca o victorie purtată între
generații obediente,
Transpun în imensitate ultimul cuvânt al generației
40+.
Zorile zilei s-au ridicat deși azi voi pleca,
Voi lăsa mării să-mi aline durerile sufletului amorf în
bătaia luminii.

AI FOST ȘI EȘTI DOAR UN STRĂIN

Ape clocotind învolburate,
Adună trăirile necenzurate,
Atingând neliniștea furtunilor pe cerul cel senin.
N-ai pus iubire?
Doar jar și spin.
N-ajunge acea tresărire,
Ai fost și ești doar un străin!
Uitând cea fost mult prea divin.
În carne adormită de clipe lincezite,
Acum a tale gânduri sunt bântuite,
La umbra focului stelar,
Cuvintele în minte îți par un mare dar.
Se aruncă amintirile din inima neîmblânzită,
Ale unor șoapte cu doruri obosite.
Mă-ntorc și văd a ta privire,
Fără o urmă de iubire,
Nu te cunosc, ești prea străin,
În viața asta plină de chin.
În umbră, pașii ți-s prea lini,
Nu mă privești, nu te privesc,
Iar din oceanul meu de chihlimbar, abia de te
zăresc.
Străpunse îți sunt gândurile în ceasornicul hoinar,
Fiind clipe vechi rupte din capsula timpului cu cod
binar.
Te-ndepărtezi cu barca pe retina-ți prea străină,
În lumea asta mare cu ape în oglindă încercuite-s fără
de vină.
În piept ard sentimente învălmurate în fraze sidefate,
Plăpându-mi chip se stinge în umbre catifelate.
Mâna-ți cere o floare albastră de Lotus când viața ne
desparte,
Te-ai îndepărtat străine de la hotarul nemuririi,
Și ai împins șuvoiul pătimirii,
Prin drumuri șerpuite, însă o strângere de mână,
Rămâne în goana cea eternă.
O remușcare mi te-adună în geana-ți adormită
Mai ții tu minte, oare, acum sau niciodată?
A mea lumină care nu dispare!

BOEMA

www.boema.inforapart.ro